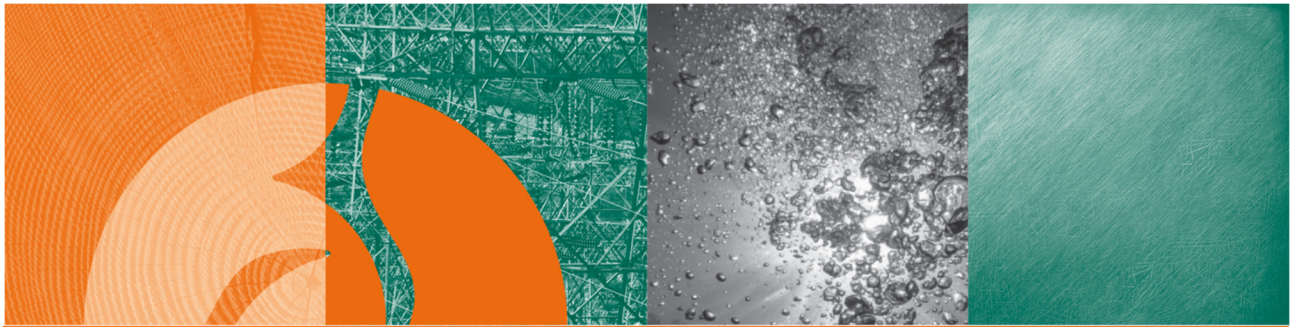

Kanepi valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine

Keskkonnamõju hindamise aruanne
Keskkonnaameti heaks kiidetud 5.04.2017

Töö nr 2340/15

Tartu 2017

Pille Metspalu
juhtekspert

SISUKORD

SISSEJUHATUS	5
1. ÜLEVAADE PLANEERINGU KOOSTAMISEST JA KSH PROTSESSIST	6
1.1. Üldplaneeringu eesmärk	6
1.2. Ülevaade keskkonnamõju strateegilisest hindamisest	6
2. ÜLDPLANEERINGU VASTAVUS LAIEMATELE EESMÄRKIDELE JA SEOSD ASJAKOHASTE PLANEERIMISDOKUMENTIDEGA	8
2.1. Üldplaneeringu vastavus keskkonnakaitse ning jätkusuutliku arengu eesmärkidele	8
2.2. Üldplaneeringu seosed asjakohaste planeerimisdokumentidega	10
2.3. Valla planeeringud ja arengukavad	12
3. ALTERNATIIVSED ARENGUSTENNAARIUMID	14
3.1. Väike-elamumaade kavandamine	14
3.2. Miljööväärtuslikud hoonestusalad	16
3.3. Veekogude kalda kasutamine	18
4. PLANEERINGULAHENDUSE ELLUVIIMISEGA KAASNEVAD KESKKONNAMÕJU	21
4.1. Mõju looduskeskkonnale	21
4.1.1. Roheline võrgustik	21
4.1.2. Põhja- ja pinnavesi	25
4.1.2.1. Ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanek	28
4.1.3. Kaitstavad loodusobjektid, sh Natura 2000 alad	32
4.2. Mõju sotsiaalsetele vajadustele ja heaolule	36
4.2.1. Puhkealade kättesaadavus	36
4.2.2. Teenuste kättesaadavus	37
4.3. Keskkonnatervis	38
4.3.1. Müra	38
4.3.2. Vibratsioon	42
4.3.3. Välisõhu kvaliteet	43
4.3.4. Kliimamuutusega kaasnevad mõjud	46
4.4. Mõju kultuuripärandile	47
4.5. Arengu ja ressursikasutuse säästlikkus	50
4.5.1. Maavarad	50
4.5.2. Jäätmete ke ja -hooldus	53
4.5.3. Majandus- ja ettevõtluskeskkond	53
4.6. Mõjude omavahelised seosed ja kumulatiivsed mõjud	55

5. LEEVENDAVID MEETMED JA SEIRE VAJADUS	56
6. KOKKUVÕTE	59
LISAD	61
Lisa 1 KSH heakskiidetud programm (eraldi köitena)	61
Lisa 2 KSH avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust teavitamine, laekunud kirjad ja arutelu protokoll	62
Lisa 3 Mõra normtasemete liigitus	75

SISSEJUHATUS

Keskkonnamõju strateegiline hindamine teostatakse Kanepi valla üldplaneeringule lähtuvalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest (edaspidi KeHJS). Kanepi valla üldplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine (edaspidi KSH) on algatatud Kanepi Vallavolikogu 24.03.2015.a. otsusega nr 1-1.3/12. Kuna Kanepi valla üldplaneering on algatatud enne 1. juulit 2015, kui jõustus uus planeerimisseadus, viiakse planeeringu menetlus ja ülesannete lahendamine läbi kuni 30. juunini 2015 kehtinud planeerimisseadusest lähtuvalt. Üldplaneeringu koostamise ja KSH läbiviimise protsessid on ühildatud, et tagada kaasnevate mõjude leevendamisevajaduse kohene arvestamine planeeringus.

KSH aruanne on üles ehitatud võttes arvesse keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse §40.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne sisaldab:

- ülevaadet üldplaneeringu koostamisest ja KSH protsessist,
- ülevaadet vastavustest arengudokumentidega;
- planeeringulahenduse alternatiivide võrdlemist olulistes teemavaldkondades;
- planeeringuga kaasnevate mõjude hindamist teemade kaupa;
- ettepanekuid, leevendusmeetmeid ja seire vajadust.

1. ÜLEVAADE PLANEERINGU KOOSTAMISEST JA KSH PROTSESSIST

1.1. ÜLDPLANEERINGU EESMÄRK

Vastavalt planeerimisseadusele (§2 lg3, §8) on üldplaneeringu eesmärk Kanepi valla ruumilise arengu põhimõtete kujundamine ja selle alusel maa- ja veealadele üldiste kasutamise- ja ehitustingimuste määramine. Üldplaneering toob välja üldised suundumused tehnilise ja sotsiaalse infrastruktuuri väljaarendamise osas, määrab detailplaneeringu kohustusega alad ning annab tingimused ruumiliste väärtuste (roheline võrgustik, väärtuslikud põllumajandusmaad, väärtuslikud maastikud, miljööväärtuslikud hoonestusalad jm) säilitamiseks. Üldplaneering koostatakse kogu valla territooriumi kohta. Üldplaneeringu koostamisel on lähtutud erinevatest planeerimis- ja arengudokumentidest ja asjakohastest õigusaktidest.

1.2. ÜLEVAADE KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISEST HINDAMISEST

Keskkonnamõju strateegiline hindamine viiakse läbi tuginedes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele (edaspidi KeHJS). Vastavalt KeHJS §33 lg 1 p 2 tuleb üldplaneeringu koostamisel läbi viia keskkonnamõjude strateegiline hindamine, et tagada keskkonnakaalutlustega arvestamine planeeringu koostamise käigus. Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel hinnatakse üldplaneeringu elluviimisega kaasnevaid mõjusid keskkonnale, et tagada erinevate mõjuaspektidega arvestamine üldplaneeringus ning saavutada tasakaalustatud ruumiline areng.

KSH korraldusest, protsessist ja avalikkuse kaasamisest annab ülevaate KSH aruanne ja KSH programm (vt lisa 1), mis on heaks kiidetud Põlva-Valga-Võru regiooni Keskkonnaameti poolt 21.01.2016 kirjaga nr 6-5/16/36. KSH viis läbi OÜ Hendrikson & Ko ekspertrühm koosseisus:

Pille Metspalu, KSH juhtekspert

Riin Kutsar, KSH ekspert, looduskaitse ja Natura eelhindamine

Ann Ideon, sotsiaalmajanduslikud ja kultuurilised mõjud

Tõnn Tuvikene, pinna- ja põhjavesi

Kaile Peet, loomastik ja roheline võrgustik

Veiko Kärbla, müra

Ülle Jõgar, taimeistik

Jaanus Padrik, kartograafia

Mõjude hindamise läbiviimisel lähtuti nii üldplaneeringu lahendusega kaasnevatest keskkonnamõjudest kui ka keskkonnast enesest tulenevatest mõjuteguritest. Mõjude hindamise täpsusaste tuleneb üldplaneeringu täpsusastmest: keskendutakse

teemadele, mida saab üldplaneeringuga reguleerida. Hindamisel kasutati KSH üldtunnustatud metoodikat, valides ning täpsustades töö käigus sobivaimad hindamismeetodeid vastavalt kerkivale vajadusele (ekspertarvamused, konsultatsioonid, vastavusanalüüs jms). Hindamisel arvestati ka väljastpoolt planeeringuala tulenevate oluliste mõjudega ning mõjude kumuleerimisega.

Keskkonnamõju strateegiline hindamine Kanepi valla üldplaneeringule teostati paralleelselt planeerimisprotsessiga, mis tagab juba planeeringulahenduste väljatöötamisel keskkonnakaalutlustega arvestamise. Üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus viidi läbi erinevate arengustsenaariumite võrdlus oluliste teemade lõikes, et hinnata võimalike alternatiivsete lahenduste mõju nii loodus-, sotsiaal- kui sotsiaalmajanduslikule keskkonnale.

Planeeringu ja KSH aruande avalik väljapanek kestis 24.okt - 21.nov 2016, mille käigus laekus 1 kiri planeeringut täpsustavate ettepanekutega ning 2 kirja (üks peale avalikku arutelu), kus ettepanekuid ei esitatud. KSH aruande täpsustamiseks ühtegi ettepanekut ei laekunud. KSH aruande avalikustamisest teavitavad dokumendid, laekunud vastused ja KSH aruande avaliku arutelu protokoll on toodud lisas 2.

Planeeringu raames taotleti ehituskeeluvööndi vähendamist, mille mõju on hinnatud käesoleva aruandes ptk 4.1.2.1. Vastavalt Kanepi Vallavalitsuse esitatud taotlusele nõustus Keskkonnaamet ehituskeeluvööndi vähendamisega planeeringulahenduses toodud katastriüksusel (kiri 27.02.2017 nr 7-13/17/3142).

KSH läbiviimisel ei ilmnunud olulisi raskusi.

2. ÜLDPLANEERINGU VASTAVUS LAIEMATELE EESMÄRKIDELE JA SEOSSED ASJAKOHASTE PLANEERIMISDOKUMENTIDEGA

2.1. ÜLDPLANEERINGU VASTAVUS KESKKONNAKAITSE NING JÄTKUSUUTLIKU ARENGU EESMÄRKIDELE

Üldplaneeringu koostamise kontekstis on olulisimaks dokumendiks, mis suunab valla tasandil keskkonnakaitset ning jätkusuutlikku arengut, „Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030“. Antud dokument määratleb Eesti pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, kuid lähtub samas ka keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele. Kuna „Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030“ põhineb Eesti säästva arengu riiklikul strateegial „Säästev Eesti 21“, mis on koostatud kooskõlas vastavate ülemaailmsete ja Euroopa Liidu suunisdokumentidega, on ka Eesti keskkonnastrateegias juba arvestatud laiem konteksti ja eesmärkidega.

„Säästev Eesti 21“ toodud laiemateks eesmärkideks on: Eesti kultuuriruumi elujõulisus, inimese heaolu kasv, sotsiaalselt sidus ühiskond ja ökoloogiline tasakaal. Viimase eesmärgi – ökoloogilise tasakaalu – saavutamine toimub järgmise kolme arengusuuna kaudu:

1. loodusvarade kasutamine viisil ja mahus, mis kindlustab ökoloogilise tasakaalu
2. saastumise vähendamine
3. loodusliku mitmekesisuse ja looduslike alade säilitamine.

Antud punktide põhjal seab „Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030“ täpsemad keskkonnakaitse eesmärgid, millega arvestamisest Kanepi üldplaneeringu lahenduses annab vastavusanalüüsi kujul tabel 1.

Tabel 1. Üldplaneeringu vastavus Eesti keskkonnastrateegia eesmärkidele

Eesmärk	Arvestamine üldplaneeringus
1. Aastal 2030 on tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt on vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust.	Arvestab eesmärgiga, jäätmete ladestamise ja tekkimise suunamist reguleerib valla jäätmekava.
2. Saavutada pinnavee ja põhjavee hea seisund ning hoida veekogusid, mille seisund juba on hea või väga hea.	Arvestab eesmärgiga, pinna- ja põhjavee kaitseks arendatakse ühiskanalisatsioonisüsteeme vastavalt ÜVKs toodud suundadele.
3. Maavarade keskkonnasõbralik kaevandamine, mis säästab vett, maastikke ja õhku, ning maapõueressursi efektiivne kasutamine minimaalsete kadude ja minimaalsete jäätmetega.	Arvestab eesmärgiga, planeering seab maardlate kasutuselevõttule ja kaevandamisele maakasutustingimused.
4. Metsakasutuses ökoloogiliste, sotsiaalsete, kultuuriliste ja majanduslike vajaduste tasakaalustatud rahuldamine väga pikas perspektiivis.	Eesmärgiga arvestatakse, planeering määratleb suure osa valla metsadest rohelise võrgustiku osana, mille roll on nii ökoloogiline, puhkemajanduslik kui ka majanduslik.

Eesmärk	Arvestamine üldplaneeringus
5. Tagada kalapopulatsioonide hea seisund ning kalaliikide mitmekesisus ja vältida kalapüügi kaasnevat kaudset negatiivset mõju ökosüsteemile	Eesmärgiga arvestatakse eelkõige Natura hoialadeks olevate veekogude puhul. Kaudselt toetab kalapopulatsioonide head seisundit veekogude, pinna- ja põhjavee hea seisund (vt eesmärk 2).
6. Tagada jahilukite ja muude ulukite liikide mitmekesisus ning asurkondade elujõulisus.	Eesmärgiga arvestatakse kaudselt: ulukite mitmekesisust ja asurkondade elujõulisust toetab roheline võrgustiku koridoride korrigeerimine, mis tagab ulukite liikumisvõimaluse säilimise tuumalade vahel. Planeering ei kavanda maakasutuse muutust olemasolevatel tuumaladel.
7. Keskkonnasõbralik mulla kasutamine. Loodus- ja kultuurmaastike toimivus ja säästlik kasutamine.	Eesmärgiga arvestatakse, määratakse väärtuslikud põllumajandusmaad (boniteet võrdne või suurem 38 boniteedipunktist), samuti määratakse väärtuslike põllumajandusmaade kasutamistingimused.
8. Loodus- ja kultuurmaastike toimivus ja säästlik kasutamine. Mitmeotstarbeliste ja sidusate maastike säilitamine.	Eesmärgiga arvestatakse väärtuslike maastike ja roheline võrgustiku kasutamistingimuste seadmise kaudu.
9. Elustiku liikide elujõuliste populatsioonide säilimiseks vajalike elupaikade ja koosluste olemasolu tagamine.	Eesmärgiga arvestatakse: käsitletud roheline võrgustik haarab endasse ka valdava osa kaitsealadest, veekaitseks määratud kasutamistingimused tagavad elupaikade ja koosluste kaitse vallas.
10. Toota elektrit mahu, mis rahuldab Eesti tarbimisvajadust, ning arendada mitmekesiseid, erinevatel energiaallikatel põhinevaid väikese keskkonnamõjuga jätkusuutlikke tootmistehnoloogiaid, mis võimaldavad toota elektrit ka ekspordiks.	Eesmärgiga arvestatakse, planeering seab tingimused tuule- ja päikeseenergia ruumiliseks kasutuselevõtmiseks. Tulenevalt ressursimahust on tootmine pigem kohaliku tarbimise rahuldamiseks.
11. Energiatarbimise kasvu aeglustamine ja stabiliseerimine, tagades samas inimeste vajaduste rahuldamise, ehk tarbimise kasvu olukorras primaarenergia mahu säilimise tagamine.	Arvestatakse kaudselt: keskuste kompaktne areng ja kergliiklusteede väljaarendamine võimaldavad igapäevastel liikumistel enam kergliikluse kasutamist.
12. Kõrvaldada järk-järgult nii tööstusest kui ka kodumajapidamistest osoonikihti kahandavad tehisained.	Teema ei ole otseselt lahendatav üldplaneeringu täpsusastmes. Kaudselt toetab eesmärki jäätmejaama kavandamine.
13. Arendada välja efektiivne, keskkonnasõbralik ja mugav ühistranspordisüsteem, ohutu kergliiklus (muuta auto alternatiivid mugavamaks) ning sundpendelliiklust ja maanteevedusid vähendav asustus- ja tootmisstruktuur (vähendada transpordivajadust).	Eesmärgiga arvestatakse, planeeringuga kavandatakse kergliiklusteid eelkõige keskustele juurdepääsu parandamiseks.
14. Tervist säästev ja toetav väliskeskond.	Eesmärgiga arvestatakse: tootmis- ja elamualasid arendatakse ettevaatusprintsibiil, mis peab eelkõige lähtuma erinevate funktsioonide kokkusobivusest, arvestades müra, vibratsiooni, lõhna jm leviku võimalusega. Samuti on kavandatud täiendavad võimalused välisõhus liikumiseks (kergliiklusteed).
15. Inimese tervisele ohutu ja tervise säilimist soodustav siseruum.	Eesmärgiga on arvestatud üldplaneeringu täpsusastmes.
16. Keskkonnast tulenevate saasteainete sisaldus toiduahelas on inimese tervisele ohutu.	Teema ei ole otseselt lahendatav üldplaneeringu kontekstis.
17. Joogi- ja suplusvesi on inimese tervisele ohutu.	Eesmärgiga arvestatakse, joogi- ja suplusvee kvaliteet sõltub eelkõige põhja- ja pinnaveekaitsest (ÜVK

Eesmärk	Arvestamine üldplaneeringus
	elluviimine, põllumajandusliku tootmise mõju vähendamine (veekogudele).
18. Aastaks 2030 on likvideeritud kõik täna teadaolevad jääkreostuskolded.	Keskkonnaregistri andmetel ei asu vallas jääkreostusobjekte.
19. Tagada elanike turvalisus ning kaitse nende julgeolekut ohustavate riskide eest.	Eesmärgiga arvestatakse, planeering käsitleb vajadust arvestada hädaolukordadega.

2.2. ÜLDPLANEERINGU SEOSSED ASJAKOHASTE PLANEERIMISDOKUMENTIDEGA

Kanepi valla üldplaneeringule on põhilisteks suunda andvaks kõrgemalseisvaks arengudokumendiks Põlva maakonnaplaneering 2030+. Põlva uus maakonnaplaneering lähtub üleriigilises planeeringus toodud võtmevaldkondadest: nt asustuse ja teenuste suunamine, transpordilahendused jms. Kuna üleriigiline planeering ei too välja konkreetset Kanepi valla kohta käivaid taristuobjekte ega spetsiifilisi suuniseid, on asjakohane lähtuda maakonnaplaneeringu suunistest, kus viimased on seatud Põlva maakonna looduslikku, sotsiaalmajanduslikku ja kultuurilist konteksti ning vastavaid riiklikke suuniseid ning sektorarengukavasid arvestades.

Üldplaneeringu vastavus Põlva maakonnaplaneeringu 2030+ arengusuundadele on välja toodud vastavusanalüüsina tabelis 2.

Tabel 2. Üldplaneeringu vastavus Põlva maakonnaplaneeringu ruumilise arengu suundadele ja põhimõtetele

MP arengusuund/põhimõte	Arvestamine üldplaneeringus
1. Asustuse arengu suunamisel Põlvamaal lähtutakse olemasolevast asustusstruktuurist, see tähendab: 1.1. kasutatakse ära olemasolevaid taristuid ning tihendatakse olemasolevaid kompaktsed ruumistruktuuriga asulaid, suunates arengud nende asulate keskusaladele; 1.2. väärtustatakse olemasolevaid hajusaid asustustustreid maapiirkondades, pakkudes paindlikke ja kogukonnapõhiseid lahendusi teenuste tarbimiseks, et säilitada maapiirkondade suhteline atraktiivsus elukohana; 1.3. väärtustatakse väärtuslikke põllumajandusmaade kui ressursi ning nende eesmärgipärast kasutust.	1. Eesmärgiga arvestatakse: 1.1. Valla keskusi Kanepit ja Põlgastet tihendatakse, mis toetab olemasolevate taristute kasutamist 1.2. ÜP seab ehitus- ja maakasutustingimused hajaasustatud aladele, arvestades vajadusega säilitada alade atraktiivsus elu- ja ettevõtluskeskkonnana 1.3. ÜP käsitleb väärtuslike põllumajandusmaade temaatikat¹
2. Asustuse areng Põlvamaal tugineb olulisel määral väiksemate, kohaliku tasandi keskuste võrgule, lisaks maakonna keskustele ning väljaspool maakonda paiknevatele, Põlvamaa elanike jaoks tähtsatele keskustele (eelkõige Tartu, kuid ka Võru ja Otepää).	ÜP toob välja olulisemad teenused Kanepis ja Põlgastes. Teenuste kättesaadavus suuremates keskustes tagatakse heade ühenduste ja ühistranspordi kaudu.
3. Põlvamaal puudub vajadus täiendavate arengualade määramiseks väljaspool olemasolevaid kompaktsed ruumistruktuuriga asulaid – tegemist on kahaneva rahvastikuga piirkonnaga, kus on otstarbekas	Valla elamu- ja ettevõtlusalad koondatakse olemasolevate juurde.

¹ Maaeluministeeriumis on koostamisel seaduseelnõu, mis reguleerib väärtuslike põllumajandusmaade määramist ja kasutamist. Seaduse jõustudes lähtutakse õigusaktis sätestatud tingimustest.

MP arengusuund/põhimõte	Arvestamine üldplaneeringus
eelkõige olemasolevate struktuuride ärakasutamine ja väärtustamine, seda nii elamuarenduses kui ettevõtluses.	
4. Põlvamaal puudub vajadus täiendavate suuremate tootmisalade määramiseks, eeldatavalt koondub ettevõtlus- ja tootmistegevus valdavalt olemasolevate keskuste piirkonda, vt ka eelnev punkt. Põlvamaal valdava väikeettevõtluse tingimustes puudub vajadus ka põllumajandustegevusega seotud ettevõtluse jaoks eraldi alade määramiseks maakonnaplaneeringu tasandil.	Vt eelmine punkt. Põllumajanduslik tegevus ja ettevõtlus on valla hajaasustuses soodustatud läbi maakasutustingimuste.
5. Säilitatakse erinevad ruumiväärtused linnalise ruumistruktuuriga asulates ja maapiirkondades – piisav kompaktsus linnades ja teistes tiheda ruumistruktuuriga keskusasulates ning iseloomulik hajusus maapiirkondades.	Asustuse areng toimub vastavalt kompaktsuse põhimõttel (keskusasulates) või hajususe põhimõttel (ülejäanud vallas).
6. Liikuvuse suunamisel, sh ühistranspordi korraldamisel, lähtutakse keskus-tagamaa põhistest ühendustest, arvestades sealjuures ka üle maakonna piiri ulatuvaid vajadusi. Teenuste ja töökohtade kättesaadavus keskuse tagamaa elanike jaoks põhineb, lisaks paindlikele lahendustele ning koha peal olemasolevatele teenustele, vastaval liikuvuskorraldusel.	Arvestatakse ÜP täpsusastmes, ühistranspordi korraldamine toimub koostöös maakonna tasemega.
7. Liikumisvõimaluste tagamise alusena peetakse silmas teedevõrgu heakorda ja täiendamise vajadusi, arvestades maakonnatasandi täpsusastet. Sealjuures kajastatakse teadaolevad põhimõttelised vajadused, kuid täpsemad lahendused igal konkreetsel juhul selguvad täiendavate planeeringute/projektide käigus.	Valla keskuste kättesaadavust parandatakse kergliiklusteede rajamise ja teede kvaliteedi tõstmisega.
8. Rohelist võrgustikku käsitletakse olulise ressursina, mis kätkeb endas maakonna mainet kujundavaid loodusväärtusi, samuti paljusi puhkemajandusele arenguvõimalust pakkuvaid puhkeväärtusi.	Roheline võrgustik on ressurss nii ökoloogilisest ja looduskaitsest ning puhkemajanduslikust seisukohast.
9. Puhkeväärtusena on oluline avaliku juurdepääsu võimalus väljakujunenud supluskohtadele.	Traditsioonilistele ujumiskohtadele kavandatakse ligipääsud.
10. Väärtuslikke maastikke käsitletakse olulise ressursina.	Väärtuslikku maastikku käsitletakse elu- ja kultuurikeskkonnana, kus on soodustatud puhkemajanduslik ettevõtlus.
11. Elukeskkonna kvaliteedi tagamisel on oluline roll muuhulgas esteetilistel väärtustel; lisaks looduslikule esteetikale ka inimtekkelise pärandi väärtustamisel. Elukeskkonna esteetilised väärtused hõlmavad nii hajaasustuses kujunenud (küla)maastikulisi tervikuid, linnalises keskkonnas kujunenud iseloomulikke miljöösid kui ka üksikehitiste kõrget arhitektuurset kvaliteeti. Elukeskkonna esteetiliste väärtuste säilimist ja jätkuvust tuleb pidada kvaliteetse elukeskkonna üheks tagatiseks.	Planeering arvestab traditsioonilise asustusstruktuuri, miljööväärtuslike alade ja kultuuriväärtuslike objektidega, seades antud aladele ja objektidele kasutustingimused ja/või –soovitused.
12. Maakonna arengu kavandamisel arvestatakse kaitstavate muinsus- ja loodusväärtustega.	Planeering arvestab kaitstavate muinsus- ja loodusväärtustega, antud aladele ei kavandata intensiivset arendusi.
13. Maakonna arengu kavandamisel arvestatakse riigikaitselike huvide ning nendega seotud piirangutega.	Planeering arvestab riigikaitselike huviga, tuues välja Tõikamäe linnaku piiranguvööndi ulatuse Kanepi vallas ning kooskõlastamisnõuded Kaitseministeeriumiga.

MP arengusuund/põhimõte	Arvestamine üldplaneeringus
14. Maavaradega varustatuse tagamist käsitletakse avaliku huvina, kuid kaevandustegevuse eelduseks saab pidada parimate teadaolevate tehniliste jm võimaluste kasutamist, vähendamaks kaasnevat keskkonnahäiringut nii looduskeskkonnale kui elanikele. Kaevandamisjärgselt tuleb kasutatud alad korrastada, kas loodusliku keskkonna taastumiseks, majandustegevuseks või rekreatsiooniks sobilike aladena.	Planeering seab tingimused, toonitades mõju vähendamise vajadust kaevandamise ajal ning ala korrastamise vajadust maavara ammendumisel.

2.3. VALLA PLANEERINGUD JA ARENGUKAVAD

Kanepi valla üldplaneering

Kanepi valla eelmine üldplaneering on kehtestatud 2009. aastal. Planeeringuga reserveeritakse kompaktsuse põhimõttel ulatuslikemaid elamu-, tootmis- ja puhkealasid Kanepis, Põlgastes, Erastveres ja Soodomas, suunates intensiivsema arengu olemasolevatesse kompaksematesse keskustesse. Perioodile omaselt on ehitamine hajaasustuses antud planeeringuga küllaltki rangelt reguleeritud, seda eelkõige kõrge loodus- ja puhkeväärtusega aladel (nt rohelises võrgustikus, väärtuslikel maastikel ja veekogude kallastel), tagamaks antud alade kaitse ja võimaldada alade maksimaalset avaliku kasutamise võimalust. Puhke- ja virgestusvõimaluste tagamiseks toob planeering välja traditsioonilised ujumiskohad, telkimisplatsid ja matkarajad ning külaplatsideks reserveeritud alad. Kultuuriväärtuslike aladena määratakse valla erinevates osades miljööväärtuslikud alad (kohati osana väärtuslikust maastikust, kohati selle täiendusena). Ettepanek tehakse ka ristipuude kohaliku kaitse alla võtmiseks.

Valla üldplaneering on osaliselt ellu viidud. Teatud maakasutuse (nt ulatuslike uuselamualade) realiseerumine 2009.a määratud ulatuses on tänapäevastes oludes ebarealistlik ning alade ulatust on korrigeeritud koostatava üldplaneeringu raames (vt ptk 3 Alternatiivsed arengustsenaariumid).

Teemaplaneering „Kanepi valla miljööväärtuslike hoonestusalade teemaplaneering“

Teemaplaneering on koostatud üldplaneeringu täpsustusena (kehtestatud 2011.a) miljööväärtuslike hoonestusalade määratlemiseks ja aladel ehitustingimuste määramiseks. Teemaplaneering on miljööväärtuslike alade käsitletud kitsamalt üldplaneeringus määratletust: miljööväärtusliku hoonestusalana käsitletakse vaid Kanepi alevikku. Ajaloolise kujunemise alusel jaguneb Kanepi miljööväärtuslik hoonestusala kaheks eristatavaks perioodiks: Weizenbergi tn äärne valdavalt 19. sajandi lõpus ja 20. sajandi alguses ehitatud ning peamiselt 1950.-1960. aastatel hoonestatud ala. Täiendavalt käsitleb teemaplaneering ajaloolis-kultuurilise väärtusega külasid hajaasustuses, sätestades maakasutus- ja hoonestustingimused ning arhitektuursed nõuded.

Antud teemaplaneeringust on koostatavasse üldplaneeringusse üle võetud miljööväärtusliku ala piir Kanepi alevikus. Koostatava üldplaneeringu raames on konkreetsed maakasutus- ja ehitustingimused Kanepi alevikus ja ajaloolis-kultuurilistes külades täiendavalt läbi analüüsitud (vt ptk 3.2).

Kanepi valla arengukavad

Kanepi valla arengukava on kinnitatud 2004.a ning seda on järgnevatel aastatel üle vaadatud ja uuendatud: käesolev versioon kehtib 2007-2018. Arengukavas toodud strateegilisteks eesmärkideks on keskkonna-infrastruktuuri arendamine ja loodushoiu edendamine; ettevõtluse toetamine käsikäes seda toetavate taristute kaasajastamisega ja valla turismipotentsiaali tasakaalustatud kasutuselevõtmine; elukestva õppe soodustamine ja mitmekesise ning konkurentsivõimelise hariduse- ja kultuuriruumi tagamine; kaasaegse sotsiaalhoolekandesüsteemi arendamine. Eesmärgiks on ka kodanikualgatuse toetamine ja edendamine.

Üldplaneering arvestab antud strateegiliste eesmärkidega. Valla arengukava kinnitatud tegevuskava 2016-2019. aastateks on ruumilist väljundit omavate tegevuste osas otstarbekas siduda üldplaneeringu tegevuskavaga.

Kanepi vallas on koostatud järgmised **sektorarengukavad**, millega üldplaneeringu koostamisel on arvestatud:

- Kanepi valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2014-2026“ (2014);
- Kanepi, Kõlleste, Laheda, Valgjärve ja Vastse-Kuuste valla ühine jäätmekava 2016-2020 (2015);
- Kanepi aleviku soojamajanduse arengukava 2016-2016 (2016).

3. ALTERNATIIVSED ARENGUSTSENAARIUMID

Kanepi valla üldplaneeringu koostamisel on lähtutud valla üldistest arengusuundadest ja strateegilistest eesmärkidest, mis on paika pandud valla arengukavas ja 2009.a kehtestatud üldplaneeringus. Valla strateegilised eesmärgid ei ole eelmise üldplaneeringu koostamisega võrreldes muutunud, kuid kuna oluliselt on muutunud planeerimise üldine raamistik (demograafiline ja sotsiaalmajanduslik olukord, kahanemisega kohanev planeerimine), on otstarbekas üle vaadata meetmed, kuidas valla arengueesmärke muutunud oludes ruumiliselt saavutada.

Kanepi valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilisel hindamisel käsitletakse KeHJS § 40 tähenduses alternatiivsete arengustsenaariumitena järgmiste teemade põhimõttelisi arenguvariante:

- väikeelamumaade kavandamine,
- miljööväärtuslikud alad,
- veekogude kasutamine.

Antud valdkondades alternatiivsete arengustsenaariumite hindamise põhjuseks on asjaolu, et valdkonna edasise arengu osas tekkis reaalselt erinevaid arengualternatiive.

Üldplaneeringu KSH programmi koostamise hetkel hinnati reoveekogumisalade temaatikat valdkonnaks, kus võib tekkida alternatiivseid arengustsenaariume. KSH aruande koostamise käigus sisulist erinevust omavaid alternatiive siiski ei tekkinud kuna elamumaade (ning seetõttu ka potentsiaalselt ühiskanalisisatsiooni liituvate alade) kavandamine planeeringus kujunes esialgsest hinnangust tagasihoidlikumaks. Reoveekogumisalad on määratud keskkonnaministri käskkirjaga Kanepis ja Põlgastes ning planeerimisprotsessi käigus ei ilmnenu vajadust määratud alade ulatust oluliselt muuta. Teema käsitluses on planeeringus välja toodud reoveekogumisalad, perspektiivsed ühiskanalisisatsiooni alad (võimalik liita reoveekogumisalaga) ning hetkel toimivad ühiskanalisisatsiooni alad.

Järgnevates peatükkides on välja toodud alternatiivide kujunemine ja kirjeldus ning võimalikud strateegilised mõjud sotsiaalmajanduslike ja keskkonnakaitseliste komponentide lõikes.

3.1. VÄIKE-ELAMUMAADE KAVANDAMINE

Olemasolev olukord ning alternatiivide kujunemine

Kanepi vald on kahaneva rahvaarvuga maavald, kus puudub märkimisväärne arendussurve uute elamute ehitamiseks. Perioodil 2006-2015 on ehitustegevus toimunud kogu vallas, sh Kanepi alevikus ja Põlgaste külas², kuid 2009.a üldplaneeringuga reserveeritud elamumaad ei ole planeeringus toodud ulatuses realiseerunud. Tänapäevase kahanemisega kohaneva planeerimispraktika kohaselt, on

² Antud perioodil on väljastatud 281 ehitusluba (sellest Kanepis 51 ja Põlgastes 31) ja 103 kirjalikku nõusolekut või ehitusteatist (asendab kirjalikku nõusolekut alates 01.07.2015).

asjakohane 2009.a planeeringuga reserveeritud elamumaade ulatuse korrigeerimine, kuna nende realiseerumine ei ole rahvastiku- ega majandusprognoosist tulenevalt realistlik.

Eeltoodust tulenevalt on üldplaneeringu lahenduse välja töötamisel kaalutud 2 alternatiivi, kuidas suunata väike-elamumaade kavandamist:

I alternatiiv: jätkub olemasolev olukord, kus elamuehituse suunamisel lähtutakse 2009.a. kehtestatud üldplaneeringus toodud maakasutustingimustest ja reserveeritud maa-aladest Kanepis, Põlgastes, Erastveres ja Soodomal.

II alternatiiv: reserveeritud väike-elamumaade ulatust vähendatakse oluliselt, kompaktset hoonestatud aladel lähtutakse alade tihendamisest ja vähesest laienemisest. Elamumaid reserveeritakse vaid valla suuremates keskustes Kanepis ja Põlgastes, elamumaade reserveerimisest loobutakse Soodomal ja Erastveres.

Tabel 3. Alternatiivide võrdlus

Mõjuvaldkond	Alternatiiv I	Alternatiiv II
Mõju looduskeskkonnale		
Bioloogiline mitmekesisus	0 Oluline mõju puudub, elamualasid ei ole reserveeritud kõrge loodusväärtusega aladele.	0 Oluline mõju puudub, elamualade ulatuse kahanemisega ei vabane kõrge loodusväärtusega alasid.
Roheline võrgustik, loomastik	0 Oluline mõju puudub, kavandatud alad jäävad väljapoole roheline võrgustiku piire.	+ Lokaalne positiivne mõju on elamualade vähendamisel Erastveres, kus Maanteeameti loomaõnnetuste rakenduse ³ järgi on toimunud suurulukitega õnnetusi Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maanteel. Elamualade ehitamisest loobumine võimaldab parandada roheline võrgustiku sidusust.
Maastikud	- Erastvere ja Kanepi kuuluvad väärtusliku maastiku koosseisu, kus elamualad on reserveeritud avatud kultuurmaastiku arvelt. Kuna antud reserveeritud alade täies mahus realiseerumine ei ole tõenäoline, võib realiseerumine toimuda pisteliselt, mis ei moodusta traditsioonilist hajusat ega kompaktset asustusstruktuuri.	+ Elamualade vähendamine Kanepis ja Põlgastes on positiivse mõjuga, kuna säilivad avatud põllumajanduslikud maastikud. Kuna Soodomal ja Erastveres loobutakse kompaktse hoonestuse põhimõttel arendusest, toimub Soodomal edaspidi hajaasustuses põhimõttel arendamine, vastavalt olemasolevale külastruktuurile.
Põhja- ja pinnavesi	0 Põhjavesi on vallas üldiselt hästi kaitstud. Põhja- ja pinnaveekaitse tagatakse tsentraalsete kanalisatsioonisüsteemide väljaehitamisega.	0 Põhjavesi on vallas üldiselt hästi kaitstud. Põhja- ja pinnaveekaitse tagatakse tsentraalsete kanalisatsioonisüsteemide väljaehitamisega.
Välisõhu kvaliteet	- Ulatuslikumalt arendatud aladega kaasneb täienev liikumisvajadus ning sellega kaasnev reostuskoormus.	+ Kompaktsuse põhimõttel, pigem tihendamisel baseeruv maakasutus, vähendab liikumisvajadust ja sellega kaasnevat reostuskoormust
KOKKUVÕTE: MÕJU LOODUS-KESKKONNALE	0/- Alternatiivil kohati puudub või on lokaalselt väike negatiivne mõju. Kuna elamualad ei ole reserveeritud kõrge loodusväärtusega ega roheline võrgustikuga aladele, tuleneb mõju looduskeskkonnale intensiivsema maakasutuse arvelt. Elamuehituseks reserveeritud maakasutus võib pisteliselt	+ Alternatiivil on looduskeskkonnale lokaalne positiivne mõju: väiksemas ulatuses reserveeritud elamumaade arvel säilib madala kasutusintensiivsusega looduslik või poollooduslik maastik. Erastvere piirkonnas on võimalik roheline võrgustiku ulatust korrigeerida.

³ Allikas: www.tarktee.ee

	realiseeruda, kuid sellega kaasnevad nt põhja- ja pinnavee kaitse tagamiseks suuremad kulutused taristule, täiendav liikumisvajadus jne.	Kompaktsem asustus võimaldab säästa ulatuslike taristute väljaarendamise arvelt.
Mõju sotsiaalmajanduslikule keskkonnale		
Ressursi- ja maakasutuse jätkusuutlikkus	- Ulatuslikumad ressursikulud taristute väljaehitamisel. - Reserveeritud elamualad asuvad kohati (eriti Soodoma piirkonnas), väärtuslikel põllumajandusmaadel, mistõttu väheneks väärtuslike põllumajandusmaade ulatus ja/või massiivide terviklikkus.	+ Olemasolevate asustusalaade kompaktsuse tõstmine võimaldab jätkusuutlikumalt ära kasutada olemasolevaid ressursse ja väljaarendatud taristuid. - Soodoma ja Erastvere piirkonnas säilitatakse suurem osa väärtuslikust põllumajandusmaast olemasoleval otstarbel.
Teenuste ja töökohtade paiknemine	- Nelja võimaliku keskuse arendamine killustab ressursse ning ei vasta töökohtade paiknemise konseptsiooni osas maakonnaplaneeringus toodule olukorras, kus reaalselt arendussurvet osadele piirkondadele ei ole.	+ Maakonnaplaneeringuga on Kanepi vallas välja toodud Kanepi ja Põlgaste, kui põhilised töökohtade ja teenuste pakkujad, kuhu koondub ka suur osa valla elanikkonnast kahaneva rahvastiku korral.
Liikuvus	- Liikluskoormusest tulenev võimalik negatiivne mõju avaldub tugevamini, sest reserveeritud maa-alad on ulatuslikumad ja paiknevad vallas hajutatult.	+ Elamuehituse koondumine põhilistesse keskustesse vähendab sundliikumiste arvu.
Puhkevõimalused	0 reserveeritud aladel on puhkeala tagatud kas veekogu, pargi või külaplatsi kujul.	0 reserveeritud aladel on puhkeala tagatud kas veekogu, pargi või külaplatsi kujul.
KOKKUVÕTE: MÕJU SOTSIAAL-MAJANDUSLIKULE KESKKONNALE	- Alternatiivi mõju on pigem negatiivne: elamualade arenguks kulub enam ressursse taristute väljaehitamiseks, strateegiliselt rohkemate keskustega asustusstruktuur killustab olemasolevaid ressursse. Maakasutuslikult hõlmavad elamualad suuremaid väärtuslike põllumaade massiive, mis võiksid jääda põllumajanduslikuks kasutuseks.	+ Alternatiivi mõju on pigem positiivne, kus kahanemise olukorras keskendutakse Kanepi ja Põlgaste kui keskuste arengule. Olemasolevate keskuste põhine lähenemine vähendab sundliikumist. Väärtuslik põllumajandusmaa säilib suuremate ja terviklikemate massiividena.

Kokkuvõtvalt on alternatiiv 2 sobivam arengustsenaarium, seda eelkõige sotsiaalmajanduslikel põhjustel, kuna ressursse on mõistlik kasutada pigem väiksema arvu kompaktsete alade väljaarendamiseks. Alternatiivil 2 on lokaalne positiivne mõju looduskeskkonnale, kuna väheneb intensiivsemaks maakasutuseks kavandatud alade ulatus.

3.2. MILJÖÖVÄÄRTUSLIKUD HOONESTUSALAD

Olemasolev olukord ning alternatiivide kujunemine.

2009.a üldplaneeringuga määrati Kanepi valla miljööväärtuslikud alad, mis osaliselt asusid väärtuslike maastike aladel, olid maastike laienduseks või asusid väljaspool väärtuslikke maastikke. Antud valdkonna täpsustuseks koostati „Kanepi valla miljööväärtuslike hoonestusalade teemaplaneering“ (2010), mis käsitles kitsamalt miljööväärtusliku hoonestusalana vaid Kanepi alevikku. Teemaplaneering laiendas

üldplaneeringuga määratud Kanepi aleviku miljööväärtuslikku hoonestusala ning seadis küllaltki ranged tingimused hoonete ümberehitamisele ja uute rajamisele. Teemaplaneering andis aga ka omakorda maakasutus- ja ehitustingimused teatud ajaloolis-kultuurilise väärtusega küladele ning ajalooliselt või maastikuliselt olulistele üksikobjektidele.

Kuna varem koostatud planeeringutes on erinenud nii alade määramise alused kui kasutamistingimused, on käesoleva planeeringu käigus üle vaadatud ja ühtlustatud kultuuriväärtuslike alade ja objektide käsitlust, arvestades ka Põlva maakonnaplaneeringus toodud suunistega. Käesoleva üldplaneeringu alternatiivide kujunemise põhiliseks erinevuseks on küsimus, kui rangelt ja milliseid huvisid arvestades miljööväärtuslikke alasid määratakse:

Alternatiiv 1: Alternatiiv rõhutab kultuuriväärtuse kaitset, sotsiaalmajanduslikele aspektidele (sh täiendavad kulutused omanike poolt kaitse teostatavusel) ei ole olulist tähelepanu pööratud. Jätkub olukord, kus:

- miljööväärtuslik hoonestusala on määratud Kanepi alevikus, hoonete rajamisele ja ümberehitamisele on seatud küllaltki ranged tingimused;
- spetsiifilised ehitustingimused on seatud teatud ajaloolis-kultuurilise väärtusega küladele;
- ehitus- ja maakasutustingimused on seatud maastikuliselt olulistele üksikobjektidele.

Alternatiiv 2: arvestab koosmõjus nii miljööväärtuse säilitamise kui ka sotsiaalmajanduslike aspektidega:

- miljööväärtusliku hoonestusalana käsitletud vaid Kanepi alevikku: maakasutus ja -ehitustingimused seatakse alal vaid aleviku peatänavale, ülejäänud Kanepi miljööväärtuslikul hoonestusalal järgitakse soovitusi;
- traditsioonilises hajaasustuses kehtivad ühtsed ehitamise suunised kogu vallas (seletuskirja ptk 3.2.2, kuid eraldi rangeimaid tingimusi teatud küladele ei kehtestata). Ajaloolis-kultuurilise väärtusega objekte käsitletakse miljööväärtuslikest aladest eraldi, seletuskirja peatükis 2.4.

Kuna miljööväärtuslikud alad on määratud ajaloolis-kultuurilistest väärtustest lähtuvalt ja nende elluviimisel ei kaasne olulist mõju looduskeskkonnale, ei hinnata antud alternatiivide puhul mõju looduskeskkonnale.

Tabel 4. Alternatiivide võrdlus

Mõjuvaldkond	Alternatiiv 1	Alternatiiv 2
Mõju kultuurilisele ja sotsiaalmajanduslikule keskkonnale		
Mõju väärtuste säilimisele	+/- Mõju on positiivne väärtuste säilimisele: rangemad ehitamistingimused soodustavad miljööväärtusliku hoonestusala, traditsiooniliste külade ja väärtustatud objektide säilimist. Mõju on samaaegselt negatiivne, kuna rangeid ehitustingimusi ei suudeta täita: vähesel rahastusel ja rangete ehitustingimuste puhul loobutakse miljööalal hoonete rekonstrueerimisest, mis võib viia	+/- Mõju miljööväärtuse säilimisele võib olla negatiivne, kuna rangete tingimuste asemel on enam ehitussoovitusi, eelkõige ehituslike detailide osas (mis võimaldavad ehitamist ka elaniku enda äranägemise järgi). Mõju rekonstrueerimisele on positiivne, kuna tingimused muutuvad lihtsamini täidetavaks.

	väärtuste kadumiseni hoonestuse lagunemise tõttu	
Mõju sotsiaal-majanduslikule keskkonnale	- Miljööväärtuste range kaitse (nn „kaitse inimese eest“) mõjub edasisele arengule pärssivalt. Määratud miljööalade ehitustingimused takistavad valla arenguks vajalike hoonete (sh tehnoehitiste) rajamist. Rahvastiku kahanemise olukorras muutuvad liiga ranged miljööalade-objektide tingimused arengut piiravaks: elanikud ja tööandjad eelistavad ala, kus on lihtsam ehitada või rekonstrueerida.	+ Miljööväärtuslikul alal ehitustingimuste vähenemine ja soovitude osatähtsuse suurenemine soodustab Kanepi alevikku elama asumist ja hoonete renoveerimist, vallale oluliste teenuste ja taristute tagamise võimalust. Alternatiiv arvestab nii miljööväärtuse säilimisega kui vajadusega säilitada ja tõsta valla keskses elukvaliteeti.
KOKKUVÕTE:	- Mõju on pigem negatiivne: tingimused on seatud miljööväärtuste säilimiseks, kuid tõenäoliselt ei suudeta neid täita ning tingimused piiravad valla sotsiaalmajanduslikku arengut.	+ Mõju on pigem positiivne: leebemad tingimused soodustavad miljööväärtuslikul alal elamute rekonstrueerimist ja ehitamist, mis toetab valla üldist arengut. Samas jääb oht, et ehitussuovituste tõttu (mida ei ole kohustuslik jälgida), väheneb miljööväärtusliku hoonestusala omanäolisus.

Miljööalade käsitlemisel ning kasutamise- ja ehitustingimuste seadmisel on eelistatud alternatiiv 2, mis arvestab samaaegselt nii kultuuriliste kui sotsiaalmajanduslike aspektidega ning toetab valla ja selle keskuse üldist arengut.

3.3. VEEKOGUDE KALDA KASUTAMINE

Olemasolev olukord ning alternatiivide kujunemine.

2009.a kehtestatud üldplaneeringu koostamise ajal hinnati ehitussurvet valla veekogude, eelkõige järvede, äärde suureks. Järvede kallastel ehitamine tõi majanduskasvu perioodil atraktiivsetes piirkondades tihtipeale kaasa veekogude avaliku kasutamise võimaluste vähenemise, seda nii otseste piirete (nt aedade) kui psühholoogiliste tõkete tõttu (veekogu kallasrajal on ebamugav võõralt krundilt või õuealalt läbi käia). 2009.a üldplaneeringuga kaaluti seega järvede kallaste ääres ehitamisel era- ja avalikke huvisid, ning võeti suund pigem avalike huvide kaitseks: piirata järvede kallastel ehitamist, eesmärgiga tagada võimalikult laiaulatuslik veekogude avaliku kasutamise võimalused (matkarajad, pääsud kallasrajale, ujumiskohad, puhke- ja telkimiskohad) ning määrates järvede ümbrused tihtipeale ka miljööväärtuslike aladena.

Käesolevalt on endiselt aktuaalne veekogude avaliku kasutamise võimaldamine, kuid ehitussurve järvede ääres ei ole võrreldav eelmise üldplaneeringu koostamise ajal hinnatud survega.

Alternatiivid kujunesid seega järgmised:

Alternatiiv 1: jätkub olemasolev olukord, kus järvede ääres ehitamine on rangemalt reguleeritud.

Alternatiiv 2: järvede ääres ei reguleerita elamuehitust täpsustavate tingimustega, kehtivad hajaasustuses ehitamise tingimused

Tabel 5. Alternatiivide võrdlus

Mõjuvaldkond	Alternatiiv 1	Alternatiiv 2
Mõju looduskeskkonnale		
Bioloogiline mitmekesisus	+ Positiivne mõju, kuna rangemalt reguleeritud ehitustegevus tagab taimestiku ulatuslikuma säilimise looduslikul kujul.	-Võimalik negatiivne mõju, kuna järvede ääres ehitamist ei reguleeri täpsustavad reeglid ning võimalik on kaldaaladel tihedama ja intensiivsema maakasutuse teke.
Roheline võrgustik, loomastik	0 Mõju puudub. Kuna järvede ääres ei taotleta ehituskeeluvööndi vähendamist, säilib järvede kallastel olev haljastus osana rohelisest võrgustikust.	0 Mõju puudub. Kuna järvede ääres ei taotleta ehituskeeluvööndi vähendamist, säilib järvede kallastel olev haljastus osana rohelisest võrgustikust.
Maastikud	+ Mõju on positiivne, kuna rangema regulatsiooni korral jääb suurem osa alasid looduslikeks ja poollooduslikeks maastikeks.	- Võimalik negatiivne mõju loodus- ja kultuurmaastikele, kuna nõrgalt reguleeritud järvede kallaste kasutamise korral võib tekkida küllaltki tihe hajaasustatud ala, mille arvelt vähenevad loodus- ja kultuurmaastikud.
Põhja- ja pinnavesi	+ Mõju on positiivne. Põhjavesi on vallas üldiselt hästi kaitstud, kuid reguleeritumalt kujunenud hajaasustus toob kaasa väiksema ja hajutatuma reostuskoormuse.	- Võimalik negatiivne mõju. Kuigi põhjavesi on vallas üldiselt hästi kaitstud, võib regulatsiooni puudumisel kujuneda hajaasustuses senisest suurem ja koondunud reostuskoormust veekogudele.
Välisõhu kvaliteet	0/- Võimalik täiendav liikluskoormus hajaasustuses, kuid mõju on väheoluline.	0/- Võimalik täiendav liikluskoormus hajaasustuses, kuid mõju on väheoluline, kuna järvede äärde ei kavandata uut tiheasustust.
KOKKUVÕTE: MÕJU LOODUSKESKKONNALE	+ Mõju on positiivne, kuna maakasutuses säilib enam looduslikku ja poollooduslikku maastikku, sh taimestikku, ning maakasutuse väiksema intensiivsuse tõttu on paremini tagatud veekaitse.	- Võimalik negatiivne mõju, kuna elamuehituse vähesemal reguleerimisel võivad tekkida järvede kallastel looduskeskkonna arvelt küllaltki tihedad hajaasustatud alad.
Mõju sotsiaalmajanduslikule keskkonnale		
Elamuehitus	- Valla üldisi strateegilisi eesmäärke silmas pidades on alternatiivi mõju negatiivne: rahvastiku kahanemise tingimuses on oluline võimaldada elamuehitust hajaasustuses.	+ Mõju on pigem positiivne valla üldisi strateegilisi eesmäärke silmas pidades. Ehitamine toimub olemasolevat asustusstruktuuri jälgides. Planeeringuga ei nähta ette uute kompaktsete hoonestusalade tekkimist väljaspool olemasolevaid kompaktseid alasid, mistõttu järvede kallastele saab ehitada vaid hajaasustuse põhimõttel.
Veekogude avaliku kasutamise võimalus	+ Veekogude avaliku kasutamise võimalused säilivad, elamuehitusel hajaasustuses peab kaldaäärsele alal olema kinnistu pikkus vähemalt 100 m.	+ Veekogude avaliku kasutamise võimalused säilivad. Hajaasustuses järgitakse väljakujunenud asustusstruktuuri koos sellele omase krundistruktuuriga. Uute kompaktsete hoonestusalade loomine ei ole lubatud.
KOKKUVÕTE: MÕJU SOTSIAAL-MAJANDUSLIKULE KESKKONNALE	+/- Mõju on nii positiivne kui negatiivne. Valla rahvastiku kahanemise seisukohast on oluline võimaldada elamuehitust ka valla atraktiivseimates kohtades.	+ Mõju on positiivne, kuna võimaldab elamuehitust valla erinevates piirkondades veekogude ääres. Veekogude avaliku kasutamise võimalused säilivad.

KOKKUVÕTE	+/- Mõju on positiivne looduskeskkonnale, ning üheaegselt on positiivne ja negatiivne mõju sotsiaalmajanduslikule keskkonnale.	+/- Mõju on positiivne sotsiaalmajanduslikule keskkonnale ning võimalik on negatiivne mõju looduskeskkonnale.
------------------	--	---

Alternatiivide võrdluses ei eristu üheselt paremat alternatiivi, kuna looduskeskkonna seisukohalt oleks eelistatav alternatiiv 1, sotsiaalmajanduslikest aspektidest lähtudes alternatiiv 2. KSH teeb seetõttu ettepaneku säilitada teatud regulatsioon järvede ääres ehitamiseks, kuid täpsustab samaaegselt tingimusi, mille korral on elamuehitus järvede ääres võimalik, et täita valla laiemaid strateegilise eesmärgi elanikkonna kahanemise piiramiseks:

- Järvede kallastel, kus hajaasustuses on asustusstruktuur juba välja kujunenud, lähtuda elamuehituse suunamisel olemasolevatest krundisuurustest ning õuede vahekaugusest ja paigutusest veekogu suhtes.
- Juhul, kui järvede ääres ei ole asustust välja kujunenud, on veekogu kaldaga piirneva katastriüksuse minimaalseks pikkuseks 100 m.

4. PLANEERINGULAHEHENDUSE ELLUVIIMISEGA KESKKONNAMÕJU

KAASNEVAD

4.1. MÕJU LOODUSKESKKONNALE

4.1.1. ROHELINE VÕRGUSTIK

Olemasoleva olukorra ülevaade

Kanepi valla roheline võrgustik on esmalt määratud maakonna teemaplaneeringuga „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ ning täpsustatud 2009.a kehtestatud üldplaneeringuga. Määratud roheline võrgustiku alad on jäänud madala kasutamisi intensiivsusega aladeks, kus valdavalt tegeletakse põllu- ja metsamajandusega. Rohelise võrgustiku koridori alal on Kaagvere külas kehtestatud detailplaneering, mille realiseerumine võib mõjutada roheline koridori toimimist.

Kuna Põlva maakonnaplaneering seab üldplaneeringu ülesandeks roheline võrgustiku ülevaatamise, on käesoleva planeeringuga nii roheline võrgustiku ulatust kui kasutustingimusi korrigeeritud:

- Kasutamistingimused on üle võetud Põlva uuest maakonnaplaneeringust
- Rohelise võrgustiku piire on korrigeeritud, arvestades olemasolevat ja kavandatavat maakasutust, T.Veersalu analüüsi „Põlvamaa rohevõrgustik“ ja Maanteeameti loomaõnnetuste andmekihti

Mõjude hindamine

Rohelise võrgustiku kasutamistingimused

Rohelise võrgustiku kasutamistingimused tagavad roheline võrgustiku säilimise ja toimimise.

Võrreldes varem kehtinud roheline võrgustiku maakasutustingimustega (2009.a kehtestatud üldplaneeringu tingimused) on käesoleva üldplaneeringu roheline võrgustiku kasutamistingimused mõnevõrra leebemad ja paindlikumad, mis vastavad enam praegusele vähenenud arendussurvega olukorrale.

Eelkõige kajastub see detailplaneeringu kohustuse määramise osas: kui varasem üldplaneering tõi välja juhud, mille puhul tuleb kogu vallas, sh roheline võrgustikus, detailplaneering koostada, siis käesolev üldplaneering annab vallavalitsuse õiguse kaaluda iga objekti puhul kohapõhiselt, kas detailplaneeringu koostamine on vajalik. Üldplaneeringu seletuskirja ptk 2.1 toob välja juhud, mil roheline võrgustiku aladel on detailplaneeringu koostamise kohustuse kaalumise oluline. Roheline võrgustiku tingimused võimaldavad üksikelu ehitamist hajaasustuses ilma detailplaneeringuta, samuti ühe tootmishoone rajamist. Enam kui ühe elamu või tootmishoone rajamisel on

vajalik kaaluda detailplaneeringu koostamist, samuti tootmisala (sh kaevandusala) ja avalikkusele suunatud funktsiooniga uue hoonestuse, tuulegeneraatorite (va. väiketuulik õuealal/tootmisalal) ja mobiilsidemastide puhul.

Antud objektide rajamisel vallas ei mängi määravat rolli see, kas objekt rajatakse läbi projekteerimistingimuste või detailplaneeringu, vaid asjaolu, kas ja kuidas konkreetsetel juhtudel arvestatakse roheline võrgustiku eesmärkidega – näiteks kas tagatakse asenduskoridorid, seatakse maakasutustingimuseks ulatusliku tarastamise vältimine (tagamaks loomade ligipääsu) jne.

KSH teeb ettepaneku lisada planeeringu seletuskirja:

Rohelise võrgustiku tingimuste täiendamiseks peatükki 2.6.

- Detailplaneeringu lähteülesanne või projekteerimistingimused roheline võrgustiku aladel peavad sisaldama tingimusi roheline võrgustiku toimimise ja sidususe säilitamiseks.

Maakasutustingimuste täiendamiseks peatükki 3.3.2.

- Rohelise võrgustiku aladel tuleb jälgida ptk 2.6. toodud tingimusi.

Maakonnaplaneeringus esitatud ja üldplaneeringusse üle toodud maakasutustingimused märgivad teatud muutust roheline võrgustiku käsitluses: kuna arendussurve on märgatavalt vähenenud, on rohelisel võrgustikul ökoloogilise võrgustiku kõrval ka sotsiaalsem mõõde – inimeste elu- ja töökeskkonnana võimaldab roheline võrgustik põllunduse-metsandusega tegelemist ja puhkevõimalusi, kuid vajadusel ka ettevõtlusega (tootmisega) tegelemist. Seejuures tuleb siiski tähelepanu pöörata, et maamajandusega tegelemisel tagatakse roheline võrgustiku sidusus ja toimimine.

Samas on planeeringus kaetud ka roheline võrgustiku kui ökoloogilise võrgustiku kasutamise suunamine, millel on looduskeskkonnale positiivne mõju: väljaspool looduskaitseobjekte (kus kaitse- ja kasutamistingimusi reguleerib seadus), on endiselt oluline võrgustiku tuumalade suuruse tagamine ja sidususe hoidmine roheline võrgustiku koridoride kaudu, samuti maastikulise ja bioloogilise mitmekesisuse säilitamine.

Tingimused pööravad eraldi tähelepanu roheline võrgustiku ja muu maakasutuse konfliktaladele, nt taristuobjektide ja eriti maardlatele. Roheline võrgustik ja taristuobjektid/maardlate rajamine ei ole otseselt teineteist välistavad, küll on aga oluline võimalusel valida konfliktse maakasutuse asukohaks ala väljaspool rohelist võrgustikku ja võtta kasutusele leevendavad meetmed. Maardlate kasutuselevõtmisel on eelistatud esmalt nende alade kasutuselevõtmine, mis asuvad rohelisest võrgustikust väljapool ning alles seejärel roheline võrgustiku aladel. Kuigi kaevandamise järgselt on võimalik kaevandusalad korrastada, ei kujune korrastatud ala ökoloogiliselt samaväärtuslikuks algse looduskeskkonnaga.

Roheline võrgustiku ulatus. Roheline võrgustiku sidususe ja toimimise tagamise seisukohalt on roheline võrgustiku ulatust vajalik korrigeerida alltoodud juhtudel (vt ka joonis 1 esialgse ja korrigeeritud roheline võrgustiku võrdlemiseks):

1. Kanepi vallas kehtestatud detailplaneeringuga (ärimaa) on roheline võrgustiku koridor läbi lõigatud Kaagvere külas, kus detailplaneeringu elluviimine (puhkeküla rajamine) võib edaspidi takistada loomade liikumist.

Mõjude hindamise raames tehakse ettepanek tagada Kaagvere külas roheline koridor mõlemalt poolt kehtestatud detailplaneeringu ala: piki Seega oja ja Kaagvere-Kõrgemäe teed.

2. Rohelise võrgustiku sidusus katkeb Kanepi ja Valgjärve vallas Jõksi ja Mügra küla alal. KSH-ga tehakse ettepanek Valgjärve vallale kaaluda valla üldplaneeringu raames rohekoridori loomist (nt piki Võhandu jõge).

3. Lähtudes HendriksonjaKo loodud loomaõnnetuste kaardirakendusest ⁴ juhtub võrdlemisi palju loomaõnnetusi Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa (nr 2) ja Kanepi-Ihamaru (nr 18167) ristumise piirkonnas, kus on seni puudunud roheline koridor. Loomade liikumine piki veekogude kallast on Jõksi ja Vähkjärve vagumuses takistatud Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maantee kõrge maanteevalli ja maanteepiirde tõttu, mistõttu ulukid ületavad maanteed eelnimetatud maanteede ristumise piirkonnas.

Eeltoodule põhinedes tehakse KSH raames ettepanek uue rohelise koridori määramiseks, mis kulgeb Jõksi järve kaldast nimetatud teeristile ning edasi Piigandi külas asuvale tuumalale.

4. Lähtudes Maanteeameti kaardirakendusest tarktee.ee juhtub võrdlemisi palju loomaõnnetusi ka Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa (nr 2) ja Kanepi-Leevaku (nr 62) teeristi piirkonnas.

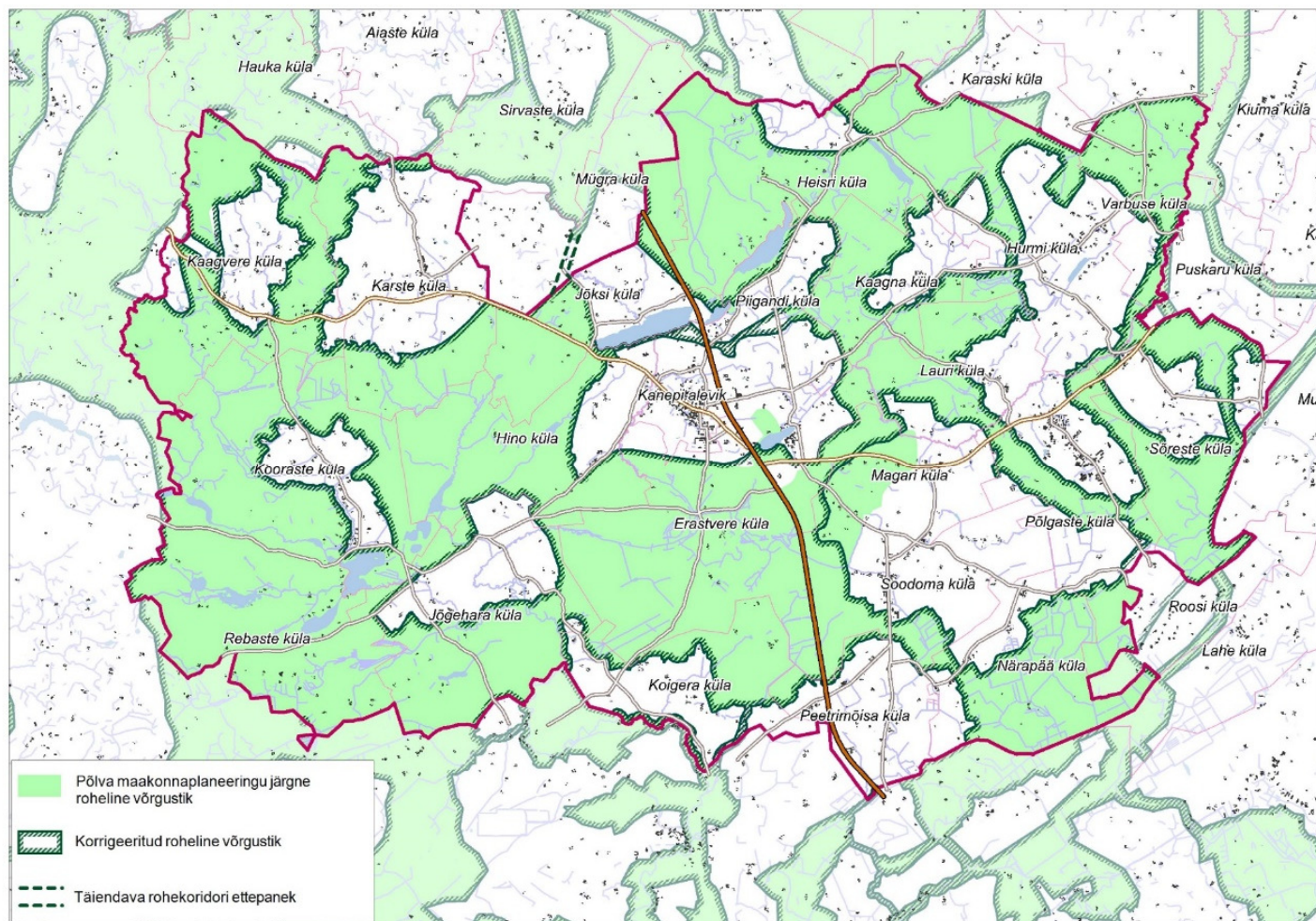
KSH-ga tehakse ettepanek rohekoridori ulatust korrigeerida nii, et see kulgeks ühtlasema koridorina üle Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maantee.

5. Magari külas asub roheline võrgustik avamaastikul väärtuslike põllumajandusmaade aladel. KSH-ga tehakse ettepanek korrigeerida rohelise võrgustiku piiri selliselt, et see kulgeks mööda metsapiiri.

6. Põlgaste külas puudub valla lõunapiiril tuumalade vaheline koridor. Koridori vajadus on välja toodud Põlva maakonnaplaneeringu eeltöös „Põlvamaa rohevõrgustik“ (Veersalu, 2015). KSH-ga tehakse ettepanek antud koridoriga arvestada üldplaneeringu täpsusastmes.

7. Koigera külas puudub ühendus naabervalla Sõmerpalu rohelise võrgustikuga, mistõttu tehakse ettepanek uue rohelise koridori loomiseks piki Tsirgu oja valla lõunapiirini.

⁴ Kättesaadav kaardirakenduses www.tarktee.ee

Joonis 1. Rohelise võrgustiku korrigeerimisettepanekud

4.1.2. PÕHJA- JA PINNAVESI

Põhjavesi

Kanepi vallas kasutatakse veevarustuseks valdavalt Devoni ladestu Ülem- ja Kesk-Devoni veeladestiku vett, samuti Kvaternaari ladestu põhjavett. Devoni põhjavesi on reostuse eest reeglina kaitstud (joonis 2), kuna pinnakatte paksus on Kanepi valla idaosas ca 20 m, suurenedes stabiilselt lääne ja loode suunas ning saavutades enam kui 60 m paksuse Otepää kõrgustiku kaguosas. Kvaternaari pudedates setetes leviv põhjavesi on valdavalt reostustundlik. Ruumiliselt on valla aluspõhjalised veekompleksid valdavalt kaitstud (allpool joonisel tumedama rohelisega) valla kesk- ja põhjaosas, suhteliselt hästi kaitstud (heledama rohelisega) on alad Kooraste piirkonnas ning valla idapiiril.

Joonis 2. Põhjavee kaitstus Kanepis (Allikas: Eesti põhjavee kaitstuse kaart, Eesti Geoloogiakeskus)

Aluspõhjaliste veekomplekside kaitstus on hea nendes piirkondades, kus asustus- ja maakasutusintensiivsus on suurem – Kanepis, Erastveres ja Põlgastes. Kooraste piirkond, kus aluspõhjaliste veekomplekside kaitstus on mõnevõrra madalam, on samas ka hõredama asustuse ja madalama maakasutusintensiivsusega metsane maastik.

Ühiskanaliseerimise süsteemid on välja arendatud Kanepis, Erastveres, Põlgastes ja Soodomal⁵, kus veekaitse (nii pinna- kui põhjavee kaitse) tagatakse järgides sektorarengukavas „Kanepi valla ühisveevärgi ja -kanaliseerimise arendamise kava aastateks 2015-2026“ toodud prioriteete. Kuna nimetatud aladel ei ole kõik hooned lülitatud ühiskanaliseerimise või perspektiivse ühiskanaliseerimise võrku, rakendatakse ka teisi reovee kogumise ja käitlemise meetodeid: omapuhasteid (septikud, biopuhastid) ja heitvee pinnasesse immutamist või reovee kogumismahuteid. Hajaasustuses ei ole väljapool nimetatud piirkondi elanikkonna vähesuse ja suhteliselt hajali paiknemise tõttu ühiskanaliseerimise rajamine otstarbekas ning reoveekäitlusel kasutatakse samuti eelnimetatud kohtkäitlemise lahendusi.

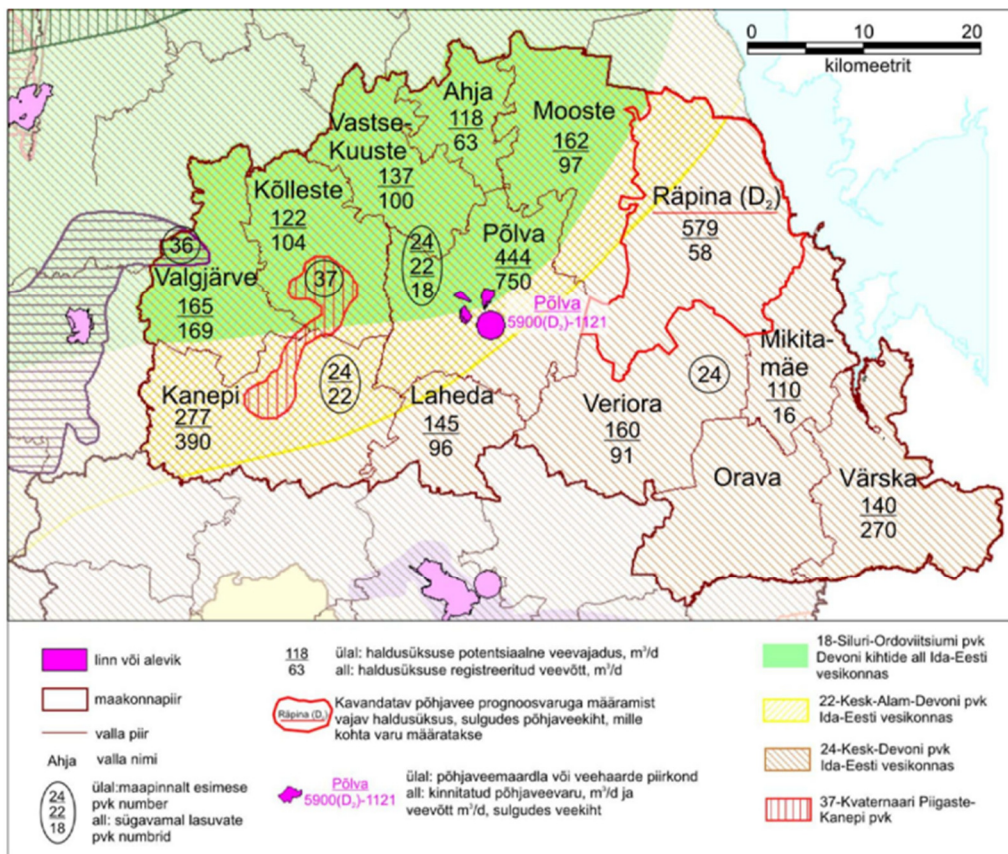
Üldplaneeringuga kavandatakse vähest elamu-, äri- ja tootmisalade laiendamist Kanepis, Erastveres ja Põlgastes või nende lähipiirkondades. Üldplaneeringuga ei kavandata keskkonnoohtlike objekte, Kanepi alevikus kavandatakse jäätmejaama rajamist reoveepuhasti territooriumil. Kogu vallas soodustatakse ettevõtlust ning

⁵ Kanepis ja Põlgastes on määratud keskkonnaministri käskkirjaga reoveekogumisalad.

lubatakse maa-alade arendamist ka kõrvalotstarbe kaudu (nt hajaasustuses võib maatükil olla 51% elamumaa juhtotstarve ja 49% tootmismaa kõrvalotstarve, mida kasutatakse näiteks põllumajandusliku tootmise eesmärgil), mistõttu veekaitse tingimuste seadmine on oluline kogu valla territooriumil, mitte ainult planeeringukaardil toodud reserveeritud aladel.

Uute elamute rajamisel tuleb üldplaneeringu järgi tagada nende keskkonnanõuetele vastavus ja võimalike negatiivsete keskkonnamõjude leevendamine, sh nõuetele vastav reovee käitlemine, nii kompaktsetel kui hajaasustatud aladel. Tingimuse täitmisel ja ühiskanalisatsiooni infrastruktuuri järkjärgulisel rekonstrueerimisel tagatakse põhjaveekaitse ning seega elamuehitusel oluline negatiivne keskkonnamõju põhjaveele puudub.

Kavandatavate äri- ja tootmismaaade puhul ei ole planeeringu seletuskirjas tingimuseks seatud keskkonnanõuetele vastavust veekaitse seisukohalt. Tootmise puhul on eelkõige oluline põhjavee kaitse tagamine põllumajandusliku ettevõtlusega tegelemisel reostustundlikuma Kvaternaari ladestu veekompleksi kasutamisaladel: Kanepi aleviku piirkonnas, Piigandi ja Heisri külades (vt allpool joonis 3).

Joonis 3. Maakonna haldusüksuste põhjaveekogumid, kinnitatud põhjaveevarud veevõtt (m³/d) aastatel 2010-2013. (Allikas: Eesti Geoloogiakeskus, 2015)

KSH teeb ettepaneku lisada planeeringu seletuskirja järgmised põhjavee kaitse meetmed:

- Uute ärihoonete (tootmishoonete) rajamisel tuleb tagada nende keskkonnanõuetele vastavus ja võimalike negatiivsete keskkonnamõjude leevendamine (nt reoveekäitlus).

- Uute elamumaade olmereovee kohtkäitluslahenduste planeerimisel tuleb arvestada veekaitse nõuetega, heitvee pinnasesse immutamisel rangelt arvestada piirkonna joogiveehaarete paiknemisega.
- Põllumajandusliku reostuskoormuse vähendamiseks põhjaveele tuleb järgida kehtivaid väetamise piiranguid ja vajadusel rakendada karmimaid nõudeid põhjavee suhtes tundlikematel aladel. Tuleb arvestada, et vallas on küll aluspõhjalased Devoni põhjaveekihid maapinnalt pärineva reostuse eest valdavalt kaitstud, kuid joogivett võetakse salvkaevudega ka palju Kvaternaari pudedates setetes levivat põhjavett, mille looduslik reostuskaitstus ei ole kõikjal hea.

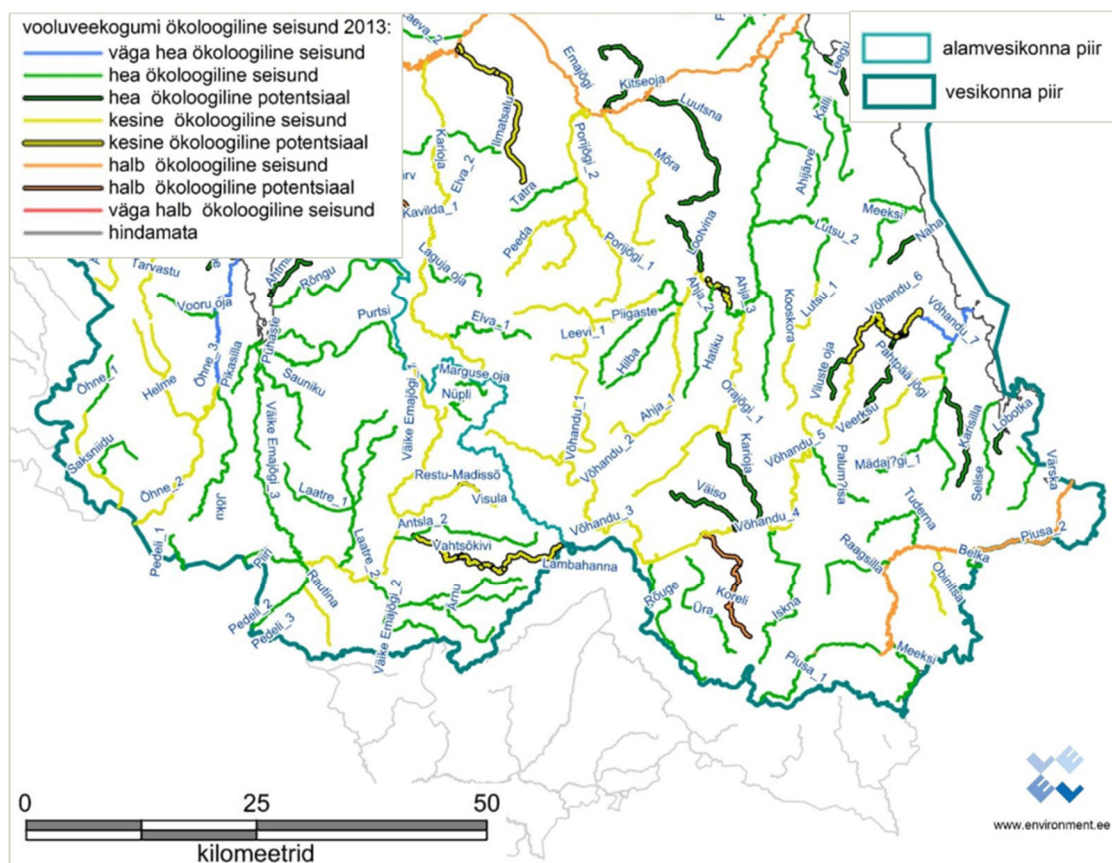
Pinnavesi

Kanepi vald jääb täielikult Ida-Eesti vesikonda, valla jõed kuuluvad Võhandu ja Emajõe jõgikonda. Suurimateks jõgedeks on Võhandu jõgi, mille ülemjooks läbib valda, samuti valla territooriumilt algav Ahja jõgi ja valda läbiv Orajõgi.

Kanepi valla suuremad järved on eutroofsed Jõksi ja Piigandi järv ning segatoiteline Kooraste Suurjärv. Järvede toitelus varieerub, kultuurmaastikus paiknevad järved on sageli eutrofeerunud ehk rohketoitelised.

Pinnaveekaitset aitavad vallas tagada sarnased meetmed nagu põhjaveekaitset: ühiskanalisatsioonisüsteemide arendamine ning nõuetele vastavad reoveekogumise ja käitlemise meetodid nii kompaktsetel kui hajaasustusega aladel. Asulate reoveepuhastus peab sealjuures tagama nõuetele vastava heitvee kvaliteedi suublates, et vältida vooluveekogude seisundi halvenemist: alltoodud joonise 4 järgi on Kanepi valla suuremate vooluveekogude – Võhandu ja Ahja jõe – ökoloogiline seisund kesine. Jõgede kesise ökoloogilise seisundi peamiseks põhjuseks ei ole aga reostuskoormus, vaid rändetõkete olemasolu (Allikas: veekogumite koondseisund_2014, Keskkonnaagentuur).

Kuna keskkonnoahtlikke ettevõtteid asub vallas vähe ning planeeringuga neid ka ei kavandata, mõjutab pinnavee seisundit eelkõige põllumajanduslik hajukoormus (taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamine ning loomakasvatus), aga ka elamualade suurenev surve veekogudele ja sellega kaasnevad potentsiaalsed punktreostusallikad. Planeeringu seletuskirjas on põllumajanduslike tootmisettevõtete kavandamise üldise ruumilise arengu põhimõttena välja toodud tingimus, et põllumajanduslikke tootmishooneid ei paigutata vahetult veekogude lähedale. Tingimus tagab ruumilise paigutuse osas pinnaveekogude maksimaalse kaitse, kuna säilib veekogude ja tööstuse vaheline puhvertsoon, mis tagab potentsiaalsete õnnetusjuhtumite korral veekogu hea seisundi või vähemalt pikema viibeaja reostuse levimiseks veekoguni. Põllumajandusliku hajukoormuse vähendamiseks aitab vaid teadlikkuse tõstmine üleväetamise tagajärgedest ja rangem väetusnormidest kinnipidamise kontroll. Pinnavee seisundi osas tundlikemate pinnaveekogude kalda piiranguvööndis saab kohalik omavalitsus seada rangemad väetamise normid (nt nitraaditundlikele aladele kehtestatud normid), et aidata kaasa veekogude hea seisundi saavutamisele.

Joonis 4. Ida-Eesti vesikonna lõunaosa vooluveekogumite ökoloogiline seisund või potentsiaal. (Allikas: Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava, 2016)

KSH teeb ettepaneku lisada planeeringu seletuskirja järgmised pinnavee kaitse meetmed:

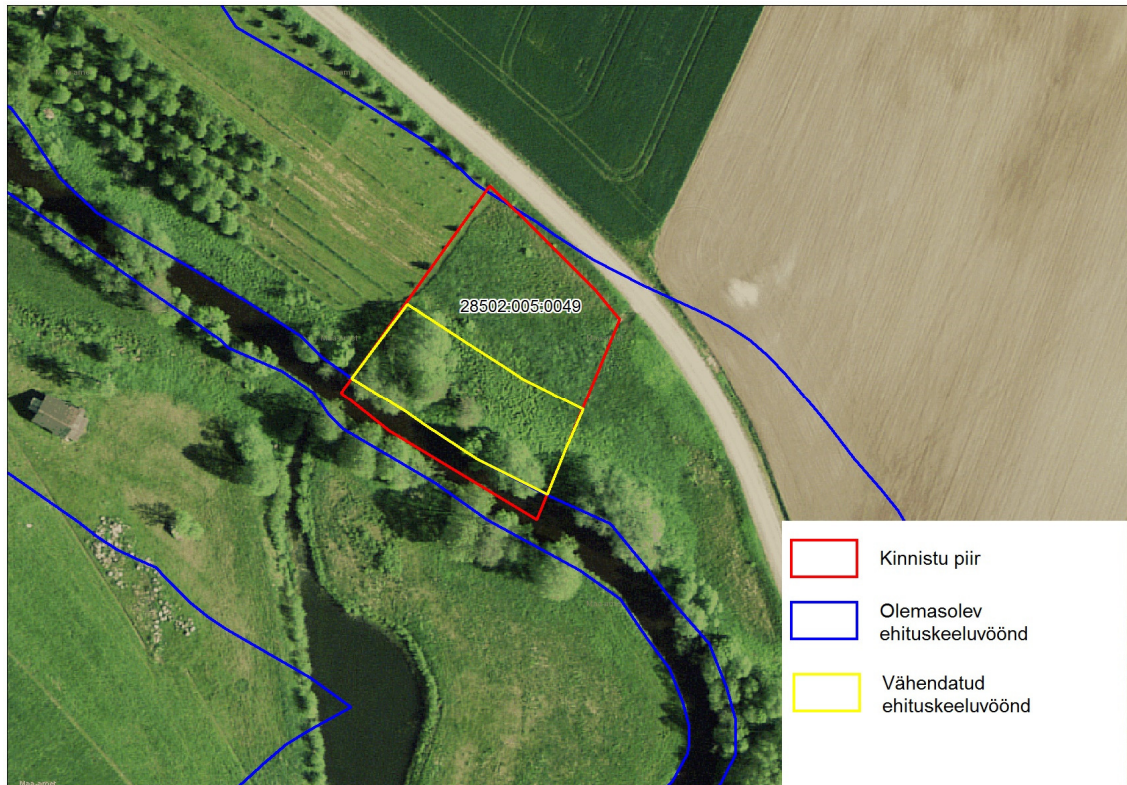
- Vähendada põllumajandustegevusest tulenevat mõju piirkonna pinnaveekogudele. Vajadusel omavalitsuse tasandil ümber hinnata ja kehtestada rangemaid väetamise normid ökoloogiliselt tundlikemate veekogude kalda piiranguvööndis. Üldplaneeringu eskiislahenduse kaardi järgi jäävad paljud väärtuslikud põllumaad valla idaossa Ahja ja Orajõe valgaladele. Eriti oluline on vältida lõhejõgede (Ahja ja Võhandu) ökoloogilise seisundi halvenemist.

4.1.2.1. EHITUSKEELUVÖÖNDI VÄHENDAMISE ETTEPANEK

Ettepanek

Planeeringuga on tehtud ettepanek vähendada ehituskeeluvööndit Koigera külas, Võhandu jõe ääres paikneval Jõepõllu katastriüksusel tunnusega 28502:005:0049. Katastriüksuse sihtotstarve on 100% elamumaa ning hetkel asub see täies ulatuses Võhandu jõe 50 m laiuses ehituskeeluvööndis. Kinnistu paikneb Võhandu jõe ja Kurvitsa-Hutita kõrvalmaantee (nr 18137) vahelisel alal.

Ettepanek on antud katastriüksusel vähendada ehituskeeluvööndit 20 meetrini, sooviga rajada maaüksusele väiksemahuline üksikelamu. Elamu rajamiseks ei kavandata kinnistul raiet.

Joonis 5. Ehituskeelu vööndi vähendamise ettepanekuga katastriüksuse asukohaskeem Koigera külas

Mõju hindamine

Looduskaitseseadus § 34 toob välja, et ranna või kalda kaitse eesmärk on rannal või kaldal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna või kalda eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine. LKS §40 lg 1 järgi võib ranna ja kalda ehituskeeluvööndit suurendada või vähendada, arvestades ranna või kalda kaitse eesmärgi ning lähtudes taimestikust, reljeefist, kõlvikute ja kinnisasjade piiridest, olemasolevast teede- ja tehnovõrgust ning väljakujunenud asustusest.

Maastik ja taimestik. Nimetatud katastriüksus on valdavalt looduslik rohumaa (1570 m²), Maa-ameti andmetel moodustab muu maa 626 m² ja veealune maa 228 m².

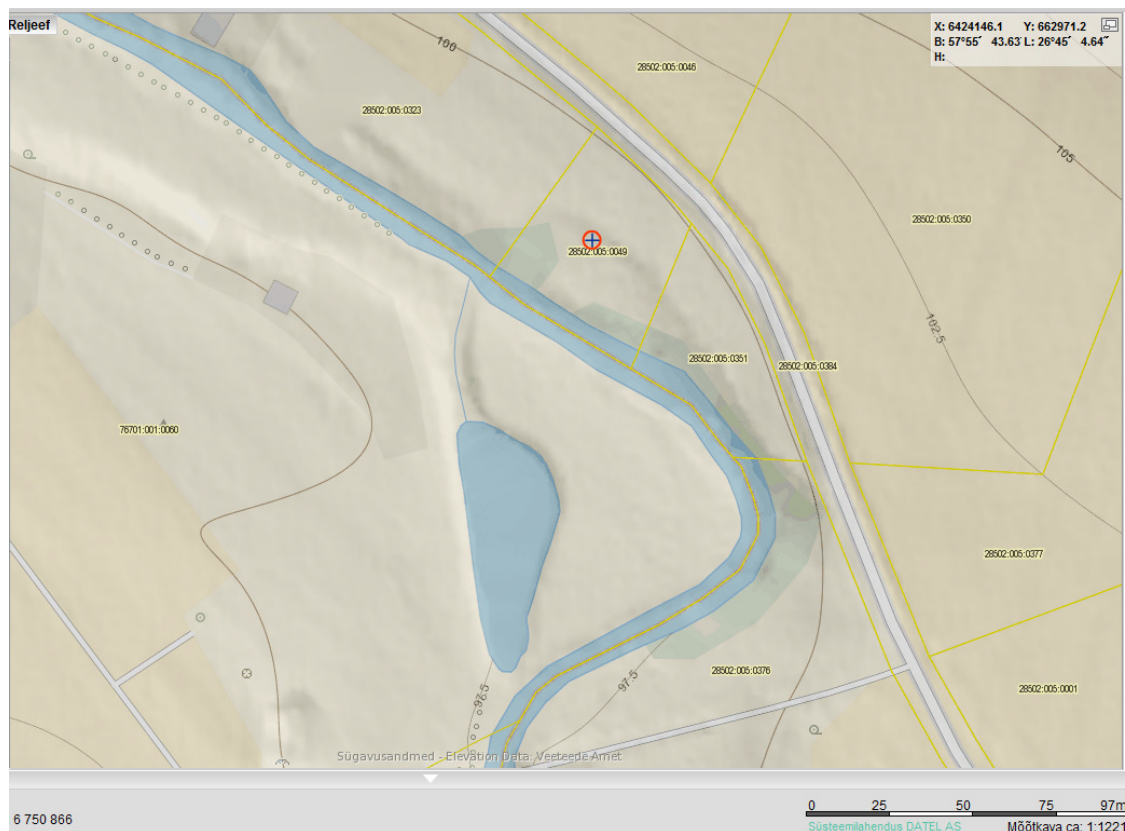
Kinnistu looduslik rohumaa on lage (võsastumata), puude ja põõsaste rivi kulgeb piki Võhandu jõe kallast. Jõe äärset ala katab kinnistul luhaniidule iseloomulik lopsakas taimestik. Eelpool toodud joonisel 5 on ortofoto nähtav kaldaäärne mättaline ala, mis on tõenäoliselt niiskem (perioodiliselt üleujutatav). Antud alast jõe suunas ei ole soovitatav ehituskeeluvööndit vähendada.

Ehituskeeluvööndi vähendamisel 20 meetrini jääksid osad puud katastriüksuse edelanurgast väljapoole ehituskeeluvööndit.

Reljeefi väljavõte Maa-ameti üleujutuste kaardirakendusest näitab, et kinnistu jääb valdavalt 97,5 ja 100 m isojoone vahele. Kuna 97,5 m isojoon ei ulatu kinnistuni, vaid asub allavoolu, võib eeldada, et kinnistu ulatuses langeb maapind teest jõe suunas ca 2 m. Maapinna järsem langus toimub ca 27 m teest.

Kinnistu **mullastik** on Maa-ameti mullastiku andmetel enamuses lammi-gleimuld (AG), mis tekib jõesängi äärsetel tasastel lammidel, kus üleujutus kestab pikemat aega. Katastriüksuse vahetult teega piirneval kõrgemal alal levivad kahkjad leetunud mullad (LP), mida üleujutused ei mõjuta.

Kuigi jõe ülemjooksul ei ole veehulga tõttu **üleujutus** reeglina suureks probleemiks ning Maa-ameti kaardirakenduse järgi ei ole katastriüksus üleujutusohuga alaks, viitavad mullastikuprotsessid (lammi-gleimuldade teke) ja taimestik üleujutuse esinemisele ja perioodilisele liigniiskusele.

Joonis 6. Reljeefi kalded kinnistul (Allikas: Maa-ameti kaardirakendus)

Üleujutuse esinemise võimalus kinnistul, kuhu kavandatakse elamut (ning tekib reovesi), võib negatiivselt mõjutada kinnistuga piirneva Võhandu jõe vee kvaliteeti ja liikide seisundit: Võhandu jõgi on antud lõigus määratud **hoiualaks** (Võhandu jõe loodusala). Hoiuala kaitse-eesmärgiks on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi - jõgede ja ojade (3260) ning II lisas nimetatud liikide - hariliku hingi (*Cobitis taenia*), hariliku võldase (*Cottus gobio*), hariliku vingerja (*Misgurnus fossilis*), rohe-vesihobu (*Ophiogomphus cecilia*) ja paksukojalise jõekarbi (*Unio crassus*) elupaikade kaitse.

Käesoleva KSH aruande raames on läbi viidud ka Natura eelhindamine, mille tulemused on toodud ptk 4.1.4.

Kinnistul ei asu teisi looduskaitsealuseid objekte.

Kinnistut ümbritsev **maakasutus** on maatulundusmaa otstarbega, ühel naaberkinnistul asub õueala elamu- ja kõrvalhoonetega (vana veskikoht).

Hoone kavandamine nimetatud maaüksusel on kooskõlas **olemasoleva asustusstruktuuriga**, kus Koigera küla kulgeb ridajas vormis piki Võhandu kallast, jõe ja tee vahelisel alal ning teisel pool jõe Võru maakonnas jälgib Punaküla sarnast struktuuri. Valla kehtiv planeering „Kanepi valla miljööväärtuslike hoonestusalade teemaplaneering“ toob küla ajaloolise asustuse kujunemise kohta välja järgmist:

1-verstase kaardi analüüs näitab, et teedevõrk, hoonestuse paiknemine ning haritavate põllualade struktuur on valdavalt säilinud viimasel 100 aastat sama struktuuriga. Punaküla hoonestatud ala on varem välja kujunenud, Koigera küla hoonestatud alad on ajalooliselt samal perioodil välja kujunenud (3-4 talumajapidamist), kuid mitte sellises mahus. Ridaküla jälgib Võhandu jõe sängi ja selle looklevat joont, paiknedes tee ja Võhandu jõe vahelisel kitsal alal. Lisaks õuealadele paiknevad nimetatud alal ka väiksed, keskmiselt 1.0 ha avatud põllualad või aiamaad. Teest põhja pool paiknevad ulatuslikud, valdavalt 20-30 ha lainja reljeefiga haritud põllud. Jõe ja tee vahel paiknevad õuealad on peamiselt 0.1 ha suurused, millest ehitusalune pind moodustab 200-300 m². Hoonete arv õuealal on valdavalt 4-5 hoonet ning õuealad on avatud, ebakorrapärase hoonete paigutusega.

Teemaplaneering toob ka välja, et hoonestuse rajamisel Võhandu jõe ja tee vahelisele alale lähtuda välja kujunenud ehitusjoonest jõe suhtes ning hoonestust võib jätkata lõuna suunas kulgeva tee ja jõe vahelisel alal.

Küla ehitusjoon jälgib eelkõige kalda äärset reljeefi ning hoonete ajaloolist funktsiooni: küla õued on jõe ääres osaliselt paigutatud kõrgemale, kohati jõe äärsele madalamale kaldale – kuna Koigera on ajalooline vesiveskite küla, paiknevad eluhooned kohati ka kaldale väga lähedal. Jõepõllu kinnistu lähimas naabruses asuvatel katastriüksustel (mille looduslikud olud on eeldatavalt kõige sarnasemad), on elumajad paigutatud 100 m isojoonest madalamale ning Jõepõllu naaberkinnistul (k/ü 28502:005:0323) vahetult jõe äärde.

Hoone kavandamine nimetatud külas ja maaüksusel on kooskõlas valla arengu **laiemate strateegiliste eesmärkidega**: kuna valla elanikkond vananeb ja kahaneb, on oluline tagada maapiirkondade (eelkõige hajaasustuse) elujõulisus, mille üheks meetmeks on maapiirkondadesse elama asumise soodustamine. Nii maakonnaplaneeringu kui üldplaneeringu järgselt väärtustatakse Põlvamaal väljakujunenud asustusstruktuuri, mistõttu on Koigera külas põhjendatud õuede ridajas paigutamine jõe ja tee vahelisele alale. Õuede paigutamine antud külas ei ole soovitatav avatud põllumaale (määratud ka väärtusliku põllumajandusmaana⁶), mis paikneb Kurvitsa-Hutita kõrvalmaanteest põhja suunas.

Järeldused

KSH raames ei ilmne ehituskeeluvööndi vähendamise ettepaneku osas otseseid vastuolusid. Põhiliseks küsimuseks ehituskeeluvööndi vähendamisel on Võhandu jõe hoiuala (sh veekogu ja liikide) hea seisundi tagamine kinnistul, mida võib perioodiliselt mõjutada liigniiskus ja/või üleujutus. Veekaitse seisukohal on kinnistul eelkõige oluline nõuetekohane reoveekogumine. Juhul, kui täidetakse alltoodud tingimusi, ei ole ühe üksikelamu rajamisel Võhandu jõe hoiuala ääres veekogule olulist mõju.

KSH ettepanekud looduskeskkonna hea seisundi tagamiseks:

- Viia ehituskeeluvööndi ettepanek 25 meetrini tavalisest veepiirist, kuna sellel kaugusel tõuseb maapind järsult ning sinna korduvate üleujutuste

⁶ Käesolevalt toimub Maaeluministeriumi poolt väärtusliku põllumajandusmaa kasutamist reguleeriva seaduseelnõu koostamine

mõju ei ulatu. Üleujutuse esinemise tõenäosus on suurem jõepoolisel madalama reljeefiga lammialal.

- Veekaitse tagamiseks kavandada reovee kogumismahutid, omapuhastiks oleva imbsüsteemi rajamiseks tuleb täiendavalt analüüsida kinnistu aastaringset kõrgeimat põhjaveetaset ja pinnase mineraalset koostist. Ajutise liigniiskuse tingimustes mullaprofiilis ei pruugi veekaitse nõuetele vastav heitvee pinnasesse immutamine kinnistul olla võimalik.
- Hoone projekteerimisel tuleb valida vundamenditüüp, mis arvestab harva esinevate ekstreemsete üleujutustega.
- Maapinna täitmist tuleks vältida, et mitte matta kinnistul välja kujunenud taimekooslusi.

4.1.3. KAITSTAVAD LOODUSOBJEKTID, SH NATURA 2000 ALAD

Kaitstavad loodusobjektid

Olemasolev olukord

Kaitstavad loodusobjektid LKS-i § 4 lg 1 alusel on

- 1) kaitsealad;
- 2) hoiualad;
- 3) kaitsealused liigid ja kivistised;
- 4) püsielupaigad;
- 5) kaitstavad looduse üksikobjektid;
- 6) kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid.

Keskkonnaregistri⁷ andmetel jääb Kanepi valla territooriumile 8 hoiuala (kattuvad Natura 2000 ala kaitse-eesmärkidega), 5 kaitseala, 108 kaitsealuse liigi leiukohta, 5 kaitsealuse liigi püsielupaika ning 8 üksikobjekti. Kaitsealuste kivististe asukohti ning kohalikul tasandil kaitstavaid loodusobjekte valla alale ei jää.

Mõjude hindamine

Kanepi valla üldplaneeringu koostamisel on arvestatud maakonnas paiknevate kaitstavate aladega ning üldplaneering ei näe ette maakasutust ega tegevusi, mis võivad kaasa tuua olulise negatiivse mõju kaitsealadele ning kaitse-eesmärkidele.

Üldplaneeringuga tehakse ettepanek uute objektide kaitse alla võtmiseks – **ristipuude kohaliku kaitse alla võtmiseks** – LKS-i § 43 ja 44 mõistes.

Ristipuud on osa kohalikust pärandkultuurist. Ristipuude all mõistetakse teeäärset suuremat puud või üksikut puud ristimetsas, mille tüvesse matuselised teel kalmistule lõikavad ristimärgi. Geograafiliselt paiknevad ristipuud Kanepi kalmistule viivate teede ääres.

Ristipuude kaitse alla võtmine on põhjendatud seetõttu, et puud asuvad reeglina maanteed ääres ning maanteed laiendamise, kraavitamise või rekonstrueerimise käigus võivad puud hävida. Samuti võivad puud hävida metsategemise käigus. Puude

⁷ Keskkonnaregistri andmed seisuga 21.04.2016

kohaliku kaitse alla võtmise ettepanek on tehtud ka eelmise, 2009.a. kehtestatud üldplaneeringuga, kuid kaitse alla võtmise menetlust ei ole senini läbi viidud.

Kuna ristipuud võetakse kaitse alla kohaliku pärandkultuuri objektidena, on kaitse alla võtmisel oluline endiselt lubada puudele ristide lõikamist.

Mõju Natura 2000 aladele – Natura hindamine

Natura hindamise metoodika

Natura 2000 on üle-Euroopaline kaitstavate alade võrgustik, mille eesmärk on **tagada** haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade **kaitse või vajadusel taastada** üle-euroopaliselt ohustatud liikide ja elupaikade soodne seisund. Natura 2000 looduslad ja linnualad on moodustatud tuginedes Euroopa Nõukogu direktiividele – loodusdirektiiv 92/43/EMÜ ja linnudirektiiv 2009/147/EÜ.

Natura hindamine on kavade ja projektidega kaasneva mõju hindamine loodusdirektiivi ja linnudirektiivi alusel moodustatud Natura loodus- ja linnualadele. Natura hindamise põhimõtted on kirjeldatud loodusdirektiivi artikli 6 lõigetes 3 ja 4. Kavade ja projektide tegevuste kavandamisel tuleb võimalikke otseseid ja kaudseid mõjusid Natura aladele arvesse võtta.

KeHJS-e ning LKS-i alusel toimub Natura hindamine keskkonnamõju hindamise menetluse raames. KeHJS § 33 lg 1 punkti 4 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui kavandatakse tegevust, mis võib üksi või koostoimes teiste tegevustega eeldatavalt oluliselt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala.

Käesolevas töös tuginetakse Euroopa Komisjoni juhendile „Natura 2000 alasid oluliselt mõjutavate kavade ja projektide hindamine. Loodusdirektiivi artikli 6 lõigete 3 ja 4 tõlgendamise metoodilised juhised“⁸ ja juhendile "Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis" (KeMÜ, 2013)⁹.

Natura hindamine algab Natura eelhindamise etapiga, mille eesmärgiks on välja selgitada ja tuvastada projekti või kava võimalik mõju Natura 2000 alale ning hinnatakse, kas on võimalik objektiivselt järeldada, et oluline negatiivne mõju on välistatud. Eelhindamise eesmärk on läbipaistva ja põhjendatud otsuse tegemine asjakohase hindamise vajalikkuse või mittevajalikkuse osas. Otsuse põhjenduse formuleerimisel tuleb välja tuua vastavad kaalutlused. Kui eelhindamise käigus esitatud teave näitab, et oluline negatiivne mõju on tõenäoline, või et piisavalt palju jääb ebaselgeks, on tarvis läbi viia Natura hindamise järgmine etapp - asjakohane hindamine.

Arvestades üldplaneeringu üldistustaset piirdatakse Natura aladele mõju hindamisel eelhindamise etapiga ning esitatakse vajadusel soovitusel ja nõuded tegevusteks järgneval planeerimis- ja/või projekti tasandil.

Natura eelhindamine

⁸ Natura 2000 alasid oluliselt mõjutavate kavade ja projektide hindamine. Loodusdirektiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigete 3 ja 4 tõlgendamise metoodilised juhised
http://www.envir.ee/sites/default/files/naturamõju_est.pdf

⁹ Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis, MTÜ Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühing 2013 http://www.envir.ee/sites/default/files/natura_juhis.pdf

■ Informatsioon kavandatava tegevuse kohta

Kanepi valla üldplaneeringu eesmärk ja ruumilise arengu põhimõtted ja alternatiivsete arengustsenaariumite ülevaade on leitavad ptk-des 1.1 ja 3.

■ Kavandatava tegevuse mõjupiirkonda jäävate Natura alade iseloomustus

Keskkonnaregistri¹⁰ andmetel kuulub Kanepi vallas üle-Euroopalisse Natura 2000 alade võrgustikku 8 Natura loodusala. Linnualasid vallas ei asu.

Natura alade loetelu ja nende iseloomustus on toodud alljärgnevas tabelis 6.

Tabel 6. Kanepi valla Natura alad

Natura ala nimetus/registrikood	Pindala (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk
Ihamaru-Tilleoru loodusala RAH0000206	416,4 ha	Põlvamaa, Kanepi vald, Erastvere küla, Hurmi küla, Lauri küla, Magari küla, Põlgaste küla, Sõreste küla, Varbuse küla; Põlvamaa, Kõlleste vald, Häätaru küla, Ihamaru küla, Karilatsi küla, Krootuse küla; Põlvamaa, Põlva vald, Aarna küla, Kiuma küla, Puskaru küla	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on jõed ja ojad (3260), niiskuslembedes kõrgrohostud (6430), lamminiidud (6450), allikad ja allikasood (7160), liivakivipaljandid (8220), vanad loodusmetsad (*9010) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080); II lisas nimetatud liik, mille isendite elupaika kaitstakse, on harilik võldas (<i>Cottus gobio</i>);
Kanepi järvede loodusala RAH0000222	110,1 ha	Põlvamaa, Kanepi vald, Heisri küla, Hino küla, Jõksi küla, Kanepi alevik, Piigandi küla	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on liiva-alade vähetoitelised järved (3110), looduslikult rohketoitelised järved (3150) ning huumustoitelised järved ja järvikud (3160); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on harilik hink (<i>Cobitis taenia</i>) ja harilik vingerjas (<i>Misgurnus fossilis</i>)
Karste loodusala RAH0000220	1,4 ha	Põlvamaa, Kanepi vald, Karste küla	II lisas nimetatud liik, mille isendite elupaika kaitstakse, on harivesilik (<i>Triturus cristatus</i>);
Kooraste Kõvvõrjärve loodusala RAH0000233	13,0 ha	Põlvamaa, Kanepi vald, Kooraste küla	I lisas nimetatud kaitstav elupaigatüüp on looduslikult rohketoitelised järved (3150)
Kooraste Pikkjärve loodusala RAH0000221	14,7 ha	Põlvamaa, Kanepi vald, Kooraste küla; Valgamaa, Otepää vald, Koigu küla, Truuta küla	I lisas nimetatud kaitstav elupaigatüüp on vähe- kuni kesktoitelised mõõdukalt kareda veega järved (3130);
Maruoru loodusala RAH0000643	33,3 ha	Põlvamaa, Kanepi vald, Hino küla, Karste küla	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on niiskuslembedes kõrgrohostud (6430) ja vanad loodusmetsad (*9010);
Uiakatsi loodusala RAH0000232	19,4 ha	Põlvamaa, Kanepi vald, Rebaste küla	I lisas nimetatud kaitstav elupaigatüüp on vähe- kuni kesktoitelised mõõdukalt kareda veega järved (3130);
Võhandu jõe loodusala RAH0000013	22,2 ha	Põlvamaa, Kanepi vald, Erastvere küla, Hino küla, Jõgehara küla, Jõksi küla, Kanepi alevik, Koigera küla; Võrumaa, Sõmerpalu vald,	I lisas nimetatud kaitstav elupaigatüüp on jõed ja ojad (3260); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on harilik hink (<i>Cobitis taenia</i>), harilik võldas (<i>Cottus gobio</i>), harilik vingerjas

¹⁰ Seisuga 21.04.2016

		Haamaste küla, Heeska küla; Hutita küla, Kārgula küla, Pulli küla, Punakülä küla, Rummi küla, Sulbi küla	(<i>Misgurnus fossilis</i>), rohe-vesihobu (<i>Ophiogomphus cecilia</i>) ja paksukojaline jõekarp (<i>Unio crassus</i>);
--	--	--	--

■ Kavandatava tegevuse seotus kaitsekorraldusega

Kanepi valla üldplaneering ei ole otseselt Natura 2000 alade kaitse korraldamisega seotud ega selleks vajalik.

■ Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura-aladele

Eelhindamise puhul on tegemist võimaliku mõju prognoosimisega, mille tulemusena saab otsustada, kas järgmisel planeerimistasandil (detailplaneering või projekt) on vaja läbi viia asjakohane hindamine.

Eelhinnang viiakse läbi kaardianalüüsi põhjal ja võttes arvesse potentsiaalselt mõjutatavate Natura alade kaitse-eesmärke ning kasutades olemasolevaid liikide ja elupaikade levikuandmeid.

Üldplaneeringuga kavandatavate tegevuste mõju prognoosimine Natura 2000 aladele on leitav alljärgnevas tabelis 7.

Tabel 7. Kavandavate tegevuste mõju prognoos Natura 2000 aladele

Natura ala nimetus/registrikood	Üldplaneeringuga kavandatav tegevus	Ebasoodne mõju	Soovitused järgnevates etappides/Levendavad meetmed
Ihamaru-Tilleoru loodusala RAH0000206	Alale on ette nähtud matkajarajad	Võimalik mõningane ebasoodne mõju kaitstavatele elupaigatüüpidele, oluline leida sobivad asukohad ja rekreatiivse kasutuskooormuse suunamine	Võimaliku ebasoodsa mõju ilmumise tõenäosust on võimalik ära hoida ning vähendada kooskõlastades matkaradade asukohad kaitseala valitsejaga.
Kanepi järvede loodusala RAH0000222	Alal ja lähialal puuduvad	Ebasoodne mõju ala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele puudub	-
Karste loodusala RAH0000220	Alal ja lähialal puuduvad	Ebasoodne mõju ala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele puudub	-
Kooraste Kõvvõrjärve loodusala RAH0000233	Alal ja lähialal puuduvad	Ebasoodne mõju ala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele puudub	-
Kooraste Pikkjärve loodusala RAH0000221	Alal ja lähialal puuduvad	Ebasoodne mõju ala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele puudub	-
Maruoru loodusala RAH0000643	Alal ja lähialal puuduvad	Ebasoodne mõju ala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele puudub	-

Natura ala nimetus/registrikood	Üldplaneeringuga kavandatud tegevus	Ebasoodne mõju	Soovitused järgnevates etappides/Leevendavad meetmed
Uiakatsi loodusala RAH0000232	Alal ja lähialal puuduvad	Ebasoodne mõju ala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele puudub	-
Võhandu jõe loodusala RAH0000013	Alal puuduvad. Planeeringuga on tehtud ettepanek vähendada ehituskeeluvööndit Koigera külas, Võhandu jõe ääres paikneval Jõepõllu katastriüksusel	Ebasoodne mõju ala terviklikkusele puudub. Võimalik mõju ala kaitse-eesmärkidele. Üleujutuse esinemise võimalus kinnistul, kuhu kavandatakse elamut (ning tekib reovesi), võib negatiivselt mõjutada kinnistuga piirneva Võhandu jõe vee kvaliteeti ja liikide seisundit	Kooskõlastada tegevus kaitseala valitsejaga. Viia ehituskeeluvööndi ettepanek 25 meetrini tavalisest veepiirist, kuna sellel kaugusel tõuseb maapind järsult ning sinna korduvate üleujutuste mõju ei ulatu. Arvestada teiste ptk 4.1.2 väljatoodud leevendavate meetmetega.

■ Natura eelhindamise tulemused ja järeldus

Üldplaneeringu ruumilise lahenduse väljatöötamisel on arvesse võetud Natura 2000 alade paiknemist, et tagada looduskaitsealade kaitseväärtuste säilimine. Enamus Natura 2000 aladele üldplaneeringuga tegevusi ei kavandata ning üldplaneeringu elluviimisel ebasoodsaid mõjusid ei avaldu. Ihamaru-Tilleoru loodusalale kavandatakse matkaradasid. Kooskõlastades matkaradade sobivad asukohad kaitseala valitsejaga ei mõjuta tegevused otseselt kaitse-eesmärgiks olevaid elupaiku või liike. Võhandu jõe loodusala lähedusse kavandavate tegevuste puhul tuleb rakendada ettenähtud leevendavaid meetmeid ning tegevuste elluviimisel tuleb tagada, et Natura loodusala kaitse-eesmärgid oleksid tagatud.

4.2. MÕJU SOTSIAALSETELE VAJADUSTELE JA HEAOLULE

4.2.1. PUHKEALADE KÄTTESAADAVUS

Olemasolev olukord

Puhkealadena on vallas kättesaadavad asulasisesed spordiplatsid ja mänguväljakud, Põlgastes ka ekstreemspordirajad. Olemasolevad suuremad asulavälised puhke- ja virgestuslad asuvad Kanepi aleviku ja Jõksi järve vahelisel alal ning Varbusel. Valla puhkekohtadena käsitletakse ka traditsioonilisi ujumiskohti ja lõkkeplatse, puhke-eesmärgil on kasutatavad RMK matkarajad.

Mõjude hindamine

Kuna valla rahvastik kahaneb, puudub vajadus uute puhkealade kavandamiseks: olemasolevad puhkealad ja -rajad katavad nii kohalike elanike kui külastajate vajadused. Puhke- ja virgestusmaad kavandatakse hajaasustuses vaid Tilleoru piirkonnas, kus Postitee piirkonnas võib osutada otstarbekaks puhkeala rajamine, mis toetab Postitee kui turismipiirkonna üldist arengut.

Eelmise, 2009.a planeeringuga reserveeriti puhke- ja virgestusmaad külaplatside rajamiseks, mis on praeguseks osaliselt realiseerunud, osaliselt mitte. Kuna külaplatside kavandamise huvi on mõnevõrra raugenud, ei kavandata käesoleva planeeringuga täiendavaid puhke- ja virgestusmaid antud otstarbel.

Laste mänguväljaku kavandamise ettepanek on tehtud Soodoma külas, kus selleks eraldi maa-ala ei reserveerita. Mänguväljak lahendatakse olemasolevate elamute õuealal.

Laiemalt on vallas puhke-eesmärgil kasutatavad ka rohelise võrgustiku alad, sh riigimetsa alad, mille suuremad laamad asuvad Kooraste, Jõgehara ja Lajavangu piirkonnas. Antud piirkondadesse ei kavandata uusi puhkekohti, kuna olemasolevad alad katavad vajaduse.

Aktiivse puhkuse võimaldamiseks kavandatakse üldplaneeringuga nii matka- kui kergliiklusteid. Matkaradadest on hetkel kasutatavad RMK matkarajad, üldplaneeringuga kavandatakse matkaradasid eelkõige Kanepi ja Erastvere piirkonda. Kergliikluste rajamise üheks aspektiks on aktiivse puhkuse võimaldamine ning üldplaneeringuga kavandatakse kergliiklusteid nii keskuste ümbruses kui pikemate ühenduste loomiseks, mis võimaldab rattaspordiga tegelemist ka vallast väljaspool elavatele elanikele.

Kokkuvõtvalt võib puhkealade kättesaadavust vallas pidada heaks, matkaradade ja kergliikluste väljaarendamisel on positiivne mõju aktiivse puhkuse võimaldamiseks.

4.2.2. TEENUSTE KÄTTESAADAVUS

Olemasolev olukord

Valla teenused koonduvad peamiselt valla keskusesse Kanepisse ja Põlgastesse. Valla elanikud kasutavad äri- ja avalikke teenuseid ka suuremates linnades: Tartus, Võrus, Põlvas ja Otepääl. Teenuste kättesaadavus vallast väljaspool asuvates keskustes tagatakse eelkõige teede korrashoiu ja ühistranspordi kaudu. Teatud riiklike teenuste pakkumine on lahendatud ka e-teenuste kaudu, mille puhul ei ole teenuse tarbimiseks keskusesse sõitmine vajalik.

Vallasisesed teenused jaotuvad avalikeks ja erateenusteks. Üldplaneering keskendub eelkõige avalikele teenustele, kuna erateenuse pakkumine sõltub suuresti nõudlusest, mille suunamine üldplaneeringu raames ei ole otseselt võimalik.

Teenuste kättesaadavuse osas annab olulise sisendi Põlva maakonnaplaneering, määrates valla keskused ning soovituslikud teenuste nimekirjad. Kanepi üldplaneering arvestab määratud keskustega, kus Kanepi alevik on välja toodud kohaliku keskusena ning Põlgaste lähikeskusena. Lähikeskuses pakutavate teenuste osas maakonnaplaneering soovitusi ei anna, mistõttu üldplaneeringuga on kaardistatud olemasolevad ja perspektiivselt pakutavad teenused.

Mõjude hindamine

Teenuste kättesaadavuseks sõidab reeglina inimene teenuse juurde (nt haridusasutusse, poodi jne) või tuuakse teenus inimese juurde. Kuigi erinevate teenuste pakkumismudelid muutuvad, jäävad teatud teenused eeldatavalt siiski

sellisteks, mille juurde elanik peab sõitma. Teenuste pakkumise mõistes on sellisteks kohtadeks valla keskused, mille ruumilist paiknemist võib lugeda heaks. Valla kodulehe andmetele tuginedes elab 1.01.2016 seisuga vallas 2421 elanikku, kellest 937 elanikku (38,7%) otseselt valla keskusteks määratud Kanepi alevikus ja Põlgastes. Antud asustusüksustes saab teenustele ligipääsu lugeda väga heaks. Kuigi keskuste teenuste profiilid mõnevõrra erinevad ja alevik pakub enam teenuseid, on olulisemate teenuste kättesaadavus alevikus tagatud ühistranspordi kaudu: Põlgaste-Kanepi bussiühendusi on tpilet.ee andmetel tööpäeviti 14, nädalavahetusel harvem.

Kanepi ja Põlgaste ümbruses 5 km raadiuses (jalgsikäigu ja/või rattasõidu kaugusel, mis on osaliselt kaetud ka ühistranspordiühendustega) väljaspool antud keskusi elas 1152 inimest (47,6%), kelle osas teenuste kättesaadavust lugeda heaks. Valla elanikest elab 13,7% elanikest kaugemal kui 5 km keskusest, valdavalt Kooraste ja Kaagvere piirkonnas ning valla äärmises põhja- ja lõunapiiri, kus teenustele kättesaadavust võib lugeda rahuldavaks. Hajaasustatud piirkondades on kauguse, asustustiheduse ja ühistranspordikorralduse mõistes paratamatu, et teatud aladel sõltuvad elanikud teenuste tarbimisel eratranspordist.

Kogu vallas on teenustele ligipääsuvõimalus tagatud ka eratranspordiga, kuid valla kaugemates osades sõltuvad elanikud erasõiduvahendi kasutamisest enam.

Teenuste valiku osas toob üldplaneeringu seletuskiri välja teenused, mida Kanepis ja Põlgastes oleks soovitatav pakkuda. Siinkohal on eelkõige oluline igapäevaselt või sagedasti tarvitavate lihtteenuste olemasolu – nt haridusasutused, puhkevõimalused, toidu- ja esmatarbekaupade kättesaadavus, kütuse tankimise võimalus jne.

Pakutavate teenuste otsese tagamise teeb kohati keerukaks teenuste pakkumise erinevad alused ja loogikad ning ümberstruktureerimine, mida ei ole võimalik valla tasemel suunata (nt posti- või pangateenuste pakkumise ümberkorraldamine). Planeering rõhutab, et teenuse tagamisele tuleb läheneda paindlikult: toetada teenuse automatiseerimisvõimalusi (nt postiautomaat, automaattankla), teenuse pakkumist koostöös naaberomavalitsusega, kohale sõitva teenuse pakkumist graafiku alusel.

Paindlikkuse põhimõttel on teenuste tagamisele positiivne mõju, kuna see võimaldab teenuste pakkumist kohandada oludele. KSH raames soovitatakse eraldi tähelepanu suunata teenuste liikuvuse suurendamisele, kuna valla erinevates osades, sh valla äärealadel, leidub elanikke, kes ei oma eratranspordi kasutamise võimalust ja on seetõttu ebasoodsamas olukorras. Kuigi teenuste liikuvuse suurendamine ei oma otsest väljundit üldplaneeringu maakasutuses, on valla teenuste suunamisel vajalik teadvustada äärealade jt haavatavamate gruppide ligipääsu teenustele.

Lähiajal on tõenäoline ka teatud avalike teenuste ümberkorraldamine seoses eelseisva haldusreformiga, mistõttu teenuste pakkumise temaatika tervikliku ülevaatamine toimub omavalitsuste ühinemisprotsessi raames.

4.3. KESKKONNATERVIS

4.3.1. MÜRA

Eestis on keskkonnamüra normväärtused kehtestatud sotsiaalministri 4. märtsi 2002. a määrusega nr 42 „*Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid*“. Määrus defineerib müra kui igasuguse inimest häiriva või tema tervist ja heaolu kahjustava heli. Määruse nõudeid tuleb täita

linnade ja asulate planeerimisel ja ehitusprojektide koostamisel. Mõra normtasemete liigitus on välja toodud KSH lisas 3.

Vastavalt eelpool nimetatud määrusele jaotatakse hoonestatud või hoonestamata alad üldplaneeringu alusel:

- I kategooria - looduslikud puhkealad ja rahvuspargid, puhke- ja tervishoiuasutuste puhkealad;
- II kategooria - laste- ja õppeasutused, tervishoiu- ja hoolekandetasutused, elamualad, puhkealad ja pargid linnades ning asulates;
- III kategooria - segaala (elamud ja ühiskasutusega hooned, kaubandus-, teenindus- ja tootmisettevõtted);
- IV kategooria - tööstusala.

Hajaasustusalal uute elamumaade planeerimisel on reeglina asjakohane II kategooria (laste- ja õppeasutused, tervishoiu- ja hoolekandetasutused, elamualad, puhkealad ja pargid linnades ning asulates) nõuete rakendamine.

Tiheasustusega multifunktsionaalsetes piirkondades tuleb reeglina mõra normväärtuste rakendamisel lähtuda III kategooria ehk segaala (elamud ja ühiskasutusega hooned, kaubandus-, teenindus- ja tootmisettevõtted) nõuetest.

Piirkonna mõrafooni ning peamiste mõraallikate iseloomustus

Potentsiaalselt mõra tekitavaid tegevusi ning mõra tekitavaid objekte käsitletakse mõraallikate tüübi põhise, mõraallikad on üldjoontes jaotatavad kahte kategooriasse (sarnaselt normväärtuste klassifitseerimisele):

1. Liiklusemõra sh:
 - a. maanteed ja tänavad;
2. Tööstusemõra sh:
 - a. tootmisalad,
 - b. põllumajandusettevõtted,
 - c. elektritoolikud,
 - d. kaevandused.

Üldjoontes võib öelda, et mõra ei ole Kanepi valla territooriumil kriitiliseks probleemiks. Olulisimaks elukvaliteeti mõjutavaks mõraallikaks nii hetketingimustes kui ka tulevikus võib lugeda maanteed autoliiklust. Märkimisväärne on Tallinn-Tartu-Võru- Luhamaa riigimaantee, mille liikluskoormus 2015.a oli ca 3500 sõidukit ööpäevas, sh on suhteliselt suur osakaal raskeliiklusel (12-13%). Teised teed (sh Kanepi-Otepää ning Kanepi-Põlva teelõigud) on mõra ja õhusaaste osas juba selgelt vähem olulised, kuna nende teede liikluskoormus jääb madalamaks kui 1000 sõidukit ööpäevas.

Tööstusemõra (sh kaevanduste mõra) võib teatud piirkondades olla olulisim lokaalne mõraallikas. Ülejäänud mõraallikad ei oma üldises mõrafoonis suurt tähtsust.

Perspektiivne olukord

Autoliikluse kui peamise müraprobleemide põhjustaja osas võib lähitulevikus ilmselt ette näha mõningast liikluskoormuste suurenemist, mis suurendab liiklusemõra poolt tekitatavat häiringut ja müraga kokku puutuvate inimeste hulka. Tõenäoliselt jääb põhimaanteed lähima paarikümne aasta liikluskoormuste kasv suurusjärku kuni 50% võrreldes praeguse tasemega (1,5 kordne tõus). Mõnekümneprotsendiline liikluskoormuste tõus ei ole reeglina mõrafoonis märgatav, märkimisäärseks

ekvivalentmüra tõusuks (nt ca 3 dB võrra) läheb tarvis liikluskoormuste kahekordistumist. Küll aga on mürahäiring oluline uute teede rajamisel piirkondades, kus seni liikluse müra kui häiring puudus.

Teede ja tehnilise taristu arendamisel lähtutakse järgmistest häiringu vähendamine ja vältimise põhimõtetest:

- Keskkonnasõbralikuma liikumisviisi arendamiseks (müra- ja õhusaaste emissioonide vähendamiseks) kavandatakse ja ehitatakse välja kergliiklusteed;
- Valla erinevate osade seostatuse parandamiseks keskuse ja ümbritsevate alade teed asfalteeritakse või viiakse mustkatte alla (meede vähendab nii tolmu kui müra teket);
- Valla elukvaliteedi ja eelkõige kaugtöö võimaluste tagamiseks on oluline koostöö teenusepakkujaga kvaliteetse andme- ja mobiiliside võimaldamiseks kogu valla territooriumil (väheneb keskkonnakahjuliku transpordi kasutamise vajadus);
- Uute teede kavandamisel ning olemasolevate teede rekonstrueerimisel tuleb pöörata tähelepanu mürahäiringu vähendamisele ning vajadusel leevendusmeetmete väljatöötamisele;
- Vältida elamuarendust Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa riigimaantee lähikümbruses, I-III klassi maantee sanitaarkaitsevööndisse elamumaade kavandamisel tuleb hinnata mürakaitsemeetmete vajadust olenevalt teelõigu olemasolevast ja perspektiivsest liiklussagedusest, sõidukiirusest ning raskeliikluse osakaalust.

Tööstusmüra osas tuleb lähtuda eelkõige sellest, et uute tööstusettevõtete ja kaevanduste rajamisel või olemasoleva tööstustegevuse laiendamisel ei põhjustataks ülenormatiivset mürataset naaberaladel:

- Tootmistegevuse arendamisel eelistatakse tootmisharusid, mille mõju ei ulatu tootmishoonest väljapoole;
- Juhul, kui mõju ulatub tootmishoonest väljapoole, on oluline välja töötada leevendusmeetmed;
- Tootmisalasid ei arendata kõrge loodusväärtusega aladel;
- Põllumajandusliku tootmise puhul vähendatakse ja välditakse põllumajanduslikust tootmisest pärinevat reostust/häiringuid ning vajadusel rajatakse kaitsehaljastus;
- Eelisarendavate ettevõtluspiirkondadena tuleb käsitleda eelkõige olemasolevaid ettevõtluspiirkondi;
- Elupiirkondade läheduses arendada kaubandusliku ja teenindusliku iseloomuga ettevõtlust, millega ei kaasne häirivat mõju ümbritsevatele tundlikule elukeskkonnale;
- Tootmistegevusega seotud transpordivood suunatakse võimalusel müra- ja saastetundlikest aladest mööda, neid läbimata;
- Rasketööstusettevõtete (sh kaevanduste) ja olulise ruumilise mõjuga objektide asukoha valikul tuleb järgida ohutuid kaugusi elamu- ja puhkealade suhtes ning rakendada negatiivseid mõjusid leevendavaid meetmeid (nt puhvertsoonid);
- Suuremate ettevõtlusalade või võimaliku negatiivse mõjuga tootmishoonete arendamisel elamu- ja puhkealade ning ühiskondlike hoonete lähedusse tuleb need omavahel eraldada kõrghaljastatud puhveraladega ja rakendada vajadusel võimalikke negatiivseid mõjusid leevendavaid meetmeid.

Kvaliteetse elukeskkonna säilimise huvides on oluline rohetaristu toimimise tagamine nii linnakeskkonnas kui hajaasustuses. Üheks rohetaristu poolt pakutavaks oluliseks

elukeskkonna kvaliteeti tagavaks teenuseks on puhke- ja rekreatsioonivõimaluste pakkumine.

Üldised soovitused ja keskkonnatingimused

Kõige olulisemaks elukvaliteeti mõjutavaks müraallikaks nii hetketingimustes kui ka tulevikus on maantee autoliiklus, mis mõjutab kõige suuremat hulka inimesi. Kanepi valla puhul võib märkimisväärselt liiklusrumala allikaks lugeda ainult Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa riigimaanteed. Tööstusmüra on reeglina lokaalse levikuga, kuid teatud piirkondades siiski tajutav.

Olemasolevas keskkonnas liiklusrumala negatiivse mõju vältimine ja vähendamine ei ole reeglina lihtne ülesanne, kuna teedevõrk on suures osas välja kujunenud ja tihti asuvad müratundlikud hooned vahetult tänava ääres. Müratõkkeseinte rajamine ei ole igal pool võimalik (nii vaba ruumi puudusel kui ka esteetilistel kaalutlustel) ning tihti on ainsaks võimaluseks hoonete teepoolse välispiirde helipidavuse parandamine.

Uute teede projekteerimisel tuleb analüüsida erinevaid müra vähendamise võimalusi. Madalate eramute piirkonnas võib muu hulgas kaaluda ka müratõkkeseinte rajamist, korruselamute puhul on reeglina otstarbekam hoonete välispiirde helisolatsiooni parandamine.

Võimalikud liiklusrumala vähendamise meetmed on kiirusepiirangud, raskeveokite liikumise piiramine või ümbersuunamine, kuid ka nende meetmete kasutamisel on omad praktilised piirangud. Reaalsetes oludes mõjutab mürataset ka teede-tänavate tehniline seisukord.

Kaudseteks müra vähendamise meetmeteks on ühistranspordi ja jalg- ning kergliiklusteede soosimine, mida üha enam ka praktiseeritakse.

Maakasutuse planeerimise käigus ei vähendata reeglina küll müra teket, kuid võimaldatakse müratundlike alade isoleerimist peamistest müraallikatest.

Tiheasustusaladel on konkreetse välisõhu normväärtuse järgimisest tähtsam tagada alade ja hoonete reaalsele kasutamise iseloomule vastavad head akustilised tingimused. Uute detailplaneeringute (kui planeering näeb ette müratundlikke elu-, või bürooruumide) koostamisel tuleb eelõige lähtuda heade tingimuste tagamisest hoonete siseruumides päevasel (äriruumide reaalsel tööajal) ja öisel ajavahemikul (puhkehetkel eluruumides).

Sotsiaalministri määruse nr 42 nõudeid (mis peavad silmas välisõhku ehk õueala) võib võrrelda hoovipoolsete alade välisõhu mürasituatsiooniga päevasel ajal, kui kavandatakse laste mänguväljakuid, puhkealasid või muid aktiivseks tegevuseks mõeldud piirkondi.

Uute korruselamute kavandamisel on teepoolsed küljed maksimaalses mahus soovitatav jätta üldkasutatavatele pindadele (trepikojad, koridorid, korterite puhul ka köök, wc, vannituba jm abiruumid). Eluruumide rajamisel on soovitatav magamisruumid paigutada hoonete hoovipoolsele küljele.

Müratõkkeseinte rajamist võib kaaluda juhul kui hoonete välisterritooriumile kavandatavaid puhke- ja mänguväljakuid ei ole võimalik rajada hoonete hoovipoolsele küljele. Ainuüksi hoonete kaitseks ei ole tihti müratõkkeseinu otstarbekas ette näha.

Perspektiivsete tänavate ääres tuleb kaaluda ka müratõkkeseinte rajamist, kuna uute teede rajamisel võib naaberlade mürasituatsioon oluliselt muutuda.

Müra suhtes tundlikuma funktsiooniga hoonete ja pindade rajamisel tiheasustusega linnakeskkonnas tuleb järgida standardit *EVS 842:2003 Ehitiste heliisolatsiooninõuded. Kaitse müra eest* ning tagada head tingimused hoonete siseruumides.

Kuna detailplaneeringute raames kavandatakse hooneid väga erinevates asukohtades ning tihti on ka sama hoone eri külgi mõjutav müratase erinev ei saa üldplaneeringu raames anda üheseid leevendusmeetmeid iga tee või tänavaga äärses tulevase planeeringu jaoks. Keerukamate planeeringute puhul tuleb läbi viia ka detailne liiklusrumade modelleerimine.

Tihti mõjutavad sama ala korraga mitu erinevat tänavat (või ka mitu erinevat tüüpi müraallikat) ning uut hoonetust arvestava detailse mürasituatsiooni modelleerimise vajalikkust tuleb kaaluda lähtuvalt konkreetsest situatsioonist.

Eriti tähelepanelik tuleb olla perspektiivsete teede läheduses uute müratundlike alade planeerimisel ning täpsete teejooniste/teeprojekti valmimisel läbi viia ka detailne liiklusrumade modelleerimine.

Kokkuvõttes väldib üldplaneeringu lahendus uute müra konfliktalade ning täiendavate transpordimõjude teket. Tootmistegevus suunatakse tundlikest aladest eemale ning tööstust arendatakse eelkõige olemasolevates tootmispiirkondades ja suuremate teede ääres, mis võimaldab transpordivood suunata otse maanteele müra- ja saastetundlike alasid läbimata.

4.3.2. VIBRATSIOON

Maapinna kaudu leviva (pinnase)vibratsiooni hindamisel lähtutakse Sotsiaalministri 17.05.2002.a. määrusega nr 78 „Vibratsiooni piirväärtused elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ning vibratsiooni mõõtmise meetodid“ kehtestatud nõuetest, mis peavad silmas eelkõige inimeste ja eluhoonete kaitset. Uutele projekteeritavatele hoonetele (elamute, ühiselamute ja hoolekandeesutuste, koolieelsete lasteasutuste elu-, rühma- ja magamistoad) kehtestatud vibrokiirenduse piirväärtused on 79 dB päeval ja 76 dB öösel.

Arvestades tootmisobjektide paiknemist ei ole normaalrežiimil töötavatest tootmisettevõtetest ja muudest tööstusalal asuvatest objektidest lähtuv vibratsioon (maapinna võnked) reeglina norme ületav ega ohtlik inimestele või naaberhoonete seisukorrale. Teoreetiliselt on vibratsioon, mis tööstusala territooriumilt välja võib ulatuda, seotud raskeveokite liiklusega.

Kui vibratsiooni tekitab tööstusobjekt või masin/seade ei asu just vahetult eluhoone kõrval ei ole reaalne, et tööstushoonetest väljapoole ulatuv vibratsioon võiks levida lähimate tundlike elamualadeni. Tavapärase tööstushoonete eksploateerimise korral ei kujune väljaspool hoonetust maapinna kaudu levivat vibratsiooni taset, mis mõjutaks elanike heaolu või naaberhoonete seisundit.

Vibratsiooni levik tehnoruumidest väljapoole on üldjuhul takistatud juba praktilistel põhjustel, näiteks seetõttu, et ruumid ise peavad olema piisavalt massiivsete konstruktsioonidega, takistamaks vibratsiooni võimalikku kahjulikku toimet

tööstushoonele ja teistele seadmetele. Need tingimused tuleb tagada tavapäraste tehnoloogiliste lahendustega.

Kaevetööde käigus teostavate lõhkamistega võib kaasneda märkimisväärne seismiline vibratsioon ehk maavõnked, mis võivad teoreetiliselt põhjustada kahjustusi hoonetes (nt. praod). Maapinna kaudu leviva hoonetele ohutu vibratsiooni tase on määratud ohutu laengu suurusega lõhketööde projektis. Mõju peab kõigi lõhkamistööde korral jääma lubatu piiridesse ehk korrektse lõhketööde projekti ning tööde teostamise korral hoonetele kahjustusi eeldatavalt ei kaasne.

Autoliiklusega kaasnev vibratsioon on reeglina vähem aktuaalne teema, kui samast teest lähtuv müra. Heas seisukorras teede korral ei ole põhjust eeldada liiklusest tingitud vibratsiooni tasemeid, mis küündiks eluhoonete piirväärtuste lähedale või võiks põhjustada kahjustusi olemasolevatele hoonetele. Halvas seisus (auklik või vajunud teepind) teede läheduses võib raskeveokite möödasaõidu korral maapinna kaudu leviv vibratsioon olla tajutav ka juhul, kui vibratsiooni väärtused on madalamad kui vastav piirväärtus.

Vibratsioonimõjude vältimiseks on oluline eelkõige teede korrashoid valla suuremates asulates (Kanepis ja Põlgastes), teede korrashoid on vajalik ka nendes tihedamalt asustatud külakeskustes, kus väljakujunenud ehitusjoon asub maanteede teeserva lähedal. Täiendava raskeliikluse tekkimisel vallas seoses tootmisalade realiseerumisega võib osutuda otstarbekaks kindlate liikumiskoridoride ning liiklemiskellaegade määramine. Antud vibratsiooni mõju vähendavatel meetoditel otsest maakasutustlikku väljundit ei ole.

Kuna vallas rakendatakse juba käesoleval ajal vibratsioonimõju piiramise meetodeid (nt kiiruspiirangud), ei ole planeeringulahendusel olulist negatiivset mõju vibratsiooni suurenemisele.

4.3.3. VÄLISÕHU KVALITEET

Peamisteks välisõhu seisundit mõjutavateks teguriteks on transpordist ja tootmisest tulenev õhusaaste. Eramupiirkondades võib esineda ka majade kütmisel kasutatavate kütuste põletamisest tekkivat saastet.

Õhusaaste mõju ulatus erinevatele komponentidele võib olla lokaalsest (nt mõju tervisele) globaalseni (mõju osoonikihile). Kanepi valla üldplaneeringu seisukohalt on oluline lokaalsete mõjude hindamine.

Õhusaaste selle kategooria keskkonnamõju olulisuse hindamise aluseks on välisõhu vastavus kvaliteedinormidele (väljendatuna saasteaine lubatava kogusena välisõhu ruumalaühikus). Eestis on need kehtestatud keskkonnaministri 08.07.2011 määrusega nr 43 „Välisõhu saastetaseme piir- ja sihtväärtused, saasteaine sisalduse muud piirnormid ning nende saavutamise tähtsused“ (RT I 12.07.2011, 3). Välisõhu kaitse seaduse § 43 lg 1 kohaselt peab välisõhu saastatuse taseme ühe tunni keskmise piirväärtus (SPV₁) olema tagatud ettevõtte tootmisterritooriumi piiril (möödetud või modelleeritud saasteaine sisalduse suhe piirväärtusesse $C_i/SPV_1 \leq 1,0$).

Eelnimetatud määruses on esmatähtsate saasteainete nagu SO₂ (SPV₁ = 350 µg/m³), NO_x (SPV₁ = 200 µg/m³) ja tahkete osakeste piirväärtused (peentel tahketel osakestel SPV₂₄ = 50 µg/m³ ja SPV_a = 40 µg/m³) samased Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivis 2008/50/EÜ toodud piirväärtustega. Saasteaine piirväärtus tähendab seda, et

arvestades inimese eluiga, ei tekita piirväärtuseni saastunud välisõhus elamine vastuvõetamatuid riske¹¹ ei inimese tervisele ega keskkonnale. Seega, kui saasteaine(te) modelleeritud või mõõdetud tase jääb allapoole tervise kaitseks kehtestatud piirväärtust ($C_i/SPV_1 \leq 1,0$), ei teki sellest terviseriski ka juhul, kui kavandatava tegevuse saastetase on võrreldes lähteolukorraga suurenenud.

Välisõhu kaitse seaduse alusel on kehtestatud ka saasteaine sisalduse häiretase, mille ületamisel ka lühiajaline mõju seab ohtu inimese tervise ning mille juures tuleb rakendada meetmeid inimese tervise kaitseks. NO₂ sisalduse häiretase on 400 µg/m³, SO₂ 500 µg/m³, mõlemad mõõdetuna kolme järjestikuse tunni jooksul. Seaduse § 36 määratleb ka oluliselt saastunud välisõhu, mis on seotud piirväärtuse ületamise kordadega:

Välisõhk loetakse oluliselt saastatuks ja saastatuse taseme piirväärtus ületatuks, kui piirkonna välisõhu kvaliteedi pideva seire korral:

- 1) vääveldioksiidiga saastatuse tase ületab inimese tervise kaitseks kehtestatud ühe tunni keskmise piirväärtuse rohkem kui 24 korral või 24 tunni keskmise piirväärtuse rohkem kui kolmel korral ühe kalendriaasta jooksul;
- 2) lämmastikoksiididega saastatuse tase ületab inimese tervise kaitseks kehtestatud ühe tunni keskmise piirväärtuse rohkem kui 18 korral ühe kalendriaasta jooksul;
- 3) välisõhu hindamise seisukohalt esmatähtsusega saasteainete tase ületab 18 ööpäeval ühe kalendriaasta jooksul või kahel ööpäeval ühe kalendrikuu jooksul 24 tunni keskmise piirväärtuse või kui 5 protsenti ühe ööpäeva jooksul võetud saasteainete proovidest ületavad ühe tunni keskmist piirväärtust enam kui 30 protsenti;
- 4) peente PM₁₀-osakestega saastatuse tase ületab inimese tervise kaitseks kehtestatud 24 tunni keskmise piirväärtuse rohkem kui 35 korral ühe kalendriaasta jooksul.

Eeltoodud tasemetel põhineb Eesti õhukvaliteedi juhtimissüsteemis kirjeldatud õhusaaste indeks, mis annab peamiste saasteainete tunnikesksete kontsentratsioonide (µg/m³) põhjal üldistatud hinnangu välisõhu kvaliteedile¹²:

väga hea õhukvaliteet	NO ₂ < 50, PM ₁₀ < 25, SO ₂ < 50 µg/m ³
hea õhukvaliteet	NO ₂ 50-100, PM ₁₀ 25-50, SO ₂ 50-100 µg/m ³
keskmine õhukvaliteet	NO ₂ 100-200, PM ₁₀ 50-90, SO ₂ 100-300 µg/m ³
halb õhukvaliteet	NO ₂ 200-400, PM ₁₀ 90-180, SO ₂ 300-500 µg/m ³
väga halb õhukvaliteet	NO ₂ > 400, PM ₁₀ > 180, SO ₂ > 500 µg/m ³

Välisõhu kvaliteeti mõjutavad ka lõhnahäiringud. **Lõhnahäiringute olulisust** hinnatakse erinevate meetoditega. Euroopa Liidus on lõhnahäiringute temaatika lahendamine jäetud liikmesriikide otsustada. Enamus liikmesriike, sh Eesti, lähtub lõhnaainete regulatsioonil olfaktoorse analüüsi põhimõttest. Sisuliselt tähendab see, et lõhnahäiringu üle saab otsustada ekspertrühm, mis kutsutakse kokku ebameeldiva lõhna ilmnemisel (välisõhu kaitse seaduse § 34 alusel on kehtestatud Keskkonnaministri 02.07.2007.a määrus nr 50 "Lõhnaaine esinemise määramise ekspertrühma moodustamise kord, ekspertrühma liikmele esitatavad nõuded, lõhnaaine esinemise määramise kord ja määramiseks kasutatavate meetodite loetelu". Standardi EVS-EN 13725 kohaselt tekib lõhnaainete paiskamisest välisõhku elanikele soovimatu lõhnataju

¹¹ Allikas: Euroopa Komisjoni koduleht http://ec.europa.eu/environment/air/review_air_policy.htm/

¹² Allikas: Eesti Keskkonnauuringute Keskuse koduleht <http://www.klab.ee/seire/airviro/api.html/>

(st lõhnahäiring) kui dünaamilise olfaktomeetriaga tuvastatakse, et lõhnaaine(te) tekitatud lõhnatunnid ületavad 15% aasta kogutundidest.

Tootmistegevuse õhusaaste

Välisõhu kvaliteeti mõjutada võivad tootmisettevõtted Kanepi vallas on koondunud Kanepi aleviku ja Põlgaste küla piirkonda.

Keskkonnaameti infosüsteemi andmetel omab Kanepi valla territooriumil välisõhu saasteluba Kanepi Gümnaasium. Paiksete õhusaasteallikatena toob Keskkonnaregister välja ka kaks katlamaja Erastvere külas, Ekso Farmi Piigandi külas ning Kaska Luiga talu Põlgaste külas.

Paiksete saasteallikatena põhjustavad eeldatavalt häiringut loomafarmid, kust ebasoodsatel ilmaoludel (tuulesuund) või teatud tegevuste läbiviimisel (sõnnikuveol) levib ebameeldiv lõhn tihedamalt hoonestatud elamualadele. Planeeringus on olemasolevate farmide võimaliku lõhnahäiringu vähendamiseks kavandatud kaitsehaljastust (nt Ekso Farmide puhul). Kuna kaitsehaljastuse rajamine ei pruugi tõkestada siiski häiringu ilmnemist, toob üldplaneering välja, et tootmine tuleb paigutada piisavalt kaugelt tundlikest aladest (nt elamud) ehk rakendada lõhna hajumiseks puhvertsooni.

Planeeringuga soodustatakse ettevõtluse arendamist kõikjal vallas, mistõttu uute tootmisettevõtete rajamine on võimalik ka aladel, mida käesoleva planeeringuga otseselt ei reserveerita, kuid kus tootmise arendamine on kooskõlas planeeringus toodud maakasutuspõhimõtete ja –tingimustega. Kui soovitakse rajada uusi tootmisobjekte (sh olemasolevaid laiendada), millega võib kaasneda välisõhu saastamine ja ka lõhnahäiringud, antakse hinnang keskkonnamõju olulisusele KeHJS § 6 sätestatud korras ning vajadusel algatatakse keskkonnamõju hindamine.

Käitiste projekteerimisel on oluline arvestada välisõhu kaitse seaduse § 66 lg 2 ja lg 3 sätteid saasteallikate asukoha ja kõrguse kohta:

- saasteaineid väljutavad korstnad, ventilatsioonivad ja -torud ning muud saasteallikad peavad olema paigaldatud vähemalt 50 meetri kaugusele eluhoonest;
- saasteainete väljumiskõrgus peab tagama saasteainete nõutava hajumise maapinnalähedases õhukihis, et vältida välisõhu saastatuse taseme piirväärtuse ületamist (seejuures tuleb arvestada ka koosmõju teiste saasteallikatega).

Liiklussaaste

Liiklusest tingitud õhusaaste olulisim allikas on valda läbiv Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maantee (nr 2), mille ööpäevane keskmine liikluskoormus on ca 3500 sõidukit¹³. Peamised transpordist pärinevateks saasteaineteks on lämmastikoksiidid, süsinikoksiid ja süsinikdioksiid, põlemisprotsessis tekkivad lenduvad orgaanilised ühendid ja põlemata süsivesinikud ning tahked osakesed. Lisaks tekib täiendav tahkete osakeste heide teekatte ja rehvide kulumisel.

Liiklusest tingitud saasteainete leviku osas tuleb arvestada, et saaste maksimaalsed kontsentratsioonid tekivad teepinna kohal ja hajuvad teest kaugemale liikudes kiiresti. Seetõttu ei teki suurtel kiirustel ja sujuva liikluse korral kergesti saastetasemete

¹³ Maanteeameti 2015. aasta liiklusloenduse tulemused.

piirväärtusi ületavaid saasteainete kontsentratsioone ning liiklusest tulenev õhusaaste avaldab olulist keskkonnamõju eelkõige teede vahetus läheduses. Mõju ulatus sõltub tee liiklussagedusest, lubatud kiirusest ja muudest teguritest. Inimeste tervisele ja heaolule maanteedest tuleneva mõju vähendamiseks ja vältimiseks kehtestatakse teedele sanitaarkaitsevööndid, kus inimese elamine ja puhkamine võib olla tervisele ohtlik.

Üldplaneeringuga ei ole kavandatud uusi elamualasid põhimaantee vahetuslähedusse, et vältida võimalikku negatiivset mõju (müra ja õhusaastet) lähimatele elamualadele. Tallinna-Tartu-Võru-Luhamaa maantee äärde on üldplaneeringu lahendusega ette nähtud äri- ja tootmisfunktsiooniga maakasutust. Uued äri- ja tootmismaad on kavandatud eelkõige olemasolevate tootmispiirkondade lähedusse, mille eesmärk on võimalikult palju vältida täiendavate häiringute tekitamist müra- ja saastetundlike alade (elamud, ühiskondlikud hooned, puhkealad) lähedusse. Elamualadega külgnevate äri- ja tootmisaladelt lähtuva võimalike negatiivsete mõjude leevendamiseks tuleb ette näha kaitsehaljastus (soovituslikult vähemalt 30 m laiune).

4.3.4. KLIIMAMUUTUSEGA KAASNEVAD MÕJUD

Kliimamuutuste all peetakse populaarteaduslikus kirjanduses ja avalikes diskussioonides silmas pikaajaliselt ilmnevaid muutusi ilmastikuoludes, mis on tingitud kasvuhooneefektist põhjustatud globaalsest soojenemisest¹⁴. Eelkõige käsitletakse olulisemate muutustena temperatuuride tõusu ja sellega kaasnevaid mõjusid - liustike sulamine, lumevabad talved; maailmamere keskmise taseme tõus; sademete jaotuse muutused. Kliimamuutuste tulemusel sagenevad ja intensiivistuvad äärmuslikud ilmastikunähtused nagu üleujutused ja põuad. Temperatuuride tõus mõjutab ökosüsteeme, osa liike ja elupaike hävib, toimub liikide levik põhja suunas. Sealjuures on täheldatud, et kliimamuutuse mõju tööstusele ja energiasektorile võib olla ka positiivne, kuna kütteenergia vajadus väheneb. Inimese heaolu ja tervist võivad mõjutada negatiivselt külmapelglike liikide jõudsam levik ning bakterite ja viiruste pealetung.

Kliimamuutuste mõjud on piirkonniti erinevad. Eesti kontekstis on olulisemateks kliimamuutustega seonduvateks nähtusteks peetud järgmisi asjaolusid:

- lume- ja jäävabad, oluliselt soojemad talved (talvine keskmine temperatuur ca 0°);
- sademete hulga kasv (Eestis hinnanguliselt aasta keskmisena ca 20% rohkem);
- muutused looduslikes kooslustes (külmalembeliste liikide kadu, külmapelglike liikide levik);
- merevee taseme tõus ja rannikuerosiooni oht;
- tormide sagedus; ülejutuste sagedus;
- pikenevad ja sagenevad kuumalained, mida võimendavad linnades paiknevad kuumasaared.

Mitmed ülal nimetatud nähtustest toovad kaasa otseselt ruumilise planeerimisega seotud mõjusid.

¹⁴ Teaduskirjanduses võib kliimamuutus tähistada igasugust pika aja jooksul ilmnevat muutust ilmastikuolude statistilistes näitajates.

Kanepi vallas võib olulisimaks pidada sademete hulga kasvu, mis ruumiliselt tähendab tähelepanu pööramist **kuivendussüsteemide toimimisele, jõgede kaldaerosiooni tugevdamisele ja sellest tuleneva kaldakindlustamise vajadusele, muutustele metsamajanduses (metsaraiepiirangud, kuna metsamaa ei külmu) ning hädaolukordadele reageerimisele (tormide sagenemisest tulenevad nõuded ehitiste vastupidavusele ja tormitagajärgede likvideerimissuutlikkus).**

Kliimamuutustega kaasnevate mõjude leevendamise kõrval on eesmärgiks võetud ka kliimamuutustega kohanemine. Vabariigi Valitsus on koostamas „Kliimamuutuste mõjuga kohanemise arengukava aastani 2030“¹⁵, mille vajadus tuleneb Euroopa Liidu kliimamuutuste mõjuga kohanemise strateegiast¹⁶. Arengukava koostamise ettepanek toob välja, et Eestis on kliimamuutuste osas haavatavamad piirkonnad tiheasustatud rannikualad ning siseveekogude äärsed piirkonnad ja esitab ka üleujutusega seotud riskipiirkondade loetelu, toetudes keskkonnaministri 17. jaanuari 2012. a käskkirjale nr 75. Kanepi valda nimetatud piirkondade hulgas välja toodud ei ole.

Kliimamuutustega kohanemiseks ettevalmistamisel on Eestis riiklikul tasemel aktiivselt tegeldud hädaolukordadeks valmisoleku tagamise ja kriisireguleerimisega. Siseministeeriumi kodulehel on kättesaadavad hädaolukordade lahendamise plaanid¹⁷.

4.4. MÕJU KULTUURIPÄRANDILE

Kultuuripärandi käsitlese sisendi üldplaneeringusse annab Põlva maakonnaplaneering. Maakonnaplaneeringu raames nähakse kultuurikeskkonna väärtusi laiemalt kui muinsuskaitsealused objektid, eesmärgiga väärtustada senisest enam lähimineviku elu- ja ehituslaadi (nt pärandkultuuriobjektide ja XX saj arhitektuuripärandi kaudu). Väärtustamisega ei nähta alati ette alade ja objektide kaitse valla võtmise vajadust või rangete kasutamistingimuste määramist. Kultuuriväärtusi nähakse osana elukeskkonnast, paiga eripärast ja identiteedist ning võimalusena ettevõtluskeskkonna arendamiseks ning antud lähenemine võetakse aluseks ka Kanepi valla üldplaneeringus.

Kanepi valla kultuuripärandi moodustavad erinevad objektid ja alad:

- Väärtuslikud maastikud – kasutamistingimused määratud Põlva maakonna planeeringuga, käesoleva üldplaneeringuga alade piire ega kasutamistingimusi ei muudeta.
- Miljööväärtuslikud hoonestusalad – määratud algselt 2009.a kehtestatud üldplaneeringuga, käsitlest korrigeeritud käesoleva üldplaneeringuga.
- Muinsuskaitseobjektid – esitatakse planeeringus, kaitsekorralduses ettepanekuid ei tehta.
- Pärandkultuuri objektid, XX sajandi arhitektuuripärandi objektid ja ajaloolised veskid – seatakse kasutamistingimused. Ristipuude osas tehakse ettepanek kohaliku kaitse alla võtmiseks.

¹⁵ https://valitsus.ee/sites/default/files/content-editors/arengukavad/kliimamuutustega_mojuga_kohanemise_arengukava_aastani_2030_koostamise_ettepanek.pdf viimati vaadatud 2.05.2016

¹⁶ http://ec.europa.eu/clima/policies/adaptation/what/docs/com_2013_216_en.pdf

¹⁷ https://www.siseministeerium.ee/sites/default/files/Kriisireguleerimine/tormist_pohjustatud_hadaolukorra_lp.pdf;
https://www.siseministeerium.ee/sites/default/files/Kriisireguleerimine/uleujutusest_pohjustatud_hadaolukorra_lp.pdf

Väärtuslikud maastikud

Väärtuslikud maastikud on algselt määratud Põlva maakonna teemaplaneeringuga „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“. Seejärel täpsustati neid 2009.a. kehtestatud üldplaneeringuga, kus tehti ettepanekud maastike laiendamiseks. Uue Põlva maakonnaplaneeringu koostamise ajal analüüsiti väärtuslike maastike piiride muutmise temaatikat ning leiti, et tagamaks kogu Põlva maakonnas ühtse metodoloogia alusel määratud väärtuslikud maastikud, jäädakse teemaplaneeringus toodud piiride juurde. Käesolevas üldplaneeringus on seega loobutud väärtuslike maastike laiendusettepanekutest.

Põlva maakonnaplaneeringus toodud väärtuslike maastike kasutamistingimused on toodud koostatavasse üldplaneeringusse. Kasutamistingimusi on kaasajastatud eelkõige konfliktolukordade osas, millel on positiivne mõju väärtusliku maastiku terviku ja selle komponentide säilimisele – näiteks on maastikul domineerivate objektide (st taastuvenergeetika objektide) ja kaevanduste rajamisel väärtuslikule maastikule. Samuti on eeldatavalt positiivne mõju soovitude osatähtsuse suurenemisel, kuna seni kehtinud rangemad tingimused ei ole kohati andnud soovitud tulemusi (nt maastikuhoolduskavasid ei ole koostatud).

Miljööväärtuslikud hoonestusalad

Miljööväärtuslikud alad määrati algselt 2009.a. kehtestatud Kanepi valla üldplaneeringuga, valdkonda täpsustati teemaplaneeringuga „Kanepi valla miljööväärtuslike hoonestusalade teemaplaneering“ (2010). Käesoleva planeeringuga määratakse miljööväärtuslikuks hoonestusalaks vaid Kanepi alevik, seda teemaplaneeringus toodud piirides. Teemaplaneeringus toodud külasid eraldi miljööväärtuslike hoonestusaladena ei käsitleta, antud külades suunavad ehitamist hajaasustusele (sh elamuehitusele) seatavad maakasutustingimused.

Miljööväärtuslike alade määramise osas kerkinud alternatiive on käsitletud peatükis 3.2. Eelistatud alternatiivi 2 kohaselt on otstarbekas miljööväärtuslike hoonestusalade kasutamistingimused määrata mitte ainult kultuurilisest aspektist lähtuvalt, vaid arvestades ka sotsiaalmajanduslike (eelkõige teostatavuse) aspektiga. Leebemad tingimused soodustavad miljööväärtuslikul alal elamute rekonstrueerimist ja ehitamist, mis toetab valla üldist arengut. Samas jääb teatud oht, et ehitussoovitude tõttu (mida ei ole kohustuslik jälgida), väheneb miljööväärtusliku hoonestusala omanäolisus. Planeeringuliste meetmetega on antud ohtu vähendada keeruline, kuna soov miljööalal ehitada vastavalt soovitudele põhineb suuresti elanike väärtushinnangutele ning majanduslikele võimalustele.

Planeeringuga määratakse teatud tingimused vaid Kanepi aleviku peatänavale – Weizenbergi tänavale, kus on kõige paremini säilinud valdavalt 19. sajandi lõpus ja 20. sajandi alguses ehitatud alevikumiljöö. Kasutustingimuste asemel seatakse ülejäänud miljööalale (valdavalt 1950.-1960. aastatel hoonestatud ala) soovitud. Käsitlemise muutus tuleneb taaskord sotsiaalmajanduslikest vajadustest, kus kultuuriväärtuste kaitse tagamiseks seatud tingimused on hakanud oluliselt takistama aleviku arengut teistes valdkondades (nt soojamajanduse arendamine), mis on vajalik elanike heaolu tagamiseks.

Kultuuriväärtuslikud objektid

Kanepi valla kultuuriväärtuslikud objektid jagunevad erineva kaitsetingimuste tõttu seadusega kaitse all olevateks (muinsuskaitseobjektid), kohaliku kaitse all olevateks (ettepanek tehakse ristipuude kaitse alla võtmiseks) ning objektideks, mille kasutamist

suunatakse tingimuste ja soovitustega (pärandkultuuriobjektid, XX sajandi arhitektuuripärandiobjektid ja veskid).

Planeeringuga tehakse ettepanek **ristipuude** kohaliku kaitse alla võtmiseks. Ristipuud levivad eelkõige Kanepisse viivate teede ääres, moodustades kohati ristimetsi. Puude kaitse alla võtmisel on positiivne mõju traditsiooniliste ristipuude säilimisele, mis võivad muidu teede rekonstrueerimis-laiendamise või metsategemise tõttu hävida. Puude kaitse alla võtmisel on oluline tagada traditsiooni elujõulisus, st seada kaitse alla võtmisel sellised tingimused, mis lubavad ristipuudele uute ristide lõikamist. Antud aspektile on planeeringus ka tähelepanu pööratud.

Teiste pärandkultuuriobjektide, XX sajandi arhitektuuripärandiobjektide ja veskite kasutamist suunatakse pigem tingimuste ja soovituste kaudu, mis toetavad objektide väärtustamist valdavalt korrashoiu ja eksponeerimise läbi.

KSH teeb ettepaneku kultuuriväärtuslike objektide osas:

- Veskihoonete restaureerimisel või ümberehitamisel muuks otstarbeks on soovitatav võimalusel säilitada veskile omased iseloomulikud väliselemendid

Muinsuskaitseamet tegi ettepaneku kaaluda mõjusid **võimalikele arheoloogiliselt väärtuslikele aladele** (nt Kantsimäe linnus ja selle ümbrus Varbuse külas jpt), soovides võimalusel sellistele aladele mitte planeerida ettevõtlust ja suurt turismi või puhkealade koormust. Mälestiste rühmale sobilik keskkond on Muinsuskaitseameti hinnangul traditsiooniline ajaloolise asustusstruktuuriga maastik.

Planeeringus ei ole Muinsuskaitseameti soovile vastavat tingimust sisse viidud ning antud soovitus ei anna ka käesolev KSH: võimalike arheoloogiliselt väärtuslike alade kaitse on sisuliselt ettevaatusprintsipiile tuginev veel leidmata leidude kaitse, mis alal võivad, kuid ei pruugi asuda. Antud võimalike leidude kaitseks edasist arengut piiravate maakasutustingimuste seadmine (sisuliselt *status quo* säilitamine) ei ole põhjendatud üldist lähenemist järgides, kus kultuuriväärtuste kaitse võtab senisest enam arvesse ka sotsiaalmajanduslikke kaalutlusi. Näiteks Kantsimäe linnus asub Postitee väärtuslikul maastikul, mis on Põlvamaa üks tuntumaid külastuspiirkondi, mistõttu antud piirkonnas ettevõtluse ja puhkealade arendamine peaks olema pigem soositud. Kitsamalt ei ole võimalike leidude kaitse seostatud ka ajalise horisondiga – antud tingimuses ei kajastu, kas ja millal Muinsuskaitseamet asub vastavaid väljakaevamisi teostama, mistõttu kitsalt muinsuskaitse-alasest seisukohast maa-alade arendamise piiramine ei ole siinkohal põhjendatud.

Planeeringus on välja toodud muinsuskaitsealused objektid koos nende kaitsevöönditega ning antud kujul kaitset hinnatakse käesoleva KSH raames piisavaks.

4.5. ARENGU JA RESSURSIKASUTUSE SÄÄSTLIKKUS

4.5.1. MAAVARAD

Olemasolev olukord

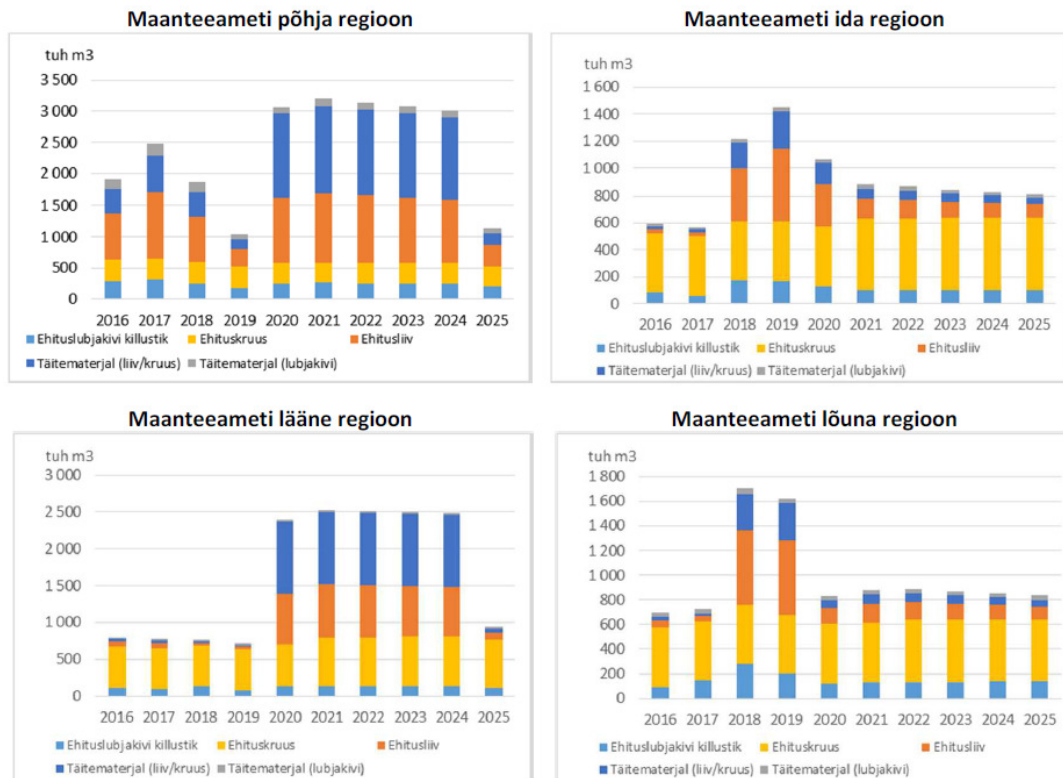
Kanepi vallas asuvatest maardlatest leidub valdavalt ehitusliiva, ühes maardlas leidub ka ehituskruusa. Kaevandamine toimub hetkel Kanepi vallas Sõreste maardlas kehtivatel mäeeraldistel, kaevandamisluba on väljastatud Laiavangu kruusamaardlas. 2016.a septembri seisuga on menetluses ühe täiendava mäeeraldise taotlus: Sõrestes liiva kaevandamiseks. Valla maardlad on kohaliku tähtsusega. Ruumiliselt paiknevad maardlad valdavalt hõredalt asustatud aladel, va Sõreste karjäär, mis paikneb Põlgaste küla kompaktse ala vahetus läheduses.

Praeguses praktikas lahendatakse kaevandusloa menetlus juhtumipõhiselt, kus valdkondliku strateegia puudumisel tuginetakse olemasolevale seadusandlusele, mis maakasutuskonfliktide puhul kaitseb õiguslikult vaid looduskaitseobjekte, kuid mitte teisi väärtustatud komponente. Maapõue strateegia koostamise protsessi on alustatud ning Vabariigi Valitsus on 2015.a detsembris heaks kiitnud strateegia koostamise ettepaneku. Strateegiaga määratakse Eesti Vabariigi kui maapõue ja maavarade peamise omaniku roll ja huvid maapõue uurimisel, maapõue ja maavarade kasutusse andmisel ning kasutamisel.

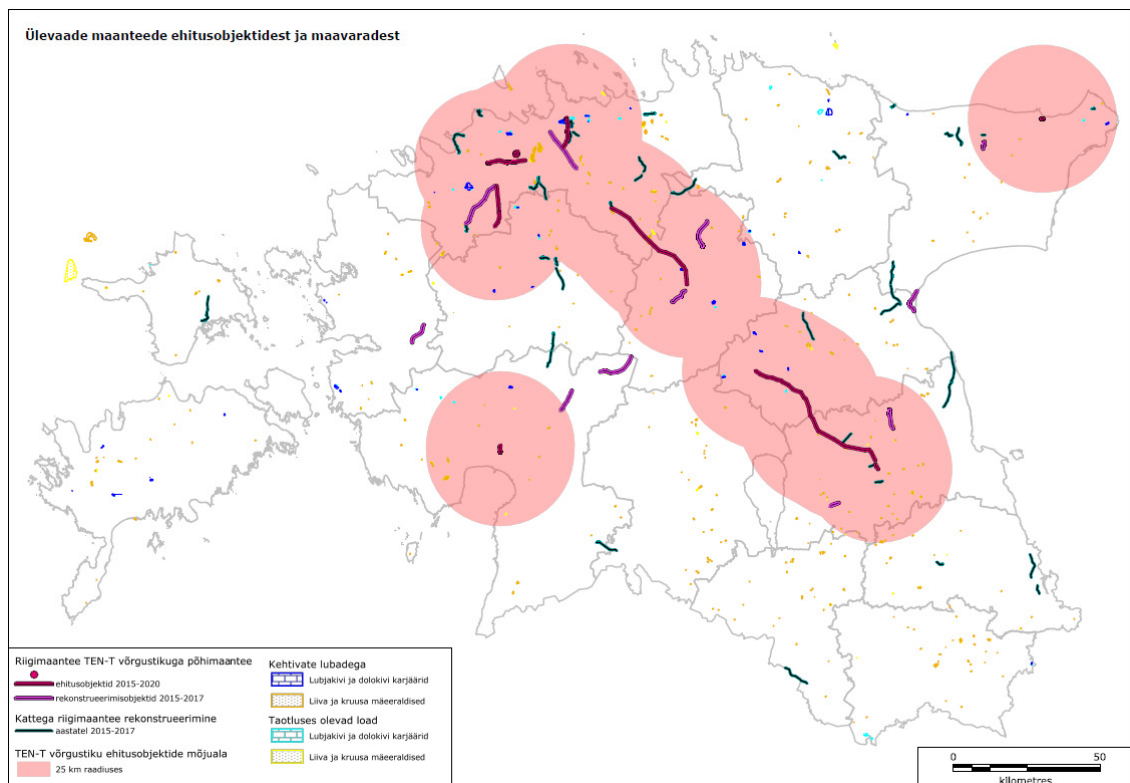
Mõjude hindamine

Kaevandustegevus Kanepi vallas mõjutab nii elu- kui looduskeskkonda.

Maardlate kasutuselevõtmine Kanepi vallas on tingitud ehitusmaavarade nõudlusest, mida valdavalt kasutatakse täitematerjalina elamu-, tootmisettevõtete ja tee-ehitusel. Ehitusmaavarade nõudluse osas on selgeima indikatsiooni vajaminevatest materjalimahtudest 2016-2025 andnud Maanteeamet, tuues uuringus „Ehitusmaavarade varustuskindlus Maanteeameti objektidele II etapp“ välja suuremate taristuobjektide kavandamise ajakava ning materjalimahu regiooniti (vt joonis 7). Perioodil 2018-19 kasvab lõunaregioonis enim ehitusliiva ja täitematerjali (liiv, kruus) vajadus. Kuna lõunaregiooni kuuluvad ka Jõgeva- ja Tartumaa, mis asuvad kavandatavatele objektidele lähemal, võib eeldada, et võimalusel eelistatakse lähemalasuvate karjääride materjali (vt joonis 8, mõjuala puhver 25 km ulatuses objektis on märgitud joonisele). KSH aruande koostamise etapis ei ole teada, kas ja kuidas mõjutab nõudluse perioodiline kasv lõunaregioonis konkreetselt nõudlust Kanepi valla ehitusmaavaradele.

Joonis 7. Kohalike ehitusmaavarade vajadus taristuehituses Maanteeameti regioonides 2016-2025.

Joonis 8. Maantee ehitusobjektid (Allikas: Ehitusmaavarade varustuskindluse uuring Maanteeameti objektidel 2014)

Kanepi vallas toimub KSH koostamise ajal kaevandamine Sõreste liivamaardlas, kus taodeldakse ka täiendavat kaevandamisluba. Kuna Sõreste maardla on avatud, on otstarbekas ja ressursikasutuselt eelistatud antud asukohas liivakaevandamise jätkamine ning maardla võimalikult suures ulatuses ammendamine. Sõreste liivamaardla kasutamine on eelistatud lahendus Jõgehara, Harramäe või Jõksi liivamaardla avamise ees.

Kanepi vallas on kaevandamisluba väljastatud ka valla ainsas kruusamaardlas – Laiavangus – kaevandamise alustamiseks.

Kuna Sõreste maardla ümbruses (ja ka maardla alal) ning Laiavangu maardla piiril paiknevad hajaasustuses talud, on oluline arvestada, et antud asukohtades oleks tagatud hea elukeskkond ja tervise kaitse. Antud aspektile on seletuskirja ptk 3.5 tähelepanu pööratud. Mõra ja tolmu leviku osas on vajalik arvestada järgmiste meetmetega:

- Elamule lähemal kui 250-300 m asuva karjääri kavandamise puhul tuleb hinnata mõra mõju tundlikele objektidele vastavalt tööde teostamise iseloomule (sh tööaeg, masinate tüübid, masinate arv jne), maastikule jms ning vajadusel ette näha mõra vähendavad meetmed (vallid, tööaja piirangud müratundlike objektide läheduses töö teostamisel).
- Lähemal kui 100-150 m pideva töötamise korral võib leevendavaid meetmeid rakendamata (nt ilma muldvallita kaevanduse servas) tõenäoliselt esineda ka päevase mõra normtaseme ületamist ning selles tsoonis võib olla vajalik ka naaberkinnistu elanike informeerimine mürarikaste tööde teostamisest.
- Karjääri juurdepääs lahendada asukohas, kus on täiendav liiklus ja tolm tekitavad vähim negatiivset mõju.

Maardlate kasutuselevõtmine on elanikkonnale laiemalt vajalik, kuid võib lokaalselt kohaliku elukeskkonna kõrval mõjutada ka vallas väärtustatud keskkonnakomponente – nt rohelist võrgustikku, väärtuslikke maastike või väärtuslikku põllumajandusmaad.

Kui roheline võrgustiku puhul võib eeldada, et kaevandustegevuse lõppemisel ja ala rekultiveerimisel taastub osa roheline võrgustiku funktsioonidest (nt loomade liikumisvõimalus), siis väärtusliku maastiku ja väärtusliku põllumajandusmaa puhul on tegemist pöördumatu mõjuga: maastikul ei ole võimalik taastada esialgses võrdväärset seisundit. Seetõttu on nii olemasolevate karjäärade laiendamisel kui uute avamisel oluline võimalusel võtta esmajärjekorras kasutusele neid alasid, mis ei kattu eelnimetatud väärtuslike komponentidega. Juhul, kui kaevandamine on vältimatu, tuleb kasutusele võtta leevendavaid meetmeid mõju vähendamiseks ja ala korrastada. Antud suunised tulenevad Põlva maakonnaplaneeringust ning nendega on arvestatud Kanepi valla üldplaneeringu koostamisel.

Väärtuslike põllumajandusmaade kasutamistingimused on KSH koostamise ajal täpsustamisel, kuna Maaeluministeeriumi poolt on ette valmistamisel väärtusliku põllumajandusmaa kasutamist reguleeriv seaduseelnõu.

Üldplaneering arvestab, et planeeringulahenduse elluviimisel tuleb lähtuda MaaPS-s sätestatust. Selleks, et leevendada kaevandustegevuse võimalikke negatiivseid mõjusid, määrab üldplaneering tingimused keskkonnasõbraliku ja elanike huve arvestava kaevandustegevuse elluviimiseks, mis on eelkõige oluline Sõreste maardla puhul, mis asub tiheasustusala vahetus naabruses. Valla ülejäänud maardlate kasutuselevõtul tuleb tähelepanu pöörata ka hajaasustuses elavatele elanikele avalduvate mõjude minimeerimisel.

4.5.2. JÄÄTMETEKE JA -HOOLDUS

Kanepi vallas on kehtestatud ühine jäätmekava maakonna teiste omavalitsustega „Kanepi, Kõlleste, Valgjärve, Laheda ja Vastse-Kuuste valla ühine jäätmekava 2016-2020“, jäätmehooldus lähtub jäätmekavas toodud suundadest. Samade valdade jaoks on kehtestatud ühine jäätmehoolduseeskiri. Valla territooriumil toimib korraldatud jäätmevedu. Valla territooriumil asub suletud prügila Lajavangus, toimivaid prügilaid valla territooriumil ei asu.

Jäätmetaristu objektidest asub jäätmejaam Põlgaste külas, mis võimaldab jäätmete liigiti kogumist. 2015.a vastuvõetud jäätmekava on välja toonud vajaduse rajada valdadest suurimasse – Kanepi valda – täiendava jäätmejaama. Jäätmejaama asukohaks on kavandatud ala Kanepis Kooli tänaval, reoveepuhasti territooriumil, mistõttu täiendava maa-ala reserveerimine jäätmejaama kavandamiseks ei ole vajalik. Jäätmejaama rajamine Kanepisse parandab vallas ning ka naabervaldades jäätmete liigiti kogumise võimalusi ning antud teenuse ruumilist kättesaadavust. Jäätmejaama teenuse pakkumine Kanepi alevikus on olulisena välja toodud ka teenuste hulgas planeeringu seletuskirja peatükis 1.2.1 tabelis 1. Teenuste mitmekülgsuse tagamine Kanepis toetab keskuse tugevdamist üldisemalt ning täidab seega laiemaid strateegilisi sotsiaalmajanduslikke eesmärgi.

Üldplaneeringuga kavandatakse 2 maa-ala kompostimisväljaku rajamiseks – aleviku põhjaosas ning Kanepi Mäe kalmistu juurde. Kompostimisväljakute kavandamine võimaldab biolagunevate jäätmete (sh aia-, pargi- ja haljasalajäätmete, kalmistujäätmete jms) liigiti kogumist ning kompostimist. Kompostimisväljakute rajamisel on positiivne mõju jäätmehoolduse parandamisele ning valdkondlike eesmärkide täitmisele: alates 2020. aasta 16. juulist ei tohi jäätmeseaduse kohaselt prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas olla biolagunevaid jäätmeid üle 20 massiprotsendi.

Jäätmekava toob välja, et kompostimisplatsid võiks rajada kõigis viies omavalitsuses kalmistute, parkide või jäätmejaamade lähedusse, kus nende transpordikulu oleks tulevikus minimaalne. Kanepi alevikus kavandatud kompostimisväljakud on kavandatud pigem kalmistute lähedale. Ruumiliselt oleks kompostimisväljaku rajamine otstarbekas reoveepuhasti juurde, mis võimaldaks kasutada kompostimisväljakut lihtsamalt ka reoveesetete kompostimiseks.

KSH teeb ettepaneku:

- Kaaluda planeeringus kompostimisväljakute ruumilist paigutamist ning rajamise võimalikkust reoveepuhasti territooriumile.

4.5.3. MAJANDUS- JA ETTEVÕTLUSKESKKOND

Üldplaneeringuga kavandatud maakasutusel on otsene positiivne mõju majandus- ja ettevõtluskeskkonnale alade reserveerimise kaudu ja vastavate maakasutustingimuste seadmise läbi. Lisaks on planeeringul ettevõtluskeskkonnale ka kaudne mõju erinevate taristute ja teede kvaliteedi tõstmise läbi.

Ruumiliselt on äri- ja tootmismaa funktsiooniga maakasutust kavandatud olemasolevate äri- ning tootmispiirkondade juurde – Kanepisse ja Põlgastesse, kus on olemas seda

toetav taristu. Töökohtade koondumine keskustesse võimaldab ressursside (aeg, sõidukulud, taristu rajamise kulud) kokkuhoidmist ning toetab keskust sünergiliselt.

Ärimaid kavandatakse vallas Kanepis, Erastveres, Põlgastes ja Varbusel. Elamupiirkonnaga piirnevatel aladel arendatakse eelkõige keskkonnasõbralikku ettevõtlust, millega ei kaasne häiringuid (sh olulist liikluskooormuse tõusu) ning kaubandus- ja teenindusega seotud ettevõtlust. Tootmisalade laiendused nii Kanepis kui Põlgastes on ette nähtud olemasolevate tööstusalade juurde, kuhu on kavandatud ka kaitsehaljastuse võõnd võimaliku negatiivse mõju leevendamiseks. Põllumajandusliku tootmise puhul võib aga osutuda kaitsehaljastus ebapiisavaks negatiivset mõju leevendavaks meetmeks (nt lõhnahäiring), mistõttu põllumajanduslike tootmisettevõtete ruumilise paigutuse üle otsustades on otstarbekas ette näha ka puhverala elamutest. Antud leevendusmeetmetele on planeeringus tähelepanu pööratud.

Planeeringu koostamise ajal ei ole ette näha ulatuslike maa-alade reserveerimise vajadust. Samas on valla üldplaneeringu eesmärkiks maakasutust senisest paindlikumalt suunata juhul, kui vallas kerkib arendussoov alal, kus konkreetselt äri- või tootmismaid ei ole määratud (selliseks alaks on valdav osa hajaasustusest). Kuna planeering peab oluliseks töökohtade säilimist ja tekkimist, soodustatakse äri- ja tootmistegevust nii haja- kui tiheasustuses läbi maakasutustingimuste:

- Teatud juhtotstarbel maadel äri- ja tootmistegevust lubades kõrvalotstarbe kaudu (nt hajaasustuses võib elamumaal olla maa-alal 51% elamumaad ja 49% ärimaad)
- Äri- ja tootmisfunktsioonil maa-alade arendamine on võimalik juhul, kui need ei lähe vastuollu valla üldiste ruumilise arengu suundade jt maakasutustingimustega
- Äri- ja tootmisfunktsiooni kavandamisel hajaasustuses ei ole igal juhul tarvilik detailplaneeringu koostamine, antud vajaduse üle langetab kaalutusotsuse vallavalitsus.

Planeeringus seatud tingimused võimaldavad maatulundusmaal tegeleda nii põllumajanduse kui metsandusega (nt roheline võrgustiku aladel). Kohaliku toidukasvatamise ja toidukultuuri arengu üheks ressursiks on planeeringuga määratud väärtuslik põllumajandusmaa. Kuna käesolevalt on vastav seaduseelnõu Maaeluministeeriumi poolt koostamisel, ei ole üldplaneeringu koostamise ajal veel teada seadusega määratavad väärtusliku põllumajandusmaa kasutamistingimused.

Kohaliku energiatootmise ja -varustuse tagamiseks annab planeeringu suunised taastuvenergeetika kasutuselevõtmiseks. Põlva maakonna tuuleressurssi arvestades on realistlik pigem väiketuulikute rajamine. Maakonnas on potentsiaali päikeseenergia kasutuselevõtmiseks. KSH toetab planeeringus väljatoodud ruumilise paigutuse põhimõtteid: paneelide paigutamisel arvestada teiste planeeringus määratud väärtustega ning leida paneelidele sobivaim asukoht, mis ei vähenda olemasolevaid väärtusi. Sellisteks aladeks on nt endised tootmiskomplekside alad, karjäärid jms.

Turismi- ja puhkemajanduse edendamiseks vallas soositakse puhkemajanduslikku ettevõtlust kõikidel määratud väärtuslikel maastikel. Väärtuslike maastike määramisel on arvestatud maastike kultuurilis-ajaloolise, loodusliku, esteetilise, rekreatiivse (turismpotentsiaal ja puhkeväärtus) ja identiteediväärtusega, mistõttu puhkemajanduse arendamine saab toetuda eeltoodud väärtuste eksponeerimisele. Seni on Põlva maakonnas edukalt arendatud ja turundatud Kanepi valda läbivat Postiteed, mille äärde jäävad vallas Varbuse mõis ja Postitee, täiendavalt on võimalik kasutada Tilleoru potentsiaali.

Kohalike omavalitsuste seas läbi viidud uuring¹⁸ näitab, et KOV poolt enim levinud meetmed ettevõtluse arendamiseks on toetuste suunamine tehnilise infrastruktuuri arendamiseks. Valla ettevõtlustegevust soodustavad heas seisukorras riigi ja kohalikud teed, sideteenuste kvaliteet ning tehnovõrkude väljaehitamine. Toetavate meetmetena KOV poolt saab veel välja tuua alustava väikeettevõtja toetused ja maamaksu soodustused, millega kokkuvõttes on võimalik suurendada ettevõtjate huvi piirkonda investeerimiseks.

4.6. MÕJUDE OMAVAHELISED SEOSED JA KUMULATIIVSED MÕJUD

Üldplaneeringu näol on tegemist pikaajalise arengudokumendiga, mistõttu avalduvad ka planeeringulahenduse elluviimisega kaasnevad mõjud üldjuhul kaudselt ja pikaajaliselt.

Kumulatiivne mõju on üksikute tegevuste ja mõjuliikide koostoimes avalduv/tekkiv mõju (mis ei pruugi olla erinevate mõjude „aritmeetiline summa“) ja omavaheline vastastikune mõju.

Üldplaneeringu realiseerimisel on kumulatiivne mõju valla üldisele arengule eelkõige nendes valdkondades, kus regulatsiooni karmust (ülereguleeritust) on vähendatud: detailplaneeringu koostamise kohustuslikkus, elamumaade kavandamine, äri- ja tootmiskaude kavandamine. Eeltoodud valdkondades maakasutustingimuste kaasajastamine tuleneb vajadusest kohaneda elanikkonna kahanemisega ning olukorraga, kus suur arendussurve vallas puudub.

Eeltoodud valdkondade arendamisel on kumulatiivne mõju ka valla väärtustele, mida nii Põlva maakonnaplaneeringus kui käesolevas üldplaneeringus käsitletakse pigem väärtustena, mida kaitsta „inimese jaoks“, mitte „inimese eest“. Rohelise võrgustiku, väärtusliku põllumajandusmaa, väärtusliku maastiku ja põllumajandusmaa kasutamistingimused annavad senisest suurema kaalutusõiguse vallavalitsusele, kes hindab juhtumipõhiselt kavandatava tegevuse mõju väärtustatud komponentidele või aladele.

Kuna planeeringut viiakse ellu läbi detailplaneeringute ja/või projekteerimistingimuste, on antud kaalutusotsuste tegemisel vallavalitsusel ka suurem vastutus arvestada kumulatiivsete mõjudega.

¹⁸ Uuring „Kohalik omavalitsus ettevõtluse edendajana“. Eesti kaubandus ja Tööstuskoda, 2013.

5. LEEVENDAVAD MEETMED JA SEIRE VAJADUS

Mõjude leevendamise eesmärk on vältida või vähendada üldplaneeringu elluviimisega kaasneva võimaliku negatiivset mõju ning võimendada kaasnevaid positiivseid mõjusid. Kanepi valla üldplaneeringu koostamise ajal on leevendusmeetmete väljatöötamine toimunud kogu protsessi vältel, mistõttu on väljatöötatud laiapõhjaline ja kõiki keskkonnakomponente arvestav planeeringulahendus. KSH raames on erinevate peatükkide lõikes tehtud täiendavaid ettepanekuid planeeringu parandamiseks ning kavandatud tegevustega kaasnevate võimalike negatiivsete mõjude leevendamiseks. Vajalikud leevendavad meetmed on kajastatud ka üldplaneeringu seletuskirjas. Järgnevalt on välja toodud kõik leevendusmeetmed teemavaldkondade kaupa.

Veekogude kasutamine:

- Järvede kallastel, kus hajaasustuses on asustusstruktuur juba välja kujunenud, lähtuda elamuehituse suunamisel olemasolevatest krundisuurustest ning õuede vahekaugusest ja paigutusest veekogu suhtes.
- Juhul, kui järvede ääres ei ole asustust välja kujunenud, on veekogu kaldaga piirneva katastriüksuse minimaalseks pikkuseks 100 m.

Roheline võrgustik:

Rohelise võrgustiku tingimuste täiendamiseks seletuskirja peatükki 2.6.

- Detailplaneeringu lähteülesanne või projekteerimistingimused rohelise võrgustiku aladel peavad sisaldama tingimusi rohelise võrgustiku toimimise ja sidususe säilitamiseks.

Maakasutustingimuste täiendamiseks peatükki 3.3.2.

- Rohelise võrgustiku aladel tuleb jälgida ptk 2.6. toodud tingimusi.

Põhjavesi

- Uute ärihoonete (tootmishoonete) rajamisel tuleb tagada nende keskkonnanõuetele vastavus ja võimalike negatiivsete keskkonnamõjude leevendamine (reoveekäitlus, küte, liikluslahendus, elektriliinid).
- Uute elamumaade olmereovee kohtkäitluslahenduste planeerimisel tuleb arvestada veekaitse nõuetega, heitvee pinnasesse immutamisel rangelt arvestada piirkonna joogiveehaarete paiknemisega.
- Põllumajandusliku reostuskoormuse vähendamiseks põhjaveele tuleb järgida kehtivaid väetamise piiranguid ja vajadusel rakendada karmimaid nõudeid põhjavee suhtes tundlikematel aladel. Tuleb arvestada, et vallas on küll aluspõhjalased Devon'i põhjaveekihiid maapinnalt pärineva reostuse eest valdavalt kaitstud, kuid joogivett võetakse salvkaevudega ka palju Kvaternaari pudedates setetes levivat põhjavett, mille looduslik reostuskaitstus ei ole kõikjal hea.

Pinnavesi

- Vähendada põllumajandustegevusest tulenevat mõju piirkonna pinnaveekogudele. Vajadusel omavalitsuse tasandil ümber hinnata ja kehtestada rangemaid väetamise normid ökoloogiliselt tundlikemate veekogude kalda piiranguvööndis. Üldplaneeringu eskiislahenduse kaardi järgi jäävad paljud väärtuslikud põllumaad valla idaossa Ahja ja Orajõe valgaladele. Eriti oluline on vältida lõhejõgede (Ahja ja Võhandu) ökoloogilise seisundi halvenemist.

Ehituskeeluvööndi vähendamine

- Viia ehituskeeluvööndi ettepanek 25 meetrini tavalisest veepiirist, kuna sellel kaugusel tõuseb maapind järsult ning sinna korduvate üleujutuste mõju ei ulatu. Üleujutuse esinemise tõenäosus on suurem jõepoolisel madalama reljeefiga lammialal.
- Veekaitse tagamiseks kavandada reovee kogumismahutid, omapuhastiks oleva imbsüsteemi rajamiseks tuleb täiendavalt analüüsida kinnistu aastaringset kõrgeimat põhjaveetaset ja pinnase mineraalset koostist. Ajutise liigniiskuse tingimustes mullaprofiilis ei pruugi veekaitse nõuetele vastav heitvee pinnasesse immutamine kinnistul olla võimalik.
- Hoone projekteerimisel tuleb valida vundamenditüüp, mis arvestab harva esinevate ekstreemsete üleujutustega.
- Maapinna täitmist tuleks vältida, et mitte mätta kinnistul välja kujunenud taimekooslusi.

Natura eelhindamine

- Ihamaru-Tilleoru loodusalal võimaliku ebasoodsa mõju ilmnenemise tõenäosust (matkarajade rajamisel) on võimalik ära hoida ning vähendada kooskõlastades matkaradade asukohad kaitseala valitsejaga.
- Võhandu jõe loodusalal ehituskeeluvööndi vähendamise ettepaneku puhul kooskõlastada tegevus kaitseala valitsejaga. Viia ehituskeeluvööndi ettepanek 25 meetrini tavalisest veepiirist, kuna sellel kaugusel tõuseb maapind järsult ning sinna korduvate üleujutuste mõju ei ulatu. Arvestada teiste ptk 4.1.2 väljatoodud leevendavate meetmetega.

Välisõhu kvaliteet

- Saasteaineid väljutavad korstnad, ventilatsioonivad ja -torud ning muud saasteallikad peavad olema paigaldatud vähemalt 50 meetri kaugusele eluhoonest;
- Saasteainete väljumiskõrgus peab tagama saasteainete nõutava hajumise maapinnalähedases õhukihis, et vältida välisõhu saastatuse taseme piirväärtuse ületamist (seejuures tuleb arvestada ka koosmõju teiste saasteallikatega).

Kultuuripärand

- Veskihoonete restaureerimisel või ümberehitamisel muuks otstarbeks on soovitatav võimalusel säilitada veskile omased iseloomulikud väliselemendid.

Maavarade kaevandamine

- Elamule lähemal kui 250-300 m asuva karjääri kavandamise puhul tuleb hinnata müra mõju tundlikele objektidele vastavalt tööde teostamise iseloomule (sh tööaeg, masinate tüübid, masinate arv jne), maastikule jms ning vajadusel ette näha müra vähendavad meetmed (vallid, tööaja piirangud müratundlike objektide läheduses töö teostamisel).
- Lähemal kui 100-150 m pideva töötamise korral võib leevendavaid meetmeid rakendamata (nt ilma muldvallita kaevanduse servas) tõenäoliselt esineda ka päevase müra normtaseme ületamist ning selles tsoonis võib olla vajalik ka naaberkinnistu elanike informeerimine mürarikaste tööde teostamisest.
- Karjääri juurdepääs lahendada asukohas, kus on täiendav liiklus ja tolm tekitavad vähim negatiivset mõju.

Jäätmete ke ja -hooldus

- Kaaluda planeeringus kompostimisväljakute ruumilist paigutamist ning rajamise võimalikkust reoveepuhasti territooriumile.

Planeeringulahenduse paremaks elluviimiseks on lisaks planeerimistegevusele vajalik ka tõhus järelvalve ja koostöö.

6. KOKKUVÕTE

Käesolev keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne on koostatud Kanepi valla üldplaneeringule. Üldplaneeringu koostamise eesmärk on Kanepi valla ruumilise arengu põhimõtete kujundamine ja selle alusel maa- ja veealadele üldiste kasutamise- ja ehitustingimuste määramine. Üldplaneering toob välja üldised suundumused tehnilise ja sotsiaalse infrastruktuuri väljaarendamise osas, määrab detailplaneeringu kohustusega alad ning annab tingimused ruumiliste väärtuste (roheline võrgustik, väärtuslikud põllumajandusmaad, väärtuslikud maastikud, miljööväärtuslikud hoonestusalad jm) säilitamiseks.

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise aluseks on Kanepi valla üldplaneeringu eskiislahendus. Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel on arvestatud erinevatel tasanditel seatud eesmärkidega, hinnates sh planeeringulahenduse vastavust laiematele keskkonnakaitse ning jätkusuutliku ja säästva arengu eesmärkidele (ptk 2.1), samuti on välja toodud planeeringu seosed varasemalt koostatud planeerimisdokumentidega (vt ptk 2.2).

Erinevate võimalike arengutega kaasnevate mõjude üldistatud hindamiseks töötati käesoleva aruande koostamise raames välja alternatiivsed stsenaariumid nende konkreetsete teemade lõikes, mille puhul esines reaalselt erinevaid arenguvõimalusi: väike-elamumaade kavandamine, miljööväärtuslike hoonestusalade määramine ja kasutamistingimused ning veekogude kalda kasutamine. Elamumaade kavandamise alternatiivide seas kaaluti olemasoleva olukorra jätkumise ja elamumaade vähendamise alternatiive, millest viimasel on positiivsem mõju nii loodus- kui sotsiaalmajanduslikule keskkonnale, seda eelkõige maa- ja ressursikasutuse kokkuhoiu mõttes. Miljööväärtuslike hoonestusalade puhul hinnati praeguse olukorra (kultuuriväärtuse keskne lähenemine) mõju ning alternatiivi, mis arvestab koosmõju nii kultuuriväärtuste säilimist kui sotsiaalmajanduslikke aspekte. Miljööväärtuslike hoonestusalade määramise ja kasutamistingimuste seadmisel eelistati viimast varianti, mis toetab laialdasemalt valla arengut ning on teostatavam. Veekogude avaliku kasutuse puhul ei ilmne üheselt paremat alternatiivi, mistõttu KSH soovib säilitada teatud regulatsiooni järvede ääres ehitamiseks ning täpsustab sealjuures tingimusi.

Kanepi valla üldplaneeringu elluviimisega kaasnevate mõjude hindamisel tugineti valdavalt heakskiidetud KSH programmile. Ülevaated olemasolevast olukorrast on esitatud mõjude hindamise ptk 4 alapeatükkides, viidates sh vajadusel kasutatud andmeallikatele. **Mõjude hindamise tulemusena selgus, et valdavalt on Kanepi valla üldplaneeringu elluviimisel positiivne mõju ning sellega ei kaasne eeldatavalt olulist negatiivset keskkonnamõju. Alapeatükkide lõikes toodi välja leevendusmeetmed võimaliku negatiivse mõju vältimiseks ja vähendamiseks ning võimalusel positiivse mõju suurendamiseks.** Leevendusmeetmed on koondatud ptk 5 ning nendega on arvestatud planeeringulahenduse täiendamisel. Eraldiseisvaid mõõdetavaid seiremeetmeid käesoleva mõjude hindamise käigus välja ei töötatud.

Valdkonniti on KSH käigus enim ettepanekuid tehtud rohelise võrgustiku sidususe ja toimimise tagamiseks ning pööratud tähelepanu veekaitse tagamisele. Vee- ja liigikaitse küsimustele on tähelepanu pööratud ka ehituskeeluvööndi vähendamise ettepaneku puhul. Kuna ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanek on tehtud vallas vaid ühele krundile, siis leevendusmeetmete järgimise korral ei ole ehituskeeluvööndi vähendamisel olulist kumulatiivset mõju veekogu ja liikide hea seisundi säilimisele.

Sotsiaalsete vajaduste ja heaolu, samuti arengu ja ressursikasutuse säästlikkuse valdkondades kaasneb planeeringulahenduse elluviimisega pigem positiivne mõju.

Müra- ja vibratsioonihinnagute põhjal ei kaasne eeldatavalt olulist häiringute kasvu ning planeeringulahendus ei põhjusta uute müra konfliktalade ning täiendavate transpordimõjude teket. Tootmistegevus suunatakse tundlikest aladest eemale ning tööstust arendatakse eelkõige olemasolevates tootmispiirkondades ja suuremate teede ääres, mis võimaldab transpordivood suunata otse maanteele müra- ja saastetundlike alasid läbimata.

Kultuuriväärtuste valdkonnas on alade ja objektide kaitse- ja kasutamistingimuste määramisel arvestatud endisest enam sotsiaalmajanduslike aspektidega ning sellel on positiivne mõju valla arengule laiemas plaanis. Valdavalt ei nähta KSH raames ranget kaitset sobivaima vahendina objektide ja alade eripära säilitamiseks, pigem on oluline kohalikul tasemel objekte-alasid väärtustada ja eksponeerida. Pärandkultuuriobjektide puhul ei ole kaitse alla võtmine reeglina vajalik. Planeeringuga tehakse ettepanek vaid ristipuude kohaliku kaitse alla võtmiseks, kuna puude säilimist võib ohustada metsategu või teede laiendamise-rekonstrueerimise projektid.

LISAD

LISA 1 KSH HEAKSKIIDETUD PROGRAMM (ERALDI KÖITENA)

Leheteade

9771406661003

Kolt 18. oktober '16

**TANTSUKURSUS
TÄISKASVANUTELE
PÕLVAS**

7

Põlva Kultuuri-
ja Huvikeskuse
tantsusaalis
**7. novembril
kell 20.**

Tule õpi tantsima!

Info: Reno Olle 518 3760

Tartu mets
ostab
metsakinnistuid
ja põllumaid
kogu Eestis.

Tel 5557 7007
janno@tartumets.ee
www.tartumets.ee

**OSTAME METSAKINNISTUID,
KASVAVAT METSA JA METSAMATERJALI.
PÄKUME VEO- JA RAIETEENUST.**

AS Lemeks Põlva, tel 502 1666, 799 1474
Margus.Juhkam@lemeks.ee

Lähemalt meist: www.lemeks.ee

 LEMEKS MEYS

Ost

**ÕÜ Estest PR ostab METSA-
ja PÕLLUMAAD. Tel 504 5215,
514 5215. info@est-land.ee**

Kagu Erametsa Keskus ostab
KUUSE- ja MÄNNIPALKI
hinnaga kuni 68 €/tm.
Info@erametsad.ee Tel 504 4221

Kagu Erametsa Keskus ostab
RAIET hinnaga kuni 42 €/tm.
Info tel 504 4221 või
info@erametsad.ee

Müzik

ELUSKANADE SOODUSMÜÜ
Valgamaal Tagulas. Linnu talu müü
Hy-Line tõugu pruune aasta
munenud kanu 1 €/tk E-P 8-14.
Info tel 501 7500, 503 1485

KÄNNULÕIKAJA traktori haakese (kännu saab lõigata maapinnaga ühte tasapinda). Tel 523 8041

Müüa KRUUSA, LIIVA, KILLUS
TIKKU ja MULDA. Tel 5300 0912

Müüa ehituslikku **SAEMATERJAL**
ja **KÜTTEPINDU**. Tel 510 0441.

Kuiva ja toorest KÜTTEPUUD,
KLOTSE, PLIIDIPUID ja KAMINA
PUID. Hind al 28 €. Vedu tasuta
Tel 5620 8897

Müüa kuiva KÜTTEPUUD mitmes
mõõduklassis. T. 1500 9910

**Müüa SAEMATERJALI ja
VOODRILAUDA, SERVAMATA
LAUDA. Tel 5620 8897.**

**Müüa kuivi pakitud KÜTTE-
KLOTSE ja KAMINAPUID,
PELLETEID ning PUIDU- ja
TURBABRIKETTI alusel. Vedu
tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.**

Müüa ehituslikku SAEMATERJALI, SERVAMATA LAUDA, LEPA-LAUDA, TERRASSI, VOODRI-JA PÕRANDALAUDA. Pikkused 3-6 m. Laudade värvimine. Vedu tasuta. Tel 528 2268

Teenus

Teen ÜLDEHITUS- ja BETOONITÖID.
5604 5323, betoonr@gmail.com

Saarehitus OÜ.
Tuleohutusnõuetele vastav
POTTSEPAENUS
Põlva- ja Võrumaal. Kaminast
korstnani. Info ja tellimine tel
515 1643 ja www.saarehitus.ee

**OHTLIKE PUUDE LANGE-
TAMINE.** Tel 505 4983.

**TORUTÖÖD, KAEVUDE
PUHASTUS. Tel 5813 5496.**

[illegible]

Ajalehe Koit

surmateadete ning kaastundeavalduste,
mälestuskuulutuste ja tänuavalduste
avaldamise hinnakiri 4. aprillist 2016

- **Surmatatead**
 - 42x33 mm 12 €
 - 88x33 mm, 42x70 mm 24 €
 - 134x33 mm, 42x107 mm 36 €
 - 88x70 mm 48 €
- **kaastundevaldused, mälestuskuulutusd ja tänuvaldused**
 - **erasisikule**
 - 42x33 mm 14,40 €
 - 88x33 mm, 42x70 mm 28,80 €
 - 134x33 mm, 42x107 mm 43,20 €
 - 88x70 mm 57,60 €
 - **firmale**
 - 42x33 mm 16,80 €
 - 88x33 mm, 42x70 mm 33,60 €
 - 134x33 mm, 42x107 mm 50,40 €
 - 88x70 mm 67,20 €
- **Foto müüghind 3,30 €**
- **Nekroloogi** tekstiruumi üks rida kahel veerul 0,90 €

Kõik hinnad on esitatud koos käibemaksuga.

Kanepi valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik väljapanek

Kanepi Vallavalitsus annab teada, et Kanepi Vallavalikogu on 11.10.2016 otsusega nr 40 vastu võtnud Kanepi valla üldplaneeringu ning suunanud selle avalikule väljapanekule.

Kanepi valla üldplaneeringu ja planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande avalik väljapanek kestab 24. oktoober - 21. november 2016. Avaliku väljapaneku järgne avalik arutelu toimub 21. novembril kell 15 Kanepi Vallavalitsusts (Turu põik 1, Kanepi).

Kanepi Vallavalitsusts algatatakse 24.03.2015 otsusega nr 1.3.12 Kanepi valla üldplaneeringu koostamise ning üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise. Kanepi valla üldplaneeringu eesmärk on valla ruumilise arengu põhimõtete kaastajastamine, mis vastaks muutuval sotsiaalmajandusliku, kultuurilise ja looduskeskkonna arengu vajadustele ja suundumustele. Üldplaneeringu eesmärk on teetada valla ruumilist arengut ja tagada elukvaliteet kohanäva rahvaaru juures. Üldplaneering koostatakse kogu valla territooriumile. Üldplaneeringuga paralleelselt on läbi viidud keskkonnamõju strateegilise hindamine, mis toob valla planeeringu eluviisimisse kaasneval võimalikste strateegilisi mõjusid ning esitab vajalikud leevendusmeetmed. Üldplaneeringu eluviisimisse ei kaasne riigipärilist keskkonnamõju.

Strateegilise planeerimisdokumendi koostamise osapooled:

Koostamise algataja ja planeeringu kehtestaja on Kanepi Vallavalikogu.

Koostamise korraldaja on Kanepi Vallavalitsusts (Turu põik 1, Kanepi alevik 63301, Põlva maakond, tel 797 6310, e-post: vald@kanepi.ee).

Koostaja on Hendrikson & OÜ (Raeoksa plats 8, 51004 Tartu; Lennuki 22, 10145 Tallinn).

Planeeringu ja KSH materjalidega on võimalik avalikult väljapaneku ajal tutvuda Kanepi Vallavalitsusts kodulehel www.kanepi.ee ja tootepädevi vallavalitsusts tööajal. Planeeringulahenduse ja KSH aruande kohta saab avaliku väljapaneku jooksul esitada kirjalkitult ettepanekuid, vastusteid ja küsimusi 21. novembrini aadressil Kanepi Vallavalitsusts, Turu põik 1, Kanepi või e-posti aadressil vald@kanepi.ee.

Teavitamine Ametlikes Teadaannetes**Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu teade**

Avaldamise algus: 21.10.2016

Avaldamise lõpp: tähtajatu

Kanepi Vallavalitsus avaldab teadaande [keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse \(KeHJS\) § 41 ja § 37 lõike 1](#) alusel.

Kanepi Vallavalitsus teatab Kanepi valla keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande avalikustamisest.

Kanepi Vallavolikogu algatas 24.03.2015.a otsusega nr 1-1.3/12 Kanepi valla üldplaneeringu koostamise ning üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise.

Kanepi valla üldplaneeringu eesmärgiks on valla ruumilise arengu põhimõtete kaasajastamine, mis vastaksid muutunud sotsiaalmajandusliku, kultuurilise ja looduskeskkonna arenguvajadustele ja -suundumustele. Üldplaneeringu eesmärgiks on toetada valla ruumilist arengut ja tagada elukvaliteet kahaneva rahvaarvu juures. Üldplaneering koostatakse kogu valla territooriumile. Üldplaneeringuga paralleelselt on läbi viidud keskkonnamõju strateegiline hindamine, mis toob välja planeeringu elluviimisega kaasnevaid võimalikke strateegilisi mõjusid ning esitab vajalikud leevendusmeetmed.

Planeeringu elluviimisega ei kaasne riigipiiri ülest keskkonnamõju.

Strateegilise planeerimisdokumendi koostamise osapooled:

Koostamise algataja on Kanepi Vallavolikogu

Koostamise korraldaja on Kanepi Vallavalitsus (Turu põik 1, Kanepi alevik 63301 Põlva maakond tel.: 7976310, e-post: vald@kanepi.ee)

Koostaja on Hendrikson&Ko OÜ (Raekoja plats 8, 51004 Tartu; Lennuki 22 10145 Tallinn)

Kehtestaja on Kanepi Vallavolikogu

Strateegilise planeerimisdokumendi eelnõuga ja KSH aruandega on võimalik eelnevalt tutvuda Kanepi Vallavalitsuse kodulehel www.kanepi.ee ja tööpäeviti vallavalitsuses tööajal.

KSH aruande kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi saab esitada Kanepi Vallavalitsus, Turu põik 1, Kanepi või e-posti aadressil vald@kanepi.ee

KSH aruande avalik arutelu toimub 21. novembril kl 15:00 Kanepi Vallavalitsuses (Turu põik 1, Kanepi)

Kanepi Vallavalitsus

Kanepi, PÕLVAMAA, Turu põik 1

Telefon: 7976310

E-post: VALD@KANEPI.EE

Teadaande avaldaja kontaktandmed:

Vallasekretär Katrin Slungin

Telefon: 7976311

E-post: katrin@kanepi.ee

Teavitamise kirjad**KANEPI VALLAVALITSUS**

Põlva Maavalitsus
Muinsuskaitseamet
Terviseameti Lõuna talitus
Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regioon
Maa-amet
Riigimetsa Majandamise Keskus
Eesti Keskkonnaühenduste Koda
Maanteeamet
Päästeamet
Elering
Elektrilevi
Kõllest Vallavalitsus
Laheda Vallavalitsus
Otepää Vallavalitsus
Põlva Vallavalitsus
Urvaste Vallavalitsus
Sõmerpalu Vallavalitsus
Valgjärve Vallavalitsus

Meie 17.10.2016 nr 2-2/288-67

Kanepi valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikustamine

Teavitame Teid, et Kanepi Vallavolikogu on otsusega 11.10.2016 nr 1-1.3/40 vastu võtnud Kanepi valla üldplaneeringu.

Kanepi valla üldplaneeringu ja planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande avalik väljapanek toimub 24.okt - 21.nov 2016, avaliku väljapaneku järgne avalik arutelu toimub 21.novembril 2016 kl 15.00 Kanepi Vallavalitsuses (Turu põik 1, Kanepi alevik).

Kanepi Vallavolikogu algatas 24.03.2015.a otsusega nr 1-1.3/12 Kanepi valla üldplaneeringu ja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH). Üldplaneeringut ja KSH-d menetletakse algatamise hetkel kehtinud õigusaktide, st kuni 30.06.2015 kehtinud PlanS ja KehjS alusel.

Kanepi valla üldplaneeringu eesmärgiks on valla ruumilise arengu põhimõtete kaasajastamine, mis vastaksid muutunud sotsiaalmajandusliku, kultuurilise ja looduskeskkonna arenguvajadustele ja -suundumustele. Üldplaneeringu eesmärgiks on toetada valla ruumilist arengut ja tagada elukvaliteet kahaneva rahvaarvu juures. Üldplaneering koostatakse kogu valla territooriumile. Üldplaneeringuga paralleelselt on läbi viidud keskkonnamõju strateegiline hindamine, mis toob välja planeeringu elluviimisega kaasnevaid võimalikke strateegilisi mõjusid ning esitab vajalikud leevendusmeetmed. Planeeringu elluviimisega ei kaasne riigipiiri ülest keskkonnamõju.

Strateegilise planeerimisdokumendi koostamise osapooled on:

Koostamise algataja ja planeeringu kehtestaja on Kanepi Vallavolikogu.

Koostamise korraldaja on Kanepi Vallavalitsus (Turu põik 1, Kanepi alevik 63301 Põlva maakond tel.: 7976310, e-post: vald@kanepi.ee).

Koostaja on Hendrikson&Ko OÜ (Raekoja plats 8, 51004 Tartu; Lennuki 22 10145 Tallinn,)

Planeeringu ja KSH materjalidega on võimalik avaliku väljapaneku ajal tutvuda Kanepi Vallavalitsuse kodulehel www.kanepi.ee ja tööpäeviti vallavalitsuses tööajal. Planeeringulahenduse ja KSH aruande kohta saab avaliku väljapaneku jooksul esitada soovi korral kirjalikult ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi: Kanepi Vallavalitsus, Turu põik 1, Kanepi või e-posti aadressil vald@kanepi.ee.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülar Kõrge
Majandusnõunik

KANEPI VALLAVALITSUS

ARKE Lihetööstus AS

Hurmi Agro OÜ

KASKA-LUIGA TALU

Saaretu OÜ

Ekso Farm OÜ

Kanepi Aiand OÜ

Estopuit OÜ

Moontec OÜ

Järelvanker OÜ

Kanepi Valla Selts MTÜ

Polgaste Maaelu Selts

Mittetulundusühing Kodukant Jõksi

Kooraste Küla Selts MTÜ

MTÜ Kanepi Laulu Selts

MTÜ Hinokad

Meie 17.10.2016 nr 2-2/288-68

Kanepi valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikustamine

Teavitame Teid, et Kanepi Vallavolikogu on otsusega 11.10.2016 nr 1-1.3/40 vastu võtnud Kanepi valla üldplaneeringu.

Kanepi valla üldplaneeringu ja planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande avalik väljapanek toimub 24.okt - 21.nov 2016, avaliku väljapaneku järgne avalik arutelu toimub 21.novembril 2016 kl 15.00 Kanepi Vallavalitsuses (Turu põik 1, Kanepi alevik).

Kanepi Vallavolikogu algatas 24.03.2015.a otsusega nr 1-1.3/12 Kanepi valla üldplaneeringu ja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH). Üldplaneeringut ja KSH-d menetletakse algatamise hetkel kehtinud õigusaktide, st kuni 30.06.2015 kehtinud PlanS ja KehJS alusel.

Kanepi valla üldplaneeringu eesmärgiks on valla ruumilise arengu põhimõtete kaasajastamine, mis vastaksid muutunud sotsiaalmajandusliku, kultuurilise ja looduskeskkonna arenguvajadustele ja -suundumustele. Üldplaneeringu eesmärgiks

on toetada valla ruumilist arengut ja tagada elukvaliteet kahaneva rahvaarvu juures. Üldplaneering koostatakse kogu valla territooriumile. Üldplaneeringuga paralleelselt on läbi viidud keskkonnamõju strateegiline hindamine, mis toob välja planeeringu elluviimisega kaasnevaid võimalikke strateegilisi mõjusid ning esitab vajalikud leevendusmeetmed. Planeeringu elluviimisega ei kaasne riigipiiri ülest keskkonnamõju.

Strateegilise planeerimisdokumendi koostamise osapooled on:

Koostamise algataja ja planeeringu kehtestaja on Kanepi Vallavolikogu.

Koostamise korraldaja on Kanepi Vallavalitsus (Turu põik 1, Kanepi alevik 63301 Põlva maakond tel.: 7976310, e-post: vald@kanepi.ee).

Koostaja on Hendrikson&Ko OÜ (Raekoja plats 8, 51004 Tartu; Lennuki 22 10145 Tallinn,)

Planeeringu ja KSH materjalidega on võimalik avaliku väljapaneku ajal tutvuda Kanepi Vallavalitsuse kodulehel www.kanepi.ee ja tööpäeviti vallavalitsuses tööajal. Planeeringulahenduse ja KSH aruande kohta saab avaliku väljapaneku jooksul esitada soovi korral kirjalikult ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi: Kanepi Vallavalitsus, Turu põik 1, Kanepi või e-posti aadressil vald@kanepi.ee.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülar Kõrge

Majandusnõunik

Vastus: Muinsuskaitseamet

Lp Üllar Kõrge

Kanepi Vallavalitsus

Teie:17.10.2016nr 2-2/288-67

Meie:11.11.2016 nr 1.1-7/2097-1

Kanepi valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikustamine

Vastus

Muinsuskaitseamet on oma ettepanekud Kanepi valla üldplaneeringu arutamisel teinud ja need on planeeringus kajastamist leidnud. Antud seisuga uusi ettepanekuid ei lisandu.

Allkirjastatud digitaalselt

Viktor Lõhmus

Põlvamaa vaneminspektor

viktor.lohmus@muinas.ee

Vastus: Põlva Maavalitsus

From: Marika Saks
Sent: Wednesday, November 16, 2016 1:32 PM
To: 'Ülar Kõrge'
Subject: Kanepi valla ÜP

Tere.

Saadan mõned ettepanekud Kanepi valla ÜP täpsustamiseks.

Kuna tegu on väikeste täpsustustega, ei hakanud neid maavanema kirjale lisama.

- Seletuskirja lk 10 p 1.2.2 Põllumajandusliku tootmise loetulu punktis peaks kasutama „väärtuslikud põllumaad“ asemel „väärtuslikud põllumajandusmaad“.
- Lk 16 viimase lõigus: tuleks asendada „on soovitatav“ sõnaga „tuleb“. Nii Viljandi kui Põlva maakonna kogemused on näidanud, et maastikuhoolduskava ei toimi, kui kohalik kogukond pole kaasatud või asjast huvitatud.
- Lk 19 loetelu 1. Punktis asendada sõna „pakettakende“ sõnaga „plastikakende“. (Tänapäeval paigaldatakse klaaspakette edukalt ka ajaloolistele või ka uutele puitakendele.)
- Joonisel pole loetav ja vajab täpsustamist Kanepi aleviku miljööväärtusliku ala piir kirikuaia ümbruses.
- Korrigeerida teksti (sõnade lõpud jms).

Ilusat päeva

Marika Saks

planeeringute peaspetsialist
arengu- ja planeeringuosakond
Põlva Maavalitsus

marika.saks@polva.maavalitsus.ee
799 8913 / 5336 5330
Kesk 20 / 63308 Põlva
www.polva.maavalitsus.ee
www.facebook.com/polva.maavalitsus.ee

PÕLVA MAVALITSUS

Kanepi Vallavalitsus
vald@kanepi.eeTeie 17.10.2016 nr 2-2/288-67
Meie 18.11.2016 nr 12-2/16/2570-2**Kanepi valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju
strateegilise hindamise aruande avalikustamine**

Teavitatakse Põlva Maavalitsust Kanepi valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikustamisest.

Kanepi valla üldplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise algatas Kanepi Vallavolikogu 24.03.2015 otsusega nr 1-1.3/12. Planeeringu menetlemine on toimunud selle algatamise ajal ja kuni 30.06.2015 kehtinud planeerimisseaduse ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse alusel.

Maavanem määras 11.08.2016 kirjaga nr 12-2/16/1634-2 Kanepi valla üldplaneeringu kooskõlastajaks Maanteeameti. Kanepi valla üldplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik väljapanek toimub 24.10.-21.11.2016 ning avalik arutelu 21.11.2016.

Tutvunud Kanepi valla üldplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega, palume parandada vastuolu seletuskirja ptk 2.2. p 4.1. (lk 17) ja ptk 3.4. (lk 42) vahel, kus esimese alusel erandkorras ehitamise kavandamisel väärtuslikele maastikele on kaaluda detailplaneeringu koostamist ja teise (tehnoehitise ja jäätmekäitluse maa arendamistingimused) alusel on tuleb koostada detailplaneering.

Lisaks juhime tähelepanu sellele, et praegu teostab Rahandusministeerium koostatava ja üldplaneeringu koostamisel aluseks oleva maakonnaplaneeringu üle järelevalvet. Järelevalve käigus kuulatakse ära isikud, kes esitasid maakonnaplaneeringu avalikustamisel vastuväiteid ja kelle vastuväidetega planeeringu koostamisel ei arvestatud. Sõltuvalt järelevalve tulemustest võib tekkida vajadus teha muudatusi maakonnaplaneeringus, mis omakorda võib mõjutada üldplaneeringu lahendust. Palume selle võimalusega Kanepi valla üldplaneeringu menetlemisel arvestada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Igor Taro
maavanemMarika Saks
799 8913
marika.saks@polva.maavalitsus.eeKesk 20 / 63308 Põlva / 799 8904 / e-post info@polva.maavalitsus.ee / www.polva.maavalitsus.ee
Registrikood 70002093

From: Ülar Kõrge

Sent: Monday, November 28, 2016 11:35 AM

To: Marika Saks

Cc: vald@kanepi.ee

Subject: Re: Kanepi valla ÜP

Põlva Maavalitsus

Lgp Marika Saks

Täname, et esitasite e-kirjaga 16.11.2016 ettepanekud avalikul väljapanekul olnud Kanepi valla üldplaneeringu parandamiseks. Oleme arvestanud kõikide Teie ettepanekutega ning seletuskirja ja planeeringu kaarte vastavalt täpsustanud.

Lugupidamisega

Ülar Kõrge

majandusnõunik

Vastus: Elektrilevi (laekus peale avaliku väljapaneku lõppu)

From: "Elektrilevi"
Sent: 24.11.2016 14:56:41
To: vald@kanepi.ee
Subject: Vastus Teie 17.10.2016 nr 2-2/288-67

Lugupeetud Ülar Kõrge
Kanepi Vallavalitsus

Vastuseks Teie 17.10.2016 kirja nr 2-2/288-67 "Kanepi valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikustamise" kohta anname teada, et Elektrilevi OÜ huvid on Kanepi valla üldplaneeringus kajastatud. Valla üldplaneeringu seletuskirjas on Põlva maakonnaplaneeringu elektriosa, milles on selgitatud Elektrilevi üldpõhimõtteid.

Meeldivat koostööd soovides

Peeter Hüsson
Võrgu üldplaneerija
Elektrilevi OÜ
Klienditelefoni 777 1545
e-post: info@elektrilevi.ee

Infot elektrivõrgu teemadel leiate www.elektrilevi.ee

VALLAVALITUSE SEISUKOHT LAEKUNUD ETTEPANEKUTE OSAS:

1. Maavalitsuse tehtud ettepanekud: arvestada kõikide ettepanekutega

Kanepi valla üldplaneeringu ja KSH avaliku väljapaneku järgne avalik arutelu

21.11.2016, Kanepi Vallavalitsuse saalis

Osalejad (vt allpool)

Algus kl 15:00

Avaliku väljapaneku ajal laekus 2 kirja, peale väljapaneku lõppu veel 1 kiri. Maavalitsuse kirjas soovitati teha väikseid täpsustusi seletuskirjas ja kaardi loetavuse osas, millega nõustuti. Teised kirjad ettepanekuid ei teinud. KSH aruande osas täpsustusi ei tehtud.

Arutati:

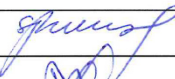
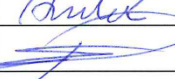
1. Jõksi tee küsimust – kohas on tekkinud konflikt, kuid otseselt üldplaneeringu raames seda lahendada ei saa.
2. Reoveekogumisala ja perspektiivse ühiskanaliseerimise ala Kanepi alevikus. Otsustati täpsustada kaarti Kanepi alevikus, kus olemasoleva ühiskanaliseerimise alale oli märgitud perspektiivne ala.
3. Maastikuhooldukavad: hetkel ei näe koostamise vajadust, aga volikogul on võimalik alata. Vaadatakse ühisvalla raames vajalikkust. Juhul, kui asutakse koostama, kaasatakse ka kohalikud elanikud.
4. Põlgastes – täpsustati ühe munitsipaliseeritava ala ulatust kaardil.

Lõpp kl 15:45

Protokollis: Ann Ideon

Kanepi valla üldplaneeringu planeeringulahenduse ja KSH aruande avaliku väljapaneku järgne avalik arutelu

Kanepi vallavalitsuses, 21.november 2016 kl 15.00

Nr	Nimi	Asutus	Kontakt	Allkiri
1	Siret Tammik	Kemurannaareal	5128350	
2	Kalmer Lina	Kanepi Vallavalitsus	5140 335	
3	Lilja Kõrge	Kanepi Vallavalitsus	56 153009	
4	Ann Ideon	Hendrikson & Ko	52 86168	
5	AARE PLATO	Kanepi Vallavalitsus	5106 989	
6				
7				

Avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu tulemustest teavitav leheteade

9 771 406 661 003

8 Kuulutused ja reklaam

TiduAit

SOODUSHINNAD

JÕULUKÜPSIS KOTIS	350 tk	1.65 €
LÕUNA PÄEVA		
RABARBERI- JA TIKRI KOOREJÄÄTIS	1 L	1.89 €
KOLMIPÄEVA		
BALBIINO		
KUIVTOIT KOERALE	15 kg	8.69 €
AMIGO		

IGA PÄEV
7.30-20.00
01.-04. DETSEMBER

MusAidas

OÜ VÄIKE ROOTSI
KALATOOTED

KESK 10, PÕLVA

Ajalehe Koit
tellimisiadeks 69846

tellimishind
1. detsembrist 2016

• Lehe tellijale

Tellimisperiood	Tellimishind €	1 kuu hind €
1 kuu	8.50	8.50
2 kuud	16.00	8.00
3 kuud	24.00	8.00
4 kuud	30.00	7.50
5 kuud	37.50	7.50
6 kuud	45.00	7.50
7 kuud	52.50	7.50
8 kuud	60.00	7.50
9 kuud	67.50	7.50
10 kuud	75.00	7.50
11 kuud	82.50	7.50
12 kuud	90.00	7.50

Kõik hinnad sisaldavad käibemaksu.

Koit
f jälgige Koitu ka Facebookis

Müia kuivad pakitud KÜTTE-
KLOTSID, KAMINA- ja PUUD-
PUUD. Vedu tasuta. 505 6107.

Teenus

Tervistav MASSAŽ, Mooste
tervisetare. Tel 5450 1353.

Ost

AUTODE KOKKUUOST. 553 3060.

OÜ Estest PR ostab METSA-
ja PÕLLUMAAD. Tel 504 5215.

LEMEKS MEYS

OSTAME METSAKINNISTUID,
KASVAVAT METSA JA METSAMATERJALI.
PAKUME VEO- JA RAIETEEENUST.

AS Lemeks Põlva, tel 502 1666, 799 1474
Margus.Juhkam@lemeks.ee
Lähemalt meist: www.lemeks.ee

Kanepi valla üldplaneeringu ja planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande avalik väljapanek kestis 24. oktoober - 21. november 2016, mille jooksul laekus kaks vastust, arutelu järgselt laekus veel üks kiri.

Parandusettepanekuid tehti ühes laekunud kirjas ning kõikide ettepanekutega ka arvestati. Avalikul arutelul täiendavaid parandusettepanekuid ei tehtud.

Planeeringulahendust parandatakse vastavalt esitatud ettepanekutele, misjärel esitatakse KSH aruanne heakskiitmiseks keskkonnametile.

LISA 3 MÜRA NORMTASEMETE LIIGITUS

Planeeringutes ja projekteerimisel kasutatakse järgmisi müra normtasemete liigitusi:

- Taotlustase – müra tase, mis üldjuhul ei põhjusta häirivust ja iseloomustab häid akustilisi tingimusi. Kasutatakse uutes planeeringutes (ehitusprojektides) ja olemasoleva müraolukorra parandamisel. Uutel planeeritavatel aladel ja ehitistes peab müratase jääma taotlustaseme piiridesse. Kui taotlustasemel on soovituslik iseloom, antakse taotlustaseme arvsuuruse juurde sellekohane märkus.
- Piirtase – müra tase, mille ületamine võib põhjustada häirivust ja mis üldjuhul iseloomustab rahuldavaid (vastuvõetavaid) akustilisi tingimusi. Kasutatakse olemasoleva olukorra hindamisel ja uute hoonete projekteerimisel olemasolevatel hoonestatud aladel. Olemasolevatel aladel ja ehitistes ei tohi müra ületada piirtaset. Kui piirtase on ületatud, tuleb rakendada meetmeid müra vähendamiseks.
- Kriitiline tase – müra tase välisterritooriumil, mis põhjustab tugevat häirivust ja iseloomustab ebarahuldavat mürasituatsiooni. Kriitilised tasemed kehtestatakse liiklusrumale ja tööstusmürale. Kasutatakse olemasoleva olukorra hindamisel välismüraallikate vahetus läheduses. Uute müratundlike hoonete ehitamine kriitilise tasemega aladele on üldjuhul keelatud.

Olemasoleva olukorra müra normatiivsuse hindamisel, samuti uute hoonete projekteerimisel olemasolevatel hoonestatud aladel, tuleb lähtuda piirtaseme nõuetest, kuna eksisteerivate teede- ja tänavate äärde uute hoonete rajamisel ei ole hoonete teepoolisel küljel tihti reaalne välisõhus leviva müra taotlustaseme nõude täitmine. Küll aga tuleb liiklusrumale taotlustaseme täitmine seada eesmärgiks hoonete hoovipoolsetel õuealadel ja laste mänguväljakutel ning puhkeotstarbega piirkondades.

Hoonete teepoolisel fassaadil tuleb nii olemasolevate kui planeeritavate hoonete puhul rakendada eelkõige ehituslikke meetmeid (akende helipidavuse parandamine, fassaadikonstruktsioonide helipidavuse tõstmine), mis tagavad head tingimused hoonete siseruumides.

Eesti seadusandluses kasutatakse müra kriteeriumitena peamiselt kaht näitajat: päevane (7.00–23.00) ja öine (23.00–7.00) (ekvivalent)tase.

Eraldi normatiivid on kehtestatud liiklus- ja tööstusmürale. Tööstusmüra normid on üldjuhul rangemad kui vastavad liiklusrumale normväärtused, kuna tehnoseadmete müra spektraalseid omadusi (näiteks võimalik tonaalne ja/või ebaühtlase tekkega müra) peetakse mõnevõrra häirivamaks kui tavapärasest sõiduvahendite müraspektrit.

Tabel 8. Liiklusest tingitud müra normtasemed hoonestatud või hoonestamata aladel ($L_{pA,eq,T}$, dB päeval/öösel).

Ala kategooria üldplaneeringu alusel	I	II	III	IV
	looduslikud puhkealad ja rahvuspargid, puhke- ja tervishoiuasutuste puhkealad	laste- ja õppeasutused, tervishoiu- ja hoolekandetasutused , elamualad, puhkealad ja pargid linnades ning asulates	segaala (elamud ja ühiskasutusega hooned, kaubandus- , teenindus- ja tootmisettevõtted)	tööstusala
Taotlustase uutel	50/40	55/45	60/50	65/55

Ala kategooria üldplaneeringu alusel	I looduslikud puhkealad ja rahvuspargid, puhke- ja tervishoiuasutuste puhkealad	II laste- ja õppeasutused, tervishoiu- ja hoolekandeadasutused , elamualad, puhkealad ja pargid linnades ning asulates	III segaala (elamud ja ühiskasutusega hooned, kaubandus- , teenindus- ja tootmisettevõtted)	IV tööstusala
planeeritavatel aladel				
Taotlustase olemasolevatel aladel	55/45	60/50	60/50 65 ¹ /55 ¹	70/60
Piirtase olemasolevatel aladel	55/50	60/55 65¹/60¹	65/55 70¹/60¹	75/65
Kriitiline tase olemasolevatel aladel	65/60	70/65	75/65	80/70

Tabel 9. Tööstusest tingitud müra normtasemed hoonestatud või hoonestamata aladel (L_{pA,eq,T}, dB päeval/ööl).

Ala kategooria üldplaneeringu alusel	I looduslikud puhkealad ja rahvuspargid, puhke- ja tervishoiuasutuste puhkealad	II laste- ja õppeasutused, tervishoiu- ja hoolekandeadasutused , elamualad, puhkealad ja pargid linnades ning asulates	III segaala (elamud ja ühiskasutusega hooned, kaubandus- , teenindus- ja tootmisettevõtted)	IV tööstusala
Taotlustase uutel planeeritavatel aladel	45/35	50/40	55/45	65/55
Taotlustase olemasolevatel aladel	50/40	55/40	60/45	65/55
Piirtase olemasolevatel aladel	55/40	60/45	65/50 60¹/45¹	70/60
Kriitiline tase olemasolevatel aladel	60/60	65/55	70/55	75/65